

1365 - NOVO MESTO - 1965

Novo mesto se je odelo v zastave; zajel ga je val prazničnega vzdušja, ki ga prvo rahlo zelenje prihajajoče pomladi dela še veselejše. S prvimi razstavami, prireditvami in slavnostnimi srečanji se začne jubilejno leto — šeststoletnica ustanovitve mesta in dvajsetletnica osvoboditve. Več mesecev trajajoče priprave so združile občinsko skupščino, njene organe, vodstva političnih organizacij, aktiviste in vse prebivalce mesta v veliko delavno družino, ki je zadnje tedne uspešno posegla v že tako živahno in razgibano življenje in vtisnila našemu dragemu mestu zares svečano podobo.

1365. 1965. Sesto let rasti, padcev, rušenja in uničujočih plamenov, ponovnih vstaj in razvoja od majhnega tržišča na okljuku Krke, do uradniško-trgovsko malodane zaspanega mesteca v minulosti — tja do središča upora proti osovražnim tujcem, tja do s slavo oventčanega partizanskega, zares novega Novega mesta. To je naše mesto, ki je v torek zvečer in včeraj začelo slaviti svoj visoki jubilej.

V torek zvečer so se poleg glavnih predstavnikov občinske skupščine, političnih organizacij ter javnih delavcev Novega mesta zbrali v veliki dvorani Dolenjske galerije tudi številni gostje k otvoritvi prve izmed letošnjih kulturnih manifestacij, posvečenih 600-letnici Novega mesta — razstavi partizanske

grafike akademika Božidarja Jakca. Med gosti smo opazili dr. Marijana Breclja in Dragico Rome, podpredsednika skupščine SRS, tovarišico Zdenko Kidrič, akademike dr. Franca Steleta, dr. Milka Kosa, dr. Frana Zwitterja, Marijana Kozino, dr. Ferda Gestrina, generalnega konzula SFRJ v Celovcu Franca Pirkoviča s soprogo, direktorja Državnega arhiva Slovenije prof. Jožeta Mačka, sodelavce Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, predstavnike krške občine, kulturne in javne delavce Dolenjske in Spod. Posavja, kasneje pa si je razstavo ogledal tudi podpredsednik izvršnega sveta SRS Beno Zupančič. Otvoritve razstave se je udeležilo tudi razveseljivo veliko število Novomeščanov in mladine, ki so prisrčno pritrdili pozdravnim besedam ravnatelja Dolenjskega muzeja prof. Janka

Jarca, ki je odpri razstavo. Moški pevski zbor Svobode DUŠAN JEREB je zapel nekaj pesmi, nakar so si gostje ogledali dragocene umetnine, ki nam jih tokrat predstavlja naš rojak akademik Božidar Jakac. Mojster Jakac je sam vodil goste po razstavi in prav gotovo bo prihodnje dni Dolenjska galerija imela dovolj obiskovalcev. Izbor partizanske grafike — in v mali dvorani galerije razstavljeni dokumenti iz zgodovinskega Novega mesta — zaslužijo največjo pozornost novomeške javnosti.

Mesto si je medtem nadelo novo podobo: okusna iluminacija spomenikov, nova razsvetljava na trgu

(Nadaljevanje na 6. str.)

Jutri obišejo Ribnico in Kočevje kandidati za zvezne poslance

Jutri dopoldan bosta obiskala Ribnico kandidat za zvezni kulturno-prosvetni zbor Boris Milkoš in kandidat za zvezni socialno zdravstveni zbor Vinko Kastelic. S predstavniki občine se bosta razgovarjala o aktualnih problemih s področja kulture in zdravstva ter jim odgovarjala na vprašanja. Popoldan bosta poslance obiskala Kočevje. Ribnico in Kočevje bosta v ponedeljek obiskala tudi kandidata Ludvik Golob in Tilka Blaha.

PRIPRAVE NA VOLITVE, KI BODO 17. APRILA

Kot je že znano, bomo poslanske kandidate za republiški in zvezni zbor (v volilnih enotah, kjer jih tokrat seveda volimo) dokončno izvolili na volitvah v nedeljo, 18. aprila. V novomeški občini sklicuje te in prihodnje dni občinski odbor SZDL sestanke s krajevnimi aktivisti, da bi tudi te volitve potekle kar najbolje in s čim večjim uspehom. Izredno dober uspeh volitev polovice novih občinskih odbornikov nam nalaga dolžnost, da tudi volitve 18. aprila temeljito pripravimo in prav tako dobro izpeljemo.

Zivahne priprave na volitve 18. aprila teko tudi v vseh drugih občinah.

Osvetljeni spomeniki

Na pobudo Turistične zveze Dolenjske je bila za 600-letnico Novega mesta urejena osvetlitev spomenika svobodi, spomenika talcu in mestnega rotovža na Glavnem trgu. Vsi trije objekti so ponoči osvetljeni z močnimi žarometi, mesto pa je s tem veliko pridobilo na privlačnosti. Kot smo izvedeli, bodo žarometi osvetljevali oba spomenika in rotovž 6 mesecev.

Pripravljajmo se na volitve delavskih svetov

Republiški zakon o volitvah delavskih svetov je že objavljen. V predvolilnih pripravah, ki naj se prične takoj, naj organi samoupravljanja še posebej temeljito proučijo sistem svojega dela. V poročilih pred celotnimi kolektivi naj osvetlijo dobre in slabe izkušnje iz dela samoupravnih organov. Predvolilna dejavnost naj bo zategadelj nekakšen obračun dela samoupravnih organov. V njihovem delovanju smo doslej pogrešali predvsem programe dela, saj samoupravni organi največkrat zasedajo samo po potrebi. V poročilih naj samoupravni organi pred kolektivi povedo, kako so se zavzemali za intenzifikacijo proizvodnje, kako so gospodarili, kako povečevali storilnost in

izboljševali tehnološki postopek proizvodnje, pa tudi to, kaj bi bilo treba po teh vprašanjih ukreniti v bodoče.

Upravičena želja: dograditev bolnišnice

Včeraj, na dan 600. obletnice ustanovitve Novega mesta, je bila slavnostna seja občinske skupščine, po njej pa so si odborniki, predstavniki delovnih organizacij in številni gostje ogledali razstave v Dolenjski galeriji, nato pa še tri nove oddelke novomeške bolnišnice. Zal smo morali zaključiti današnjo številko že v torek popoldne in ne moremo postreči z vsemi podatki o poteku seje in otvoritvi bolnišnice. Objavljamo pa nekaj misli, ki jih je ob otvoritvi nove bolnišnice navedel ravnatelj primarij dr. Oton Bajc, ko je pred odborniki občinske skupščine, gosti in predstavniki številnih delovnih kolektivov med drugim dejal:

«...V Novem mestu se je to (narodno) prebujanje bolj vidno pokazalo šele v polemikah zaradi proslave 500-letnice ustanovitve mesta, ko se

OB DNEVU USTANOVITVE NOVEGA MESTA IN 20-LETNICE OSVOBODITVE POZDRAVLJAMO VSE NAŠE NAROČNIKE, BRALCE IN SODELAVCE TER JIM TOPLO ČESTITAMO ZA SLAVNOSTNE DNEVE V JUBILEJNEM LETU. ČESTITKE ZDRUŽUJEMO Z ISKRENIMI ŽELJAMI, DA BI MESTO IN POKRAJINA, S KATERO JE DELILO V PRETEKLOSTI VSE DOBRO IN HUDO, V SOCIALISTIČNI SKUPNOSTI DOŽIVLJALA NADALJNJE USPEHE V SVOJI RASTI IN DOSEGLA RAZCVET, KOT GA DOSLEJ ŠE NIKOLI NISTA IMELA!

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

Jubilejni žig za 600-letnico

Na pobudo Turistične zveze Dolenjske je novomeška pošta včeraj, 7. aprila, na dan 600-letnice ustanovitve Novega mesta

uporabljala za žigovanje pisemskih pošilk gornji jubilejni žig. Žig je bil hkrati na voljo vsem filatelistom, ki bi ga radi imeli v svojih zbirkah. Z njim so žigosali samo pošiljke iz prometa pri okenčku, kjer je bil žig na razpolago, ker za žigovanje ostalih pošilk že uporabljajo električni stroj za žigovanje.

Veliko luči za 600-letnico

— Da bi imelo Novo mesto za 600-letnico ustanovitve kar najbolj praznično podobo, so pripravili nanjo izpopolnili in uredili javno razsvetlavo. Na novomeškem mestu so zasvetile nove fluorescenčne svetilke, prav tako je bila urejena fluorescenčna razsvetljava na Prošernovem trgu ter na konzolnem mestu od kandidskega železniškega prehoda do stavbe ELEKTRO Novo mesto.

Vreme

OD 8. DO 18. APRILA

Nekako od 11. do 13. aprila po večini deževno in hladno. V ostalem pretežno lepo vreme, le okrog 16. aprila krajevne plove. Dr. V. M.

V predlogih, ki jih je v tem času predložil slovenski tabor občinskemu odboru, je bila med drugimi na prvem mestu zahteva, da se zgradi mestna bolnišnica. Bolnišnice občina sama ni mogla zgraditi, ker ni imela dovolj sredstev. Deželna vlada pa verjetno ni hotela pomagati, ker je zahteva prišla iz slovenskega tabora in bi ugodna

(Nadaljevanje na 2. str.)

je prebivalstvo mesta ločilo v dva tabora: v vladni, uredniški, podprt od mestnih nemškutarjev in okoliškega plemstva z geslom »Tu kasl. naa, in v narodni tabor, ki so ga vodili slovenski inteligenti, med njimi zdravnik dr. Ziga Bučar z geslom »Tu čitavnicaa.

UPRAVIČENA ŽELJA: DOGRADITEV NOVOMEŠKE BOLNIŠNICE

(Nadaljevanje s 1. str.)

rešitev le okrepljena zavest Slovencev.

Ze sama zahteva po ustanovitvi in zgraditvi bolnišnice pa nam kaže, da so ljudje čutili potrebo po bolnišnici že dolgo časa. Javno izražena zahteva za ustanovitev takega zdravstvenega centra je bila le končni akt dolgotrajnega procesa.

Do uresničitve, vsaj polovično, je prišlo šele 30 let kasneje, ko je leta 1894 sezidan red usmiljenih bratov svojo bolnišnico v Kandiji. Rekel sem, polovično, ker je bila ta bolnišnica, ki so jo vodili in oskrbovali usmiljeni bratje redovniki, dostopna le moškemu spolu prebivalstva.

... Nenaravno stanje, v katerem je bilo bolniško zdravljenje omogočeno le moškemu spolu, pa ni moglo dolgo trajati. Pritisk s strani ljudstva, kakor tudi s strani zdravnikov je vedno bolj naraščal, posebno potem, ko je stopil na čelo gibanja za zgraditev ženske bolnišnice primarij dr. Defranceschi, tedaj eden najbolj znanih kirurgov Avstrije južno od Grada. S svojo borbenostjo in seveda tehničnimi argumenti je dosegel, da je bila v prvih letih našega stoletja zgrajena bolnišnica tudi za ženske bolne, v kateri je bila tudi porodnišnica.

Moderna medicina pa je od druge polovice našega stoletja doživljala tako globoke spremembe in tako hiter napredek, da sta bili po spolu ločeni novomeški bolnišnici že od vsega začetka anahronizem. Ze pred vojno so zdravstveni delavci videli potrebo po ločitvi oddelkov po strokah, vendar pa zaradi specifičnih razmer v Novem mestu pred vojno na združitvi in modernizaciji ni bilo mogoče misliti. Se predno so se načrti o taki združitvi razjasnili, je izbruhnila II. svetovna vojna, ki je z vso strahoto zajela te kraje...

Primarij dr. Bajc je nato opisal trpljenje dolenjskega človeka in omenil med drugim, da je bila zaradi bombardiranja zadeta in skoraj porušena tudi ženska bolnišnica. Ljudski upor je zajel tudi obe bolnišnici in njune zdravstvene delavce, ki so kmalu začeli pošiljati partizanom zdravila, obvezilni material, instrumente, razne aparature, pa tudi živila in odeje. Zdravili in skrivali so ranjene partizane, precej izmed njih pa so jih je uvrstili.

lo tudi med aktivne borce. Nato je opisal obnovitvena in ostala dela bolnišnice, ki je leta 1947 združila obe dotedanji bolnišnici in imela štiri oddelke: kirurškega in ginekološko-porodniškega na levi strani Krke ter interne in tuberkuloznega na desnem bregu reke. Naval na oddelke je bil čedalje hujši; leta 1953 se je pljučni oddelček preselil v novo zgradbo ob starem gradu Kamnu, ki so ga preuredili v te namene. Bolnišnica je pridobila 120 novih postelj, leta 1956 pa je bila zgrajena še nova kuhinja in tudi pralnica.

Umrljivost dojenčkov in malih otrok je bila takoj po vojni na Dolenskem med največjimi v Sloveniji. Bolnišnica je odprla na internem oddelku začasni otroški oddelček, leta 1958 pa tudi prepotrebni oddelček za kožne bolezni z antiveneričnim dispanzerjem. Pritisk na ginekološko-porodniški oddelček je bil iz leta v leto hujši, saj je tam ležalo na 45 posteljah tudi po 80 bolnic in porodnic. Kirurški oddelček je bil stalno zatrpan z zasilnimi posteljami, skratka — stiska je prikipala do vrha. Sprejet je bil načrt, da se zgradi nova moderna zgradba na področju bolnišnice v Kandiji v povezavi z že obstoječimi oddelki, tako kakor to predvideva perspektivni načrt za izgradnjo bolnišnice, po katerem bi se sčasoma preselili vsi oddelki na desno stran Krke. Avgusta 1962 so PIONIRJEVI delavci zasadili v zemljo prve krampe in lopate,

»danes pa odpiramo zgradbo, v kateri bodo delovali kirurški, pediatrični in rentgenološki oddelki...« je nato dejal primarij dr. Bajc. Nova zgradba žal še ni popolna, saj je zaradi pomanjkanja denarja in spremenjenih oblik financiranja za zdaj odpadel prepotrebni sprejemni oddelček in dispanzer otroškega oddelka, odpadli pa so tudi oddelček za ušesa, nos in grlo, oddelček za očesne bolezni in neuropsihiatrični oddelček. Šele z dograditvijo teh oddelkov bi Novo mesto in Dolenska dobila popolno bolnišnico. Izpolnila bi se želja in zahteva Novomeščanov, ki so jo, kolikor je mogoče ugotovili, prvič pisмено formulirali ravno pred 100 leti. Ta dograditev pa bi bila tudi oddolžitev družbe področju, ki je bilo za časa osvobodilne vojne na Slovenskem najbolj prizadeto in katerega človeške ter materialne žrtve so bile največje.

SPOMENIK ZA MILIJARDO

Če vam oko v ovinkih pod Vahto na Gorjancih še enkrat objame s pogledom mehke dolenjske griče in pisana polja, če vam za trenutek poboža gnezdece v Krkinih meandrih, se nehote ustavi na rožnatem kvadru, ki mogočno izstopa iz dobrega, starega mozaika stanovanjskih plošč in ploščic, čokatega kapiteljskega zvonika ter vitkih tovarniških dimnikov v Bršlinu. Ta kvader je spomenik, ki so ga ljudje pod Gorjanci čakali dvajset let. Kamen na kamen — palača! Res je: nova bolnišnica v Kandiji je najlepša palača, kar jih je Dolenska do zdaj postavila. Palača — spomenik osvoboditvi, spomenik ljudske oblasti svojemu delovnemu ljudstvu, priznanje in hkrati spodbuda požrtvovalnim novomeškim zdravnikom, najlepše vezilo mestu za njegov šeststoti rojstni dan.

Pri črnih jelkah za pljučnim oddelkom še vedno odmeva gradbišče nove bolnišnice. Še štiri dni do otvoritve. Tudi okolica mora biti urejena in nikogar ni videti, da bi se naslanjal na lopato. Pritličavi buldožerček je ob-

oddelek kirurgije. Skozi ta vrata nima vstopa nihče razen ponesrečencev.

Pacienta umijejo na posebni umivalni mizi, kakršnih do sedaj v bolnišnicah nismo poznali. Namesto da bi ga kopali v nerodni kadi, ga po-

ne toplote. Po stenah vise bakteriocidne žarnice, ki s svojo modrikasto svetlobo pokončujejo nevarna, mikroskopsko majhna živa bitja. V prostoru pred dvorano stoji velik sterilizator, tu so tudi naprave za anestezijo — ne manjka skratka ničesar.

Rentgenologija

Tudi rentgenski center je pri roki, saj je o malokateri poškodbi mogoče izreči dokončno mnenje, dokler zdravniki nimajo v rokah rentgenske slike.

Vrata na rentgenološkem oddelku so prevlečena s svincenimi oblogami; poskrbljeno je za vso potrebno zaščito bolnikov in zdravstvenega

osebja pred nevarnimi rentgenskimi žarki. Bolnikom so na razpolago čakalnica in slačilnica.

In zdaj so naši ponesrečenci z avtomobilske ceste že rešeni. Kaj pa, če je takih ponesrečencev pet hkrati, sprajujete. Pripravljeni smo. Samo v novi bolnišnici je pet operacijskih dvoran in po potrebi prav toliko operacijskih ekip.

Dve aseptični operacijski dvorani sta v prvem nadstropju, v hospitalnem oddelku kirurgije. Tu je vse predvideno za težje trebušne, pljučne, srčne in druge operacije. V veliki dvorani je prostora celo za dvanajstčlansko operacijsko ekipo. S komunikacijskega hodnika pa lahko izza steklene stene opazujejo operacijo tudi dijaki šole za zdravstvene delavce, novinarji in še kdo drug. Instalacija je prirejena celo za posredovanje operacije s televizijskimi kamerami v drug prostor.

»Elektronska medicinska sestra«

Se ena zanimivost kirurškega oddelka: šok prostori. V štirih, med seboj s steklenimi stenami predeljenih so-

V soboto, štiri dni pred otvoritvijo novega kirurškega, otroškega in rentgenološkega oddelka pri Splošni bolnišnici v Novem mestu, si je kolektiv dolenjskih novinarjev, sodelavcev DELA, RTV Ljubljana in Dolenjskega lista, ogledal novo zgradbo in naprave na desnem bregu Krke v Kandiji. Uporabnost in ureditev novih oddelkov sta prijazno pojasnjevala ravnatelj bolnišnice primarij dr. Oton Bajc in pomočnik ravnatelja Jože Pekolj. Tako vam lahko v časopisih in radiu pravočasno in hkrati izčrpno predstavimo novi zdravstveni objekt, pomemben za vso deželico to in onstran Gorjancev. Obema tovarišema se za njun trud in dobro voljo v imenu vseh naših bralcev lepo zahvaljujemo.

tičal v sveže nasuti ilovici. Ali ga bo večji brat lahko izvelkel? Vsaka minuta je dragocena!

Pod napuščem srebrijo drogove za zaštave in v marmornati avli se zbirajo dekleta iz šole za zdravstvene delavce, da bodo pomagale pri čiščenju. Čeprav je že vsa oprema v sobah in dvoranah, čeprav je bolnišnica na videz že dokončana, čaka pridne roke še tisoč drobnih del, da bo v sredo za svečano otvoritev vse nared.

Od minute do minute se bolnišnica bolj lesketa v pomladnem soncu, od minute do minute postajajo njeni hodniki svečanejši, resnejši, lepši...

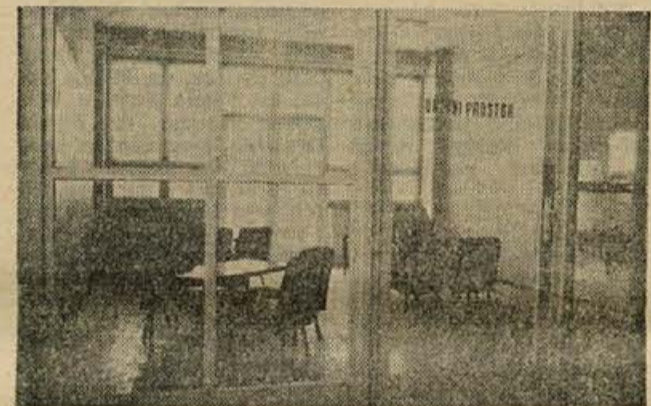
»Vhod za nesreče«

Poizkusimo se med našim sprehodom vživetvati v utrip, ki ga bodo imeli oddelki čez mesec ali dva, ko se bodo vanje v celoti preselili vsi, ki jim je objekt namenjen...

Ponesrečence z avtomobilske ceste sta pripeljala dva rešilna avtomobila. Sirena je utihnila pred zahodnimi vrati, kjer se začne poškodbeni

lože na ravno mrežo, pod katero je odtok, in ga umivajo s tušem. Tako mu prihranijo nepotrebne muke ali celo dodatne poškodbe.

Za naslednjimi vrati je septična operacijska dvorana. Stene so obložene s sivimi keramičnimi ploščicami, izdelanimi po naročilu za novomeško bolnišnico. Luč nad operacijsko mizo ne meče nobene sence in ne oddaja nobe-

Pogled v enega izmed dnevnih prostorov novih oddelkov novomeške bolnišnice

600 LET NOVEGA MESTA 20 LET OSVOBODITVE

Razen proslav in razstav, s katerimi je začelo Novo mesto v torek in večeraj proslavljati 600-letnico svoje ustanovitve in 20-letnico osvoboditve, o čemer poročamo danes še posebej, je sestavljen tudi spored drugih prireditev za letošnje jubilejno leto:

27. aprila: proslava obletnice ustanovitve GF v novomeškem Domu kulture

1. maja: izlet v partizanske kraje

8. maja: proslava dvajsetletnice osvoboditve Novega mesta

11. do 16. maja: medobčinska revija kulturnih dejavnosti

25. maja: proslava dneva mladosti

30. maja: medobčinski telovadni nastop na novomeškem stadionu

1. do 30. junija: mesec tehnične in likovne vzgoje

4. julija: proslave dneva borcev

14. julija: razstava del pisatelja Janeza Trdine v študijski knjižnici Mirana Jarca in otvoritev Trdinove spominske sobe v gradu Tolsti vrh

22. julija: proslave v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda

1. do 30. septembra: mesec kulturnih prireditev

29. oktobra: praznik novomeške občine

29. novembra: proslave dneva republike.

Med 6. aprilom in 29. novembrom 1965 bodo še različne druge razstave, koncerti, igre in nastopi kulturno-prosvetnih organizacij, društev in drugih delovnih organizacij, s katerimi bomo počastili oba jubileja. Podrobni sporedi posameznih prireditev bodo objavljeni sproti.

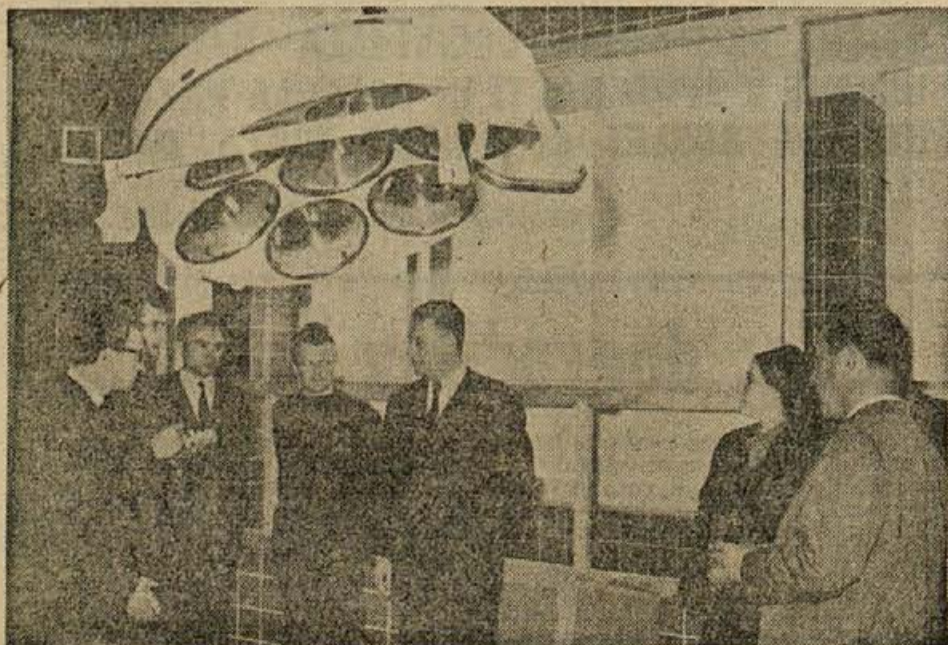
bah, je dvanajst postelj. V peti sobi pa stoji prva elektronska medicinska sestra v Jugoslaviji. To je naprava, ki samodejno meri bolnikov utrip srca, temperaturo in pritisk. Živa sestra se pri takem merjenju lahko hitro utruji, prizadevnost popušča, bolniku v šoku pa lahko že najmanjša sprememba pomeni smrt.

Elektronska sestra ima sedaj priključke za dva bolnika, pozneje pa bodo elektronske lahko nadzirale tudi več pacientov. Medicinsko sestro je bilo treba naročiti za devize; v našem denarju je vredna 12 milijonov in pol! Se ena dragocena naprava stoji v šok prostorih: srčni defibrilator. Ta požene srce, če zaostaja, in koordinira delovanje srčnih mišic, kadar ne stiskajo skladno.

Južni trakt je v nadstropjih namenjen predvsem bolniškim sobam. Največ je troposteljnih in dvoposteljnih, nekaj pa tudi štiri in enoposteljni. Postelje s posebnimi vzmetnicami so moderne in preizkušene v ljubljanski bolnišnici. Bolniki imajo omariče za bolniške plašče, da jim jih ne bo več treba obešati po posteljnih končnicah in na vrata. Novost so tudi luči za nočne vizite, ki gore nizko pri tleh, da ne motijo bolnikov pri spanju.

Postelje so posteljice...

Z dvigalom se popeljemo v najvišje nadstropje — na otroški oddelček. Postelje so posteljice, mize so mizice. Tukaj so stene med sobami steklene, da je olajšano nadziranje malih bolničkov. Umivalne kadi so pritrjene po stenah v vseh sobah, da malčkov ni treba prenašati po hodnikih. Velika okna odpr-

Ravatelj novomeške bolnišnice primarij dr. Oton Bajc razlaga novinarjem DELA, Radia Ljubljane in Dolenjskega lista novosti v glavni operacijski dvorani novega kirurškega oddelka

rajo pogled na Rog in Gorjance.

Na koncu hodnika je oddelek za sterilizacijo mleka. V prvi sobi postavijo s'eklenice v sterilizator, v drugi sobi pa že prihajajo razkuženi na mizo. Te najne ugodnosti si v stari bolnišnici ne bi mogli niti zamisliti, saj je bilo celo za posteljice premalo prostora.

Za otroke je urejen tudi dnevni prostor, kjer se bodo lahko igrali, ko bodo smeli iz postelje.

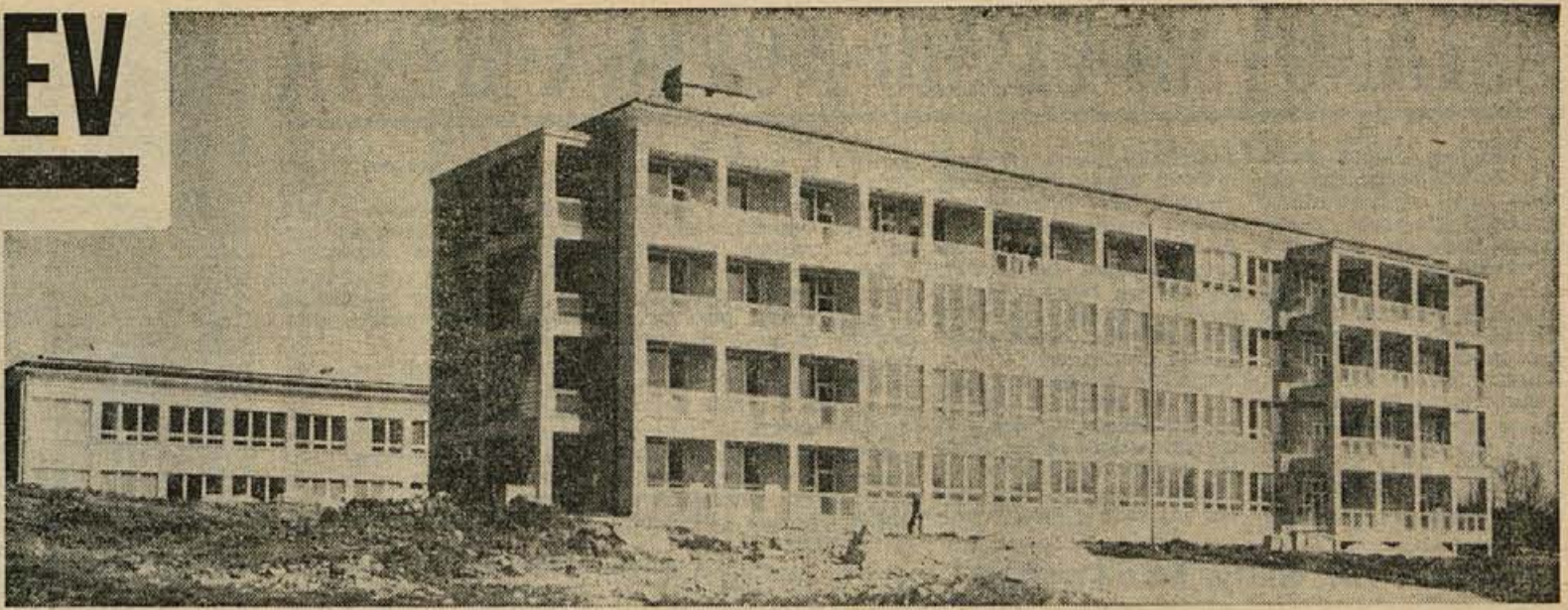
Tukaj je tudi soba s tremi popolnoma ločenimi prostori. V vsakem stoji posteljica. Namenjene so otrokom, ki jih prinese v bolnišnico, ne morejo pa takoj ugotoviti, če nima mali bolnik kakšne nalezljive bolezni.

In spet novost na otroškem oddelku: v spodnji etaži bo lahko stanovalo deset mater, ki morajo svoje malčke še dojit. Sobe, kot v hotelu, so ločene od drugih oddelkov in v vsaki stojita dve postelji. Stroški za ta oddelek bodo vračunani v dnevno oskrbni dojenčkov.

Še vrsta pomožnih prostorov

Po vseh oddelkih so tudi lepo urejene sobe za osebje, ki ima zdaj primerne delovne pogoje. V sobah jim je zagotovljen mir, tam jih čaka kava za počitek in tuš za osvežitev po napornih posegih, ki večkrat ne poznajo časovne omejitve.

Spustimo se zdaj v klet. Na razpolago imamo troje dvigal. V tem, s katerim se peljemo, je prostora za celo

posteljo. Postelj namreč ne bodo preoblačili v bolniških sobah, ampak v nalašč za to urejenem oddelku v kleti, kjer jih bo mogoče po potrebi tudi razkužiti.

V kleti so še upravni prostori. Sicer pa to ni nobena klet, saj pride skozi okna toliko svetlobe kot v pritličje. Z izkopom okrog kleti so povečali uporabnost zgradbe tako, da imajo na razpolago celih pet etaž. Spodaj je jedilnica za osebje bolnišnice in številni pomožni oddelki: prostorna brivnica za bolnike, laboratoriji, najrazličnejše delavnice in drugo.

Kurjava na mazut

Skozi železna vrata stopimo v kurilnico. To ni več mračen prostor, zadušljiv in poln premogovega prahu. Kurijo z mazutom, kar je moderen, enostaven in ekonomičen način ogrevanja prostorov. Pet velikih gorilnikov bruha oranžne plamene pod kotle. Topla voda potem po ceveh ogreva vso bolnišnico.

V tem prostoru stoji tudi posebna peč — krematorij. Bolnišnica ne bo imela več skrbi, kam z odpadki, odrezanimi udi in drugimi ostanki, ki jih nobeno smetišče ne prenese. Peč na mazut bo upepelila vse te odmetke.

Za kar najboljše delovne in zdravstvene pogoje pa stoji v naslednjem prostoru še ena naprava: air condition ali po naše — »pogojeno ozračje«. Pri nas se air condition — pravijo mu tudi klima — vsaj v široki uporabi še ni udomačil, kjer pa se zahteva enakomerna temperatura in vlaga ozračja, seveda ne morejo brez njega. Tako tudi bolnišnica, ki bo imela ozračje po volji v najboljčutilnejših prostorih: v operacijskih dvoranah, v šok prostorih in še v nekaterih drugih. Avtomatika za napravo je kupljena v Združenih državah Amerike.

Nekaj številok

Naš kratek sprehod skozi milijardo dinarjev pa ne bi bil popoln, če se ne bi seznanili še z nekaterimi zanimivimi številkami, ki to vsoto denarja opravičujejo.

Bolnišnica zavzema 8.700 površinskih metrov. Na vsako bolniško posteljo odpade 40 metrov bruto in 7,2 metra neto (v bolniških sobah) površine. Zgradba ima 286 šestdelnih oken, 347 vrat in 160 steklenih sten.

Konstrukcija je skeletna, varna pred potresi in omogoča vzdavno omar, ki jih je v vsem objektu 1.101. V stavbo bo je vgrajenega 270.653 kilogramov železa in 3860 prostorninskih metrov betona.

Stroški za izgradnjo prve faze so bili predvideni v znesku 729.000.000 dinarjev, vendar so se zaradi podražitev v času gradnje in nekaterih nepredvidenih ovir dvignili na 986 milijonov ali 4.700.000 za posteljo, ki jih je v bolnišnici 210. Ta cena ni pretira-

na, saj predvidevajo, da bodo stroški za eno posteljo v novi ljubljanski bolnišnici znesli blizu 17 milijonov!

Najmodernejša

Navzlic temu, da je bila bolnišnica zgrajena pravzaprav s tako skromnimi sredstvi, je trenutno najmodernejša v Sloveniji, če ne celo v Jugoslaviji. In če upoštevamo še vrhunsko kadrovske zasedbo na vseh glavnih po-

Kdaj še dve fazi?

Prva faza izgradnje nove bolnišnice je končana. Po načrtu naj bi že prihodnje leto pričeli z drugo fazo za otorinolaringološki, za okulistični in za nevroprosihiatrični oddelek s skupno 104 posteljami. Druga faza je pravzaprav le priključek k sedanjim stavbam, ki mu zagotavlja priključke za ogrevanje prostorov, toplo vodo, elektroinstalacije, dvigala, stopnišče in ostale ko-

V tretji fazi nameravajo zgraditi na desnem bregu Krke tudi prostore za dermatološki, infekcijski in ginekološko-porodniški oddelek. Ginekologija bo namreč sedaj ostala še v stari ženski bolnišnici na levem bregu Krke.

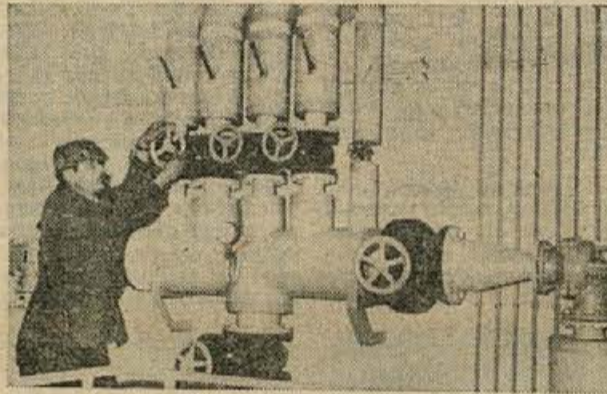
Bodoča novomeška splošna bolnišnica bo po načrtu razpolagala s 750 posteljami. Tako se bomo tudi na Dolenjskem približali povprečju posteljnega fonda na 1000 prebivalcev v republikli. Število postelj ne bo previsoko, še posebej, če upoštevamo novo zavarovanje kmečkega prebivalstva, ki mu moramo omogočiti zdravljenje v domači bolnišnici.

Zrcalo kulture

Zdaj menda ne bo več strahu, da bolnik zaradi pomanjkanja prostora ne bi imel kje ležati. Odlični zdravniki, moderne naprave in funkcionalni prostori zagotavljajo bolniku več kot je mogoče pričakovati. Tako ugodnost pa je treba tudi primerno ceniti! Kaj koristijo nežno pobarvane stene, če bo jutri po njih vse polno črnih prstnih odtisov! Kaj koristijo najmodernejša sanitarna naprave, če bo tisti, ki jih bo uporabljal, pozabil, da ne čepi na razmajani latrini za svojim hlevom! Kaj bodo koristile steklene stene, če se bo steklo sesulo iz njih...?! Naj se nihče ne čudi, če mu bodo v brezplačni garderobi ob vходу ponudili copate, čevlje pa bo moral pustiti tam, dokler bo na obisku v bolnišnici. Tlak morajo biti čisti in brez raz, v katerih se lahko zadržujejo bakterije in umazanija.

S skupnimi napori je zrasla palača zdravja pri črnih jelkah nad Težkim potokom. S skupnimi napori jo bomo morali vzdrževati in skrbeti, da bo še lepša kot na dan otvoritve!

M. MOSKON

Ne, nismo v ladijski kotlovnici — to je le delček naprav v kleti nove bolnišnice

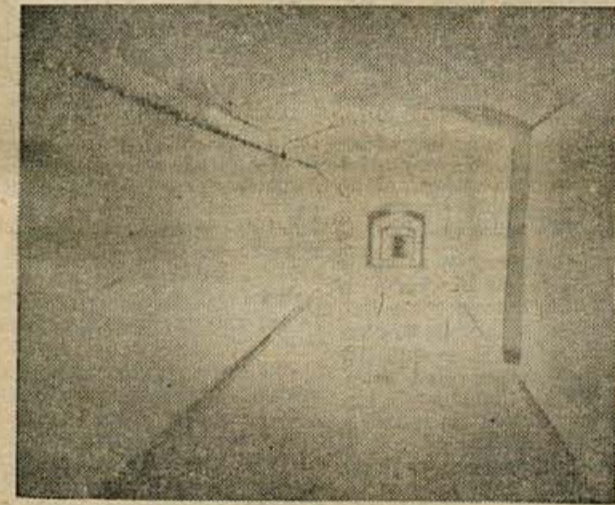
dročjih, smo na naš dolenjski zdravstveni center lahko upravičeno ponosni.

Glavni projektant nove bolnišnice je bil inženir arhitekt Jože Platner iz Ljubljane, ki je projektiral podobno bolnišnico že v Šiški. Upošteval je tudi številne predloge domačih zdravnikov, ki so uporabnost zgradbe še povečali.

Gradbena dela je izvajalo SGP Pionir iz Novega mesta, ki je s solidno gradnjo in zmernimi cenami ponovno potrdilo ugled podjetja in dokazalo sposobnost za izvajanje tako zahtevnih gradenj. Instalacijska dela je opravilo podjetje IMP iz Ljubljane. Vse instalacijske naprave, razen air conditiona, so domač izdelek.

munikacijske naprave. Po podzemeljskem hodniku je nova stavba že zvezana z internim oddelkom, kjer sta centralna kuhinja in pralnica. Stroški za drugo fazo bi znašali 300 milijonov dinarjev. Sredstva še niso zagotovljena.

Fotografski posnetki novih oddelkov bolnišnice na tej in na 2. strani so delo rentgenskega tehnika Poldeta Grahka, enega najprizadavejših članov novomeškega foto kluba, ki ga bralci našega tednika poznajo tudi že po drugih umetniških in reportažnih fotografijah.

Približno 150 m je dolg povezovalni podzemeljski hodnik med internim, pljučnim in novim kirurškim oddelkom; tu bodo prevzajali s posebnimi vozički hrano, po potrebi pa tudi bolnike iz oddelka na oddelek

Iz preteklih stoletij Novega mesta

Ko so se naši predniki v VI. in VII. stoletju naselili na današnjih slovenskih tleh, so morali spočetka priznavati nadoblast: Obrov, ki jo je zamenjalo gospodarstvo Frankov, nakar so izgubili še svoje domače kneze, namesto katerih so začele v naše kraje prihajati razne nemške velikaške rodbine. Tem so nemški vladarji z obema rokama razdajali našo zemljo ali pa jo podeljevali nekaterim nemškim škofijam. S tem se je začelo tudi stoletno prodiranje nemških kolonistov na ozemlje, ki so ga prvotno posedli naši predniki.

Z nemško nadvlado so naše pokrajine doživljale tudi upravno-teritorialne izpremembe, iz katerih so sčasoma nastale one zgodovinske slovenske pokrajine ali dežele, znane pod imeni: Koroška, Kranjska, Štajerska, Goriška, Trst in Istr. Naša Dolenjska, ki je svoj čas kot mejna pokrajina bila del Velike Karantanije, je kasneje pripadala k Savinjski Marki in zatem dobila naziv Slovenska Marka, medtem ko so sosednjo Belo krajino na-

zivali Metliško Marko ali kratko Me'lika. Bela krajina je bila do XII. stoletja del hrvaškega kraljestva kot tudi spodnje Podgorje med Gorjanci in Kriko in od Breganje do Stare vasi pri Sentjerneju in Hrvaškega broda.

V Dolenjski je polagoma največ oblasti vsaj formalno pripadlo oglejskim patriarhom, dejansko pa so imeli vso moč v rokah posameznih dinasti. To so bili člani raznih velikaških rodbin, ki so se vrnile v skoraj neodvisni vladi nad našimi kraji. Med njimi je treba posebej omeniti koroške Spanheimovce, ki so Hrvaški izrgali desni breg dolenje Krke in v Kostanjevici pod Gorjanci osnovali drugo središče svojih posestev južno od Karavank (prvo je bilo Ljubljana). Belo krajino so odvzeli hrvaškemu kraljestvu gospodje Višnjegorski. Ti so imeli v svojih rokah tudi novomeško okolico z gradovi Hmeljnikom, Mehovim, Prežekom itd. Stiški samostan, ustanova Višnjegorcev, je bil mimo drugega tudi lastnik Ločne in Bršlina

ter onega položnega griča v okljuku Krke, na katerem je bilo kasneje zgrajeno Novo mesto.

Približno med leti 1200 — 1500 se je za slovensko zemljo razvila dolgotrajna borba med raznimi velikaši. Med njimi je poleg že navedenih patriarhov iz Ogleja, Spanheimovcev in Višnjegorcev treba omeniti posebej še Celjane, goriške grofe in Habsburžane, medtem ko vlada češkega kralja Přemysla Otokarja II. pomenja za naše kraje le kratkotrajno epizodo. Habsburžani so od konca XIII. stoletja dalje hoteli za vsako ceno ob vzhodnem robu Alp ustvariti svojo novo oblast in preko naše zemlje prodrati na Jadran. Leta 1335, se je ta tekma tudi odločila v njihovo korist.

Ravno to obdobje borb za našo zemljo pa je obenem čas nastanka Novega mesta.

Izbira kraja za ustanovitev novega tržišča ali mesta in strateško-obrambni ozirni so pri večini naših manjših mest, posebej pri dolenjskih, ustvarili posebni tip mestne na-

selbine, ki ga označujemo po dr. Jožetu Rasu kot mesto na pomolu, kar pomeni mesto, ležeče v ravnem dnu kotlin in podolij, bolj ali manj obdano s prirodnimi jarki tekoče vode (Kostanjevica, Novo mesto, Črnomelj, Metlika) ali pa mesto na bregu reke (Kriško in Brežice) ali gorskem obronku (Višnja gora).

Pri mnogih mestih, ki jih poznamo že od srednjega veka dalje, ni mogoče točno ugotoviti čas njihovega nastanka. Mnogo od teh se kot npr. Ptuj in Celje vežeja še na antično obdobje in čase, ko je naša pokrajina bila še v sklopu stare rimske države, mnogo pa so nastajala tudi pri nas iz prvotnih skromnih naselij, ki pa so v teku časa dobivala večji pomen kot tržišča, katerim je njihov, takratni fevdalni gospod podelil posebne pravice in moremo, kot npr. pri Ljubljani, starost mesta le približno ugotoviti po še ohranjenih dokumentih, v katerih je dotični kraj prvič označen kot mesto. Ker je bila ena od značilnosti srednjeveškega mesta ta, da je imelo svoje obzidje, kar mu je dajalo značaj trajnega in strateškega oporišča, so zlasti v obdobju

turških vpadov tudi nekateri kraji na Dolenjskem, kot npr. Kriško ali Višnja gora, dobili mestne pravice predvsem zato, da so izpolnjevali to svojo obrambno nalogo.

Pri Novem mestu pa ni bil merodajen nobeden od teh motivov za nastanek mesta. Na kraju današnjega Novega mesta v zgodnjem srednjem veku ni zaslediti kakšnega pomembnejšega tržišča in trgovske poti, ki so potekale prek Dolenjske bodisi v smeri jug-sever, t.j. iz obmorskih krajev v notranjost današnje Dolenjske in sosednje Štajerske ter dalje v Podonavje, ali v smeri vzhod-zahod, t.j. v smeri od Zagreba proti Ljubljani oz. od Balkana v alpski svet; te so potekale mimo okljuka Krke, na katerem je pred šeststo leti zrastle Novo mesto. Ko so pa mesta dobivala vse večji strateški pomen v obdobju turških vpadov, je Novo mesto že dobrih sto let krepko živelo. Vemo sicer, da je na tleh današnjega Novega mesta, in to po vsej priliki na njegovem najvišjem vrhu, ki ga danes zavzema Kapitelj s svojo neposredno okolico, že v zgodnjem srednjem veku stalo staro naselje, ki se je imenovalo Gra-

dec. To ime pove, da so naši predniki ob svojem poseljevanju naše Dolenjske zadeli na tem kraju na vsej ostanke še predzgodovinskega in pozneje rimskega naselja, kar potrjujejo tudi številne in pomembne arheološke najdbe, predvsem v neposrednem okolju današnjega mestnega jedra, pa tudi na leih srednjeveškega Novega mesta samega. Vemo dalje, da je imel svoje dni zelo pomembni stiški samostan posestva na osrednjem Dolenjskem in je nedvomno imel prav na kraju, ki so ga nazivali Gradec, vsaj svoja večja gospodarska poslopja, shrambe in podobno. Razumljivo je, da je ob takem podeželskem središču cerkvene posesti bila postavljena vsaj skromna kapela ali cerkva in verjetno si je nekoč bogati stiški samostan tu na najvišjem vrhu položila ob Krki zgradil tudi razmeroma večje svetišče v gotskem slogu, ki nam je, sicer kasneje v obdobju baroka prezidano vendar z nekaterimi še vidnimi elementi gotskega stavbarstva ohranjeno v onem delu kapiteljske cerkve, ki leži med stolpom in med kasneje prizidanim prebiteljem.

(Nadaljevanje sledi)

USTANOVNO PISMO NOVEGA MESTA

V božjem imenu amen. Mi, Rudolf četrti, po milosti božji nadvojvoda v Avstriji, Stajarski, Koroški in Kranjski, gospod v Slovenski Marki in Pordeonu, grof Habsburški, Tirolski in Pfirrdski ter Kiburski, mejni grof v Burgauu in deželni grof v Elsassu.

Sporočamo in naznanjamo s tem pismom vsem, ki ga vidijo, berejo ali slišijo brati, sedaj ali v bodočih časih, karkoli naj to bo: Ker mi vse naše

čami tudi enega meščana. Tudi naj k letnim sejmom v prej imenovanem našem mestu vsako pride in naj bo osem dni prej in osem dni kasneje siguren na telesu in na imetju zaradi sovraštva ali zaplembe, razen edino zaradi umora ne.

Karkoli se zgodi v mestu in v pomirju, ki je spodaj opisan, to naj sodi mestni sodnik in ne deželni sodnik, kajti v imenovanem pomirju in v mestu naj sodi le mestni sod-

se naseli, prost in svobodni (dajatev).

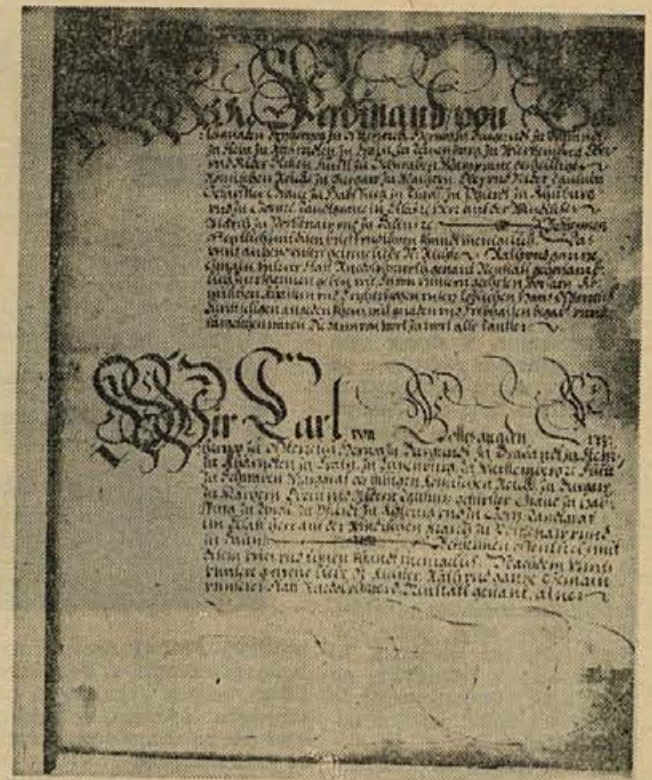
Tudi naj bodo meščani našega imenovanega mesta s svojim trgovskim blagom prosti in svobodni carine in mitnine v Kostanjevici, Višnji gori in na Raščici in cesta iz Ogrske na Kranjsko in proti morju naj gre skozi to mesto in tu naj bo tudi (obvezno) skladišče.

K temu dajemo in določamo omenovanemu mestu njegovo za pomirje krog, kot je obsežen z naslednjimi mejniki:

Prvo nad mostom do vode, ki se imenuje Prečina in od izliva Prečine do Luknje in okoli vsega hriba, ki se imenuje Kal, in od tod do mejnikov pod Strmcem in do mejnikov proti Zdajnji vasi in preko dveh dvorov na griču do potoka, ki tam teče pod Zgor. Grčevjem po zemljišču do Alteburga in Češnjic ter do Krke pod mestom Rudolfovim. In kar je v tem (krogu) naj sodi mestni sodnik v Rudolfovem in ne deželni sodnik pa naj bo (zločin storjen) na polju ali v vaseh ali v samotnih dvorih ali kakorkoli se že imenuje. Zato zapovedujemo pri naši naklonjenosti za nas in za naše brate in dediče vsem našim deželnim gospodom, glavarjem, vitezom in oprodam, vsem sodnikom, gradščanom, oskrbnikom, vicedomom, mitničarjem, carinikom in vsem ostalim našim uradnikom, slugam in podložnikom, karkoli se že imenujejo,

da je težko zapadel v našo knežjo nemilost in nam mora zato za kazen plačati brez vsake milosti sto juntov zlata, ki jih prejmemo petdeset mi v našo blagajno in petdeset imenovano mesto za občinsko zidanje.

Teh stvari so pričre častiljivi gospodje Ortolf, nadškof Apponski, Albrecht, škof v Passau, Johan, škof v Briksnu, naš ljubi knez in kancler, plemeniti naši strici grof Rudolf Habsburški, grof Rudolf z Nidawa, grof Ulrik z Schaumberga in naši ljubi zvesti grof Bertold iz Mairburga, Henrik z Liechtenstaina, pl. Greitzenstetten, glavar v Neustattu, Andrej Liechtenstainski iz Gmunden, Stefan iz Meissawa vrhovni maršal, Albert iz Puchhaima vrhovni strežaj, Haidenreich iz Meissawa vrhovni ločaj, Peter iz Oberstorffa vrhovni komornik in Viljem iz Kreuspekha vrhovni lovski mojster v Avstriji, Leopold iz Stadeka, deželni maršal v Avstriji, Henrik iz Hackenberga Eberhart iz Dachsberga, Albert Stuchs, Jans Turs iz Rauchenegha, Kador iz Ekhertzag starejši, Ulrik iz Kranichperga in Henrik iz

Prva stran ustanovnega pisma Novega mesta z dne 7. aprila 1365

(Prevedel višji arhivar Božo Otorepec)

podložnike in zveste po prirojeni dobroti z knežjo naklonjenostjo radi oskrbujemo in se jih spominimo s takimi pravicami in naklonjenostmi, s katerimi lahko v svojem obstoju in vsakdo izmed njih v svojem bitju pri pravici in dobri zaščiti ostane. Vendar smo zaradi naravne težnje še posebno naklonjeni, da pomagamo tistim, jih množimo in jim dodeljujemo milosti, ki smo jih sami skupaj spravili in z ustanovitvijo novega mesta združili in utrdili. Zato ker smo mi mesto imenovano Rudolfovo, ki leži v Slovenski Marki, na novo ustanovili in imenovali po našem imenu, mu dajemo z knežjo močjo to-le pravo in zakone, ki so tu dalje napisani:

Prvič: Vse kar se v dobrem miru (brez slabega namena) prinese v mesto v hrambo, naj bo to žito,

nik in nihče drug. Plemiči in neplemiči, reveži in bogati, ki imajo hiše in dvore v prej imenovanem mestu Rudolfovem sedaj ali si jih bodo v bodoče pridobili in ki hočejo uživati pravico trgovanja le-tu, morajo, kadar je sila, pomagati mesto popravljati, patroljirati in stražiti in mu dajati služnosti.

Nihče naj nima v prej imenovanem mestu svojih ščitencev razen samo deželni knez; le-ti morajo pred mestnim sodnikom terjati pravico in pred nikomur drugim in morajo tudi opravljati vse druge služnosti kakor drugi meščani.

Meščani ne smejo nobene hiše v mestu prodati plemičem ali komur drugemu, temveč samo tistemu, ki je meščan ali hoče to postati in z občino stra-

Rappacha naš dvorni mojster in ostalih častiljivih ljudi dovolj.

In povrh tega v večno pričevanje in celotno trdnost, smo zapovedali obestiti naš veliki knežji pečat na to pismo, ki je dano na Dunaju na ponedeljek po cvetni nedelji, po roj-

stvu Kristusovem trinajststo let in nato v peinshestdesetem letu, naše starosti v šestindvajsetem letu in naše vlade v sedmem letu.

Mi, imenovani vojvoda Rudolf podkrepimo to pismo s podpisom naše lastne roke.

Rudolf IV. USTANOVITELJ

Ob 600-letnici našega mesta ne bo odveč, če vsaj v skopih obrisih očrtamo življenje njegovega ustanovitelja vojvode Rudolfa IV. in njegova stremeljenja, ki jih je z vso mladostno energijo poskušal urediti.

Vojvoda Rudolf je izšel iz onega habsburškega rodu, ki se je v drugi polovici XIII. stoletja povzpelo do največje moči v takratni rimskonekromski državi in je svoji, v Švici ležeči posesti pridružil še oblast v Avstriji ter na sosednjem Stajarskem, Koroškem in Kranjskem. Dunaj je postal novo središče njihove moči in tu se je novembra 1393 vojvodi Albrehtu II. rodil prvorojenec Rudolf, kateremu so v naslednjih letih sledili še trije bratje.

Zgodnja mladost je Rudolfu tekla na dvoru, ki je takrat bil zbirališče nemških knezov, na dvoru, ki je bil skoraj z vsemi zapadnoevropskimi knežji hišami v bližnjem ali daljnem sorodstvu. Oče je nadarjega sina že od

rane mladosti uvajal v vladarske posle: desetleten je 1349 na Dunaju sprejemal poklonitev avstrijskih, stajarskih in koroških stanov, bil takrat že zaročenec Katarine, hčere češkega kralja in kasnejšega cesarja Karla IV., s katero se je štiri leta kasneje poročil in kot šestnajstleten mladenič je imel že svoj lasten dvor ter vladarsko področje v prednjeavstrijskih deželah. Ko je devetnajstleten nasledil svojega očeta, je postal glava habsburške hiše in duša njene politike.

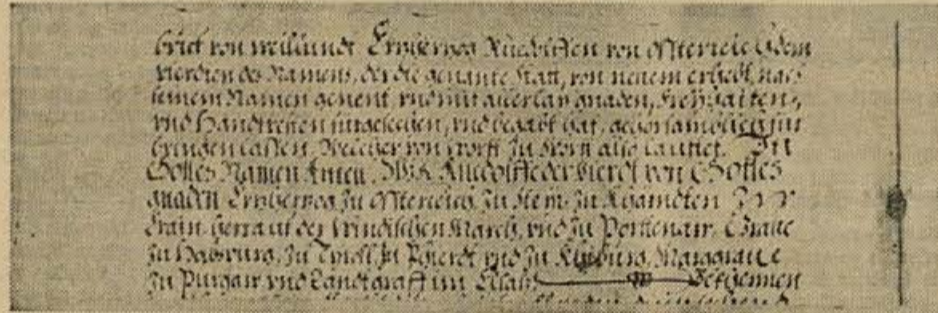
Politične cilje, ki si jih je zastavil, je skušal doseči in jih je tudi dosegel z vso svojo mladostno energijo in stremljivostjo, pa jih je tudi ljubosumno skrival pred svojimi tekmeči. Ljubil je sijaj in blesteče naslove, ne toliko iz mladostne muhavosti, bolj iz spoznanja, kakšno vrednost je takratni fevdalni svet takim naslovom prisojal. Posnemal je svojega tasta cesarja Karla IV. na vseh področjih vladarske dejavnosti, pa tudi v podpiranju znanosti in umetnosti. Kot malokateri takratni vladarjev se je spoznal v starih listinah in je za svoje zapiske uporabljal baje celo posebno tajno pisavo.

Ker si je hotel za vsako ceno priboriti prvo mesto med knezi nemškega cesarstva, se ni ustrašil niti ponaševanja listin, kar pa sicer v onem času ni bila ravno redkost. Starim babenberškimi privilegijem je velel dodati nove, ki naj bi jih izdala celo Julij Cezar in imperator Nero. Ko je tast Karel IV. vprašal za mnenje o teh privilegijah svojega prilstelja pesnika Petrarco, je ta te privilegije imenoval »hromo lažo«. Rudolf pa je le potoval k tastu v Prago, da bi izsilil njihovo potrditev, a se brez

uspeha in nakurjen na svojega cesarskega tasta vrne na Dunaj. Karl IV. je svojega zeta kmalu celo zasumil, da sega po cesarski kroni. Res se je Rudolf IV. takrat povezoval z nekaterimi cesarju nasprotnimi nemškimi knežji hišami, zlasti še z ogrskim kraljem Ludvikom Velikim. V političnih trenjih tedanjega časa pa je Rudolf cesarju popustil zlasti zato, ker se mu je obetala pridobitev Tirolske. Tako je 1364. leta prišlo med Rudolfom in Karlom do medsebojne dedne pogodbe, po kateri naj bi v primeru izumrtja ene od pogodbenih vladarskih hiš druga podedovala vso njeno posest.

Vso svojo preračunljivost, vztrajno in brezobzirno energijo je Rudolf pokazal prav v naporih za pridobitev Tirolske. Po njeni pridobitvi, ki je tvorila pomembno zvezo Avstrije s prednjeavstrijskimi deželami, pa so se Rudolfove oči uprle na pokrajino južno od Alp, kjer so mu bili na poti zlasti goriški grofje, oglejski patriarhat in beneška republika. Dedna pogodba z goriškimi grofi, katerih rodbina je kmalu izumrla, je Habsburžanom zagotovila posest v Metliški in Slovenski Marki, se pravi, Habsburžani so poleg Metlike dobili tudi Višnjo goro, Semberk, Zuzemberk, Sotesko, Hmeljnik in Mehovo. Ob bregovih Krke pa je takrat že živel naše Novo mesto. Oglejskemu patriarhatu je Rudolf IV. z doledno in brezobzirno politiko kmalu odvzel vse pravice fevdalnega gospoda nad nekatero svojo posestjo zlasti na Kranjskem, Koroškem in Stajarskem. V bojih z Oglejem, ki so bili s tem v zvezi, je Rudolf IV. pokazal najbolj slabe in dobre strani svojega

(Nadaljevanje na 5. str.)

Odlomek iz ustanovnega pisma vojvode Rudolfa IV.

vino, meso, sukno ali karkoli drugo, naj bo popolnoma prosto v mestu. In če pride do vojne, kljub temu naj bo to blago prosto, da ga lahko tisti, ki ga dajo v hrambo, prosto prodajo ali odpeljejo kamor hočejo, nam in mestu brez škode.

Kar tujih ljudi pride v mesto in hočejo postati meščani, te naj mestni sodnik sprejme za meščane svobodno in brez zadržanosti. Če bi se pa zgodilo, da bi kdo tožil za svojim človekom (podložnikom), temu mora mestni sodnik dati pravico in narok v 14 dneh. In četudi bi ga potem s sodbo dobil pred sodiščem, vendar naj bo tisti mož še 14 dni potem varen in lahko odide kamor hoče.

Kdor sedi (=živi) svobodno in samostojno leto in dan v mestu, ta naj ostane odslej tu nemoten od kogarkoli in od vseh zahtev.

Noben tujec ne more tožiti meščana s tujimi pričami pred sodiščem, če nima poleg tujih med pri-

žiti in plačevati davke. Tudi ne smejo v bodoče nobene posebnosti, ki spada h mestu, komurkoli podariti ali zapustiti za življenja ali ob smrti, naj bodo to hiše, mlini, mesarske stojnice, vinogradi, travniki ali njive, da ne bi tako mi prišli ob služnosti od njih; kdor bi ravnal proti temu, naj nima njegovo dajanje nobene veljave.

Kdor stori v mestu ali v pomirju karkoli proti sodišču, naj bo to z obtožbo ali drugimi rečmi, ta naj se zagovarja pred mestnim sodnikom in pred nikomur drugim.

Tudi lahko jemljejo les za gradnje in les za kurjavo v vseh naših gozdovih, kolikor rabijo in kjer jim je to najbliže.

In da bi se imenovano mesto povečalo na ljudeh in dobrinah, smo mu podelili milost in jo dajemo za nas in za naše brate in dediče: kdorkoli bo prišel v to naše mesto in se hotel tu naseliti, ta naj bo prihodnjih sedem let, potem ko

sedanjim in bodočim, naj puste imenovano mesto in meščane pri prej opisanih pravicah in milostih brez vseh ugovorov in naj jim pri tem ne delajo molenj, zaprek ali prekrškov, niti naj tega ne dovolijo storiti drugim. Kdor bi se pa zločinsko prekršil kakorkoli proti temu, ta naj ve,

Bera novomeških pečatov le ni tako skromna kot je sprva kazalo. Danes prinašamo še šest odtiskov, ki jih je višji arhivar Božo Otorepec zbral po raznih listinah iz Mestnega arhiva v Ljubljani, iz Državnega arhiva Slovenije in novomeškega kapiteljskega arhiva, ki ga hranijo v Ljubljani. To so razne listine o prodaji, pooblastila, poročila itd. Vsi pečati so odtisnjeni na vosek s papirno prevleko, da se ne bi razlomili. Prvi od leve je eden najstarejših ohranjenih pečatov iz 15. stoletja, prav tako drugi. Tretji, lepo ohranjen in z napisom SIGIL RUDOLFSBERT, je bil odtisnjen v drugi polovici 16. stoletja, četrti pa nosi letnico 1599. Posebej zanimiv je peti z napisom PROVISORES SANITATIS, ki so ga uporabljali zdravstveni nadzorniki v Novem mestu okoli leta 1620. Manjši pečat na šestih slikah kaže spremembe, ki jih potem zasledimo v vseh poznejših inačicah: nadvojvoda Rudolf ima namreč od pečata do pečata manj prekrizane noge (tukaj že nič več), ogrnjen je v plašč in sedi na prestolu (prej na klopi ali blazini). Zgodovino novomeškega grba in pečata bo tovariš Otorepec obdelal v razpravi, ki bo objavljena v Novomeškem zborniku ob 600-letnici ustanovitve mesta. Zbornik bo izšel letos jeseni.

Iz predzgodovine Novega mesta

3

Odlična bojna izvežbanost rimskih vojaških oddelkov in pa izdaje so prisilili upornike po triletih bojih k predaji. Z odločnimi ukrepi uvajajo Rimljani v deželi nov red in nove družbene odnose po zgledu Italije. V okviru province Panonije je Dolenjska spadala pod mestno okrožje

Piše:
TONE KNEZ

Neviodunum (Drnovo), ki je zajemalo vso Dolenjsko od Save do Višnje gore. Rimljani takoj zgradijo prvo cesto na Dolenjskem — predhodnico avtomobilske ceste. Pri grad-

nji avtomobilske ceste se je pokazalo, da je stara rimska cesta potekala po isti trasi, kar so potrdile neštete najdbe starega cestišča. Namenjena je bila hitremu tranzitnemu prometu in je povezova-

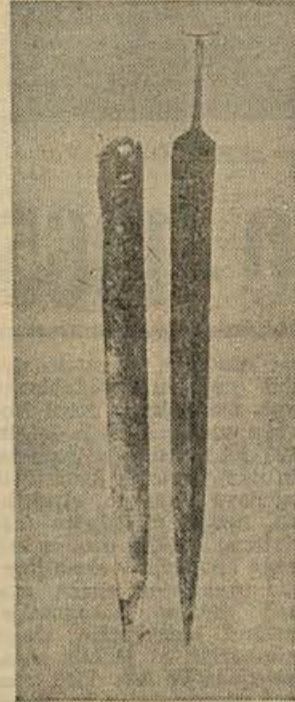
la Emono (Ljubljano) s Sisacjo (Sisak). Na določenih razdaljah so zrasla ob njej večja naselja, kjer so bile pošne postaje, gostišča s prenočišči, orožniške postaje itd.

Cepprav Novo mesto v rimskem času, tako kot danes, ni ležalo ob veliki cesti, je tudi tukaj bila močna rimska postojanka, ki se je gotovo razvila iz že obstoječe ilirsko-keltske. To nam spet dokazuje odkriti rimski grobovi južno pod Marofom, v neposredni sosesčini že omenjenega latenskega grobišča. Prav tako so bili najdeni rimski grobovi v Bršlinu, tam, kjer danes stoji velika dvorana nove steklarne. V časovnem razponu tisoč let pokopavajo ljudje spet na skoraj istem mestu. Pri kopanju temeljev za steklarno smo našli nekaj lepih zidanih rimskih grobnic, ki pa so bile že izropane. Po vsej verjetnosti so to tisti grobovi, ki jih je odkril in izpraznil že Jernej Pečnik leta 1902, izkopanine pa poslal na Dunaj. Iz teh grobov izvira izredno lepa steklena čaša, ki ima pri ruhu vgravirano napitnico v grškem jeziku.

Staroslovanskih najdb iz Novega mesta zaenkrat še ne

poznamo. Zelo verjetno pa je, da bomo našli tudi te ostaline na kapiteljskem hribu, saj kaže na staroslovansko naselbino že ime kraja — Gradec — preden je bilo ustanovljeno mesto.

Tako smo se sprehodili skozi čas, preden je bilo mesto ustanovljeno in opisali njegovo predzgodovino. Iz naštetega je prav lepo vidna postopna poselitve novomeškega prostora, ki se prične s prazgodovinsko naselbino na Marofu in se tam nadaljuje tudi v antiki. Srednjeveška mestna zasnova se razvije na kapiteljskem hribu, po ustanovitvi pa s središčem v iztegnjenem prostornem trgu in s kapiteljsko cerkvijo kot dominantno na vrhu skalnatega pomola. V zadnjih desetletjih je intenzivna naselitev zajela tudi desni breg Krke, nekdanje predmestje Kandijo, ki je danes strnjeno naseljeno in že sestavni del mesta. Lepo je vidna organska rast in urbanizacija tega kraja od severa proti jugu: od prazgodovinskega gradišča na Marofu, preko utrjenega srednjeveškega mesta na okljuku Krke, vse do moderne mesta, ki se razrašča že na obeh bregovih Krke.

Keltski meč z nožnico, izkopan v Novem mestu; zdaj je shranjen v muzeju na Dunaju

Rudolf IV. USTANOVITELJ

(Nadaljevanje s 4. str.)

značaja: pretirano samozavest, nasilnost in precenjevanje lastne moči, na drugi strani pa, zlasti v razmerju do goriških grofov, Beneč in takrat najmočnejšega rodu v severni Italiji, do milanskih Viscontijev, pa svojo dalekovidnost, energijo in neutrudno vztrajnost. Vso njegovo politiko, ki naj bi v srednji Evropi, prednjealpskih deželah in ob obalah severnega Jadrana trajno utrdila moč in oblast Habsburžanov, morda najbolj označuje Rudolfova priljubljena rečenica, da hoče v svojih deželah sam biti papež, cesar, škof in dekan.

Zadnji njegov politični uspeh je bilo zavezništvo z Viscontiji, kar je na zunanji pričača poroka njegovega najmlajšega brata Leopolda z Virido, hčerjo Barnaba Viscontija. Sredi maja 1365, torej dober mesec po tem, ko je na Dunaju podpisal ustanovno pismo Novega mesta, je Rudolf hitel prek Stajerske in Koroške na Tirolsko, kjer je že čutil kalj boleznj, si malo opomogel, prišel sre-

di j... v Verono in hitel dalje v Milan. Tu so se resna posvetovanja menjavala s slavlji, kmalu pa je Rudolf težko zbolel. V slutnji bližnje smrti je izdal še zadnje ukrepe in odloke, ki naj bi predvsem zagotavljali trdnost in enotnost habsburške hiše, popravil nekatere prizadejane krivice, 17. julija 1365 pa je še ne sedemindvajsetleten umrl. Pepeljali so ga na Dunaj in pokopali v Stefanovi cerkvi, ki jo je on zapovedal dogotoviti v njeni sedanji podobi in veličini, da bi bila nekak simbol njegovih visokoletečih sanj in načrtov.

V zgodovino je Rudolf IV. prešel z vzdevkom »Ustanovitelj«. Ta naslov si je pridobil predvsem kot graditelj Stefanove cerkve in ustanovitelj dunajske univerze, katere ustanovno pismo je podpisal 12. marca 1365. Oboje je sicer imelo morda pobudo in ljubosumnem tekmovanju s cesarskim tastom Karlom IV., ki je v Pragi zidal Svetovitski hram in Karlov most ter vrsto drugih pomembnih zgradb, leta 1347 pa je usta-

novil tudi univerzo, ki še danes nosi njegovo ime. Ta njegova dejavnost pa je obenem tudi dokaz, da mladega habsburškega vojvodo, ki ga zgodovinarji imenujejo najbistrejšo politično glavo med vsemj Habsburžani, ni prevela samo neugnana slija po moči in oblasti, ampak je imel tudi posluš in smisel za višje interese duha, kulture in umetnosti.

Vsem samoupravnim organom in občinskim odborom SZDL

Izvršni odbor glavnega odbora SZDL Slovenije sklicuje za 8. maj t. l. v Ljubljani zborovanje samoupravljalcev SR Slovenije v počastitev 20-letnice osvoboditve in zmage socialistične revolucije.

Zborovanje samoupravljalcev SR Slovenije naj bi v okviru obsežnih proslav 20-letnice osvoboditve podčrtalo osnovne pridobitve naše revolucije in spodbudilo nadaljnje poglobljanje samoupravljanja. Posvečeno bo predvsem sedanjim problemom samoupravljanja pri nas, obravnavanju perečih vprašanj, njegovega utrjevanja in prikazu perspektiv, ki jih odpira proces popolnega uveljavljanja nove ustave.

Na zboru samoupravljalcev SR Slovenije bo govoril predsednik zvezne skupščine tovariš Edvard Kardelj. Govoru bosta sledila razprava in sprejem resolucije.

Izvršni odbor glavnega odbora SZDL Slovenije poziva vse samoupravne organe delovnih organizacij in občinske skupščine, naj zberejo delegate za to veliko srečanje samoupravljalcev SR Slovenije.

Število delegatov posameznih delovnih organizacij bodo določili občinski odbori SZDL na osnovi ključa: 1 delegat na približno 100 zaposlenih. Pri tem morajo zagotoviti, da bo na zborovanju neposredno zastopanih kar največ delovnih organizacij iz gospodarstva, kulture in znanosti, šolstva, zdravstva, socialnega varstva in z vseh drugih področij v občinah, ne glede na število zaposlenih. Občinske skupščine izberejo 5 do 7 delegatov. Vse delegate naj bi izbrali najkasneje do 20. aprila t. l. Vodstva družbeno-političnih in družbenih organizacij ter društev bodo posebej povabljeni na zborovanja.

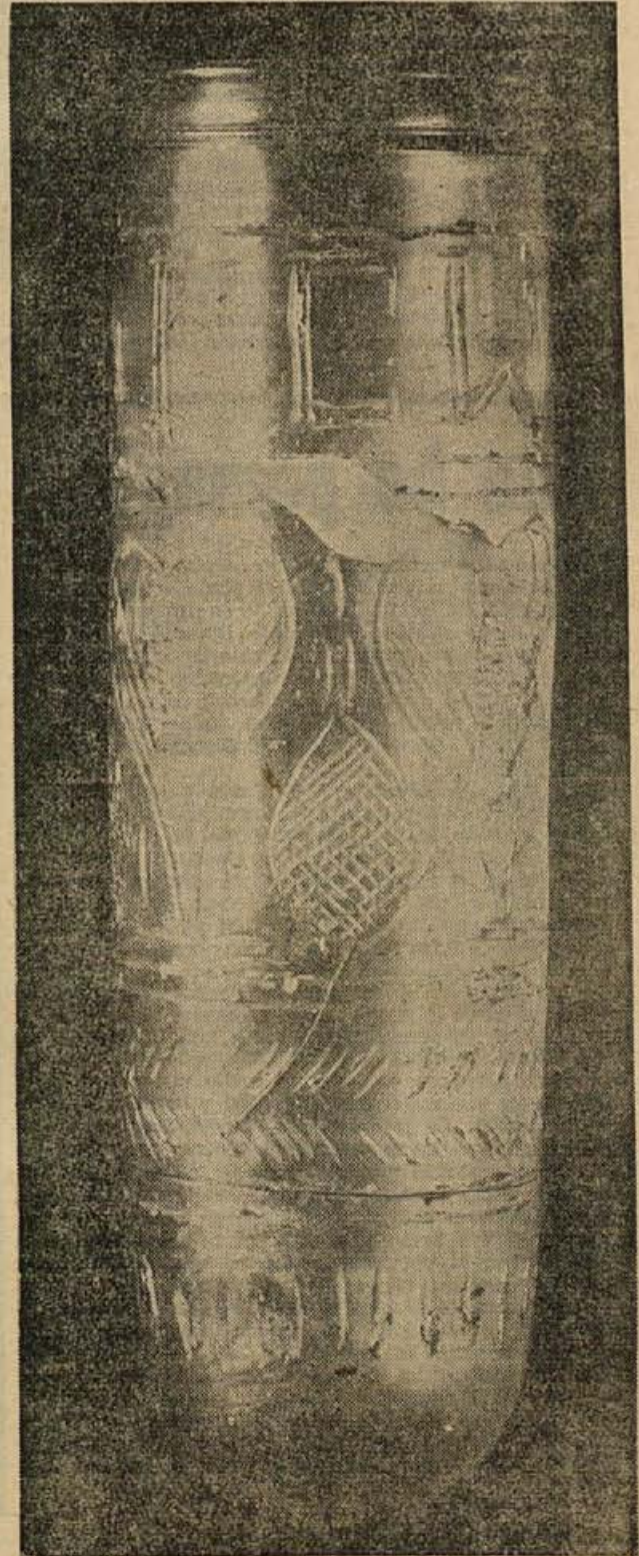
Občinski odbori SZDL naj čimprej začno potrebne priprave za zbiranje delegatov za zborovanje samoupravljalcev in naj spremljajo vsebinske priprave na zborovanje.

Vsa podrobnejša navodila glede zborovanja bo dal odbor za proslavo 20-letnice osvoboditve SR Slovenije.

Ljubljana, 10. marca 1965.

Za izvršni odbor glavnega odbora SZDL Slovenije: predsednica

VIDA TOMSIC, I. r.

Izredno fina steklena čaša iz rimskega groba v Bršlinu, zdaj v muzeju na Dunaju

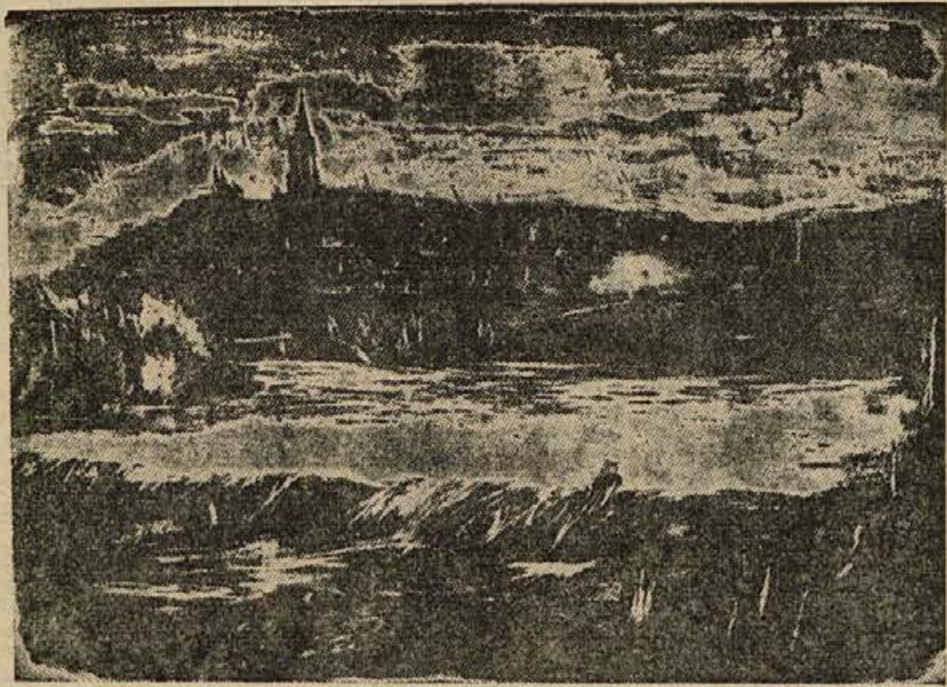

Pečat na naši sliki je iz prve polovice 15. stoletja. Sicer precej poškodovan, je pa do sedaj najstarejši ohranjeni odtis novomeškega mestnega pečatnika, ki je bil v rabi že od ustanovitve mesta.

ŠESTSTO LET
NOVEGA MESTA

OBIŠČITE
RAZSTAVE
V DOLENJSKI
GALERIJI

VLADO LAMUT: NEVIHTA NAD NOVIM MESTOM

1365 - NOVO MESTO - 1965

(Nadaljevanje s 1. str.)

in na mostu v Kandijo, napis na Ragovskem hribu, osvetljeni Kapitelj in po-

Električni stroj za žigosanje pisem

Novomeška pošta je konec februarja letos dobila električni stroj za žigosanje pisemskih pošilk. Prejemniki so verjetno že opazili, da so pisemske pošiljke, ki jih odpravlja novomeška pošta, žigovane drugače kot so bile prej. Po opravljenem prometu pride samo novomeška pošta na našem področju v poštev za takšno žigosanje. S pomočjo stroja, ki opravi svoje delo zelo hitro, odtis žiga pa je razen tega veliko bolj čitljiv, so na pošti odpravili ozko grlo pri žigosanju, ki se je prej pojavljalo v konicah. Stroj je uvožen iz Francije in jim je bil odobren že pred dvema letoma, pa so morali do letos čakati nanj.

vsod vihrajoče zastave — vse to je privabilo ob 20. uri zvečer v dvorano Doma kulture toliko ljudi, starih in mladih, domačinov in gostov, da je bilo žal za vse veliko, veliko premalo prostora. Lahko trdimo, da takega navala na slavnostno akademijo že vrsto let nismo videli! Dekoracija je spominjala na 600-letnico, v dvorani pa je vladalo pravcato slavnostno vzdušje.

Kmalu po 20. uri je priščno pozdravil goste in zbrane domačine predsednik občinske skupščine Sergij Thorževskij; njegova dobrodošlica je veljala še posebej Novomeščanom, ki žive sicer izven našega mesta, pa se vanj vedno znova radi vračajo. Vnaprej se je tudi zahvalil sodelujočim pevcem, umetnikom in govornikom na slavnostnem uvodnem večeru v jubilejno leto.

Akademik prof. dr. Fran Zwitter, toplo pozdravljen

od množice, je zatem podal zgoščen zgodovinski opis nastanka in rasti Novega mesta; zajel je dolgih 600 let mesta na pomolu in nam nazorno predstavil njegovo agrarno strukturo, razvoj v trdnem fevdalnem okolju, prodor novega življenja v srednjeveški organizem mesta, razvoj mestne avtonomije, prihod birokracije, vloga gimnazije, ki je bila ustanovljena že leta 1746, razvoj gospodarstva in nacionalnih bojev v mestu po l. 1848 in v stari Jugoslaviji, boje političnih strank v mestu in okolici in obsežen razmah središča Dolenjske po zadnji vojni. Vsa dvorana je pritrčila njegovim zaključnim besedam, da terja razglednost današnjega človeka med drugim tudi poznavanje in zlasti razumevanje preteklosti, ki nam je na svoj način zapustila podobno svojega časa.

Moški pevski zbor DPD Svobode DUSAN JEREB je pod dirigentom Toneom Markljem nato zelo ubrano zapel šest pesmi: Bučarjevo Tam kjer pisana so polja, Ferjančičevo Sijaj, sijaj sončce, Sattnerjev Pogled v nedolžno oko, A. Foersterjevo Razbito čašo, Hladnikovo Na zeleni gori in Partizansko Marjana Kozine. — Nato so se nam predstavili člani Ljubljanskega sindikalnega simfoničnega orkestra. Pod dirigentom Ivanom Knificem so zaigrali III. stavek iz Bučarjevih Belokranjskih pisanic ter Zumberško rapsodijo istega avtorja, prvakinja ljubljanske Opere Vilma Bukovec, naša dolenjska rojakinja, pa je zapela ob spremljavi orkestra Slovo brigadirke R. Simonitija in Pesem Marijana Kozine. Ni treba posebej podčrtati, da smo jo pozdravili s prav posebnim navdušenjem in hvaležnostjo, ki je veljala tudi gostujočemu orkestru.

Jubilejno leto se je s torkovim slavljem začelo nadvse dostojno in zares slovesno.

T. GOŠNIK

Napisa na Ragovskem hribu

Z novomeškega mostu je od 6. aprila zvečer na Ragovskem hribu lepo viden napis »600 let« in »20 let«. Iz fluorescenčne barve izdelana velika napisa osvetljujejo ponoči žarometi. Tudi oba napisa bosta ostala šest mesecev in bosta vse noči osvetlena z žarometi.

I. Z.

Novi odborniki občinske skupščine

Na minulih volitvah 26. in 28. aprila so bili izvoljeni v novomeško skupščino:

V OBCINSKI ZBOR: Marija Suhy v volilni enoti št. 1; inž. Tatjana Lavrič v volilni enoti št. 5; Boža Vovk v volilni enoti št. 7; Franc Zagorec v volilni enoti št. 9; Franc Klopčič v volilni enoti št. 10; Jože Počrvina v volilni enoti št. 12; Stane Barbo v volilni enoti št. 14; Janez Dragan v volilni enoti št. 15; Vlado Seničar v volilni enoti št. 17; Anton Srebrnjak v volilni enoti št. 18; Andrej Drabež v

volilni enoti št. 21; Janez Bratkovič v volilni enoti št. 23; Ivan Selak v volilni enoti št. 26; Franc Perše v volilni enoti št. 28; Jože Vidic v volilni enoti št. 29; Franc Kirar v volilni enoti št. 31; Franc Hrastar v volilni enoti št. 33; Anton Kolenc v volilni enoti št. 34; Franc Hrovat v volilni enoti št. 36; Slavko Bukovec v volilni enoti št. 38; Jože Zelenko v volilni enoti št. 42 in Bogdan Zupančič v volilni enoti št. 44.

V ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI so bili izvoljeni:

Anton Jakše, delavec v IMV; Jurij Levičnik, direktor IMV; Erno Sali, obratovodja NOVOLESA; Janez Novak, tehnik v NOVOTEKSU; Jožica Osolnik, uslužbenka PIONIRJA; Franc Udovč — SGP PIONIR; Anton Padovan, uslužbenec ZTP; Zofka Rotar, uslužbenka PT; Tone Konda, obratovodja ISKRE Žužemberk; Karolina Gašpir, delavka v ISKRI, Sentjerne; Milan Pergar, delavec komunalnega podjetja; Jože Padovan, direktor NB; Rudi Barbo, uslužbenec KZ; inž. Tone Hočevar, GG; inž. Slavko Klančičar, GO Podturen; Srečko Ozimek, tehnik KZ Žužemberk; Franc Slavs, profesor iz Šmihela; Irena Gostiša, prosvetna delavka, Novo mesto; dr. Franc Hübscher, splošna bolnica; Dragica Petrič, zdravstvena delavka, Novo mesto; Ivan Rešetič, ONZ Novo mesto; Milica Sali, tajnica ObO RK Novo mesto.

MERCATOR v Straži: lani 252 milijonov dinarjev prometa

6 prodajalnih poslovnih enot trgovskega podjetja MERCATOR v Straži je opravilo lani 252 milijonov din prometa. Po planu za 1965 bodo naredili za 300 milijonov din prometa. Lani so iztržili precej več kot v 1963. v precejšnji meri zato, ker so obnovili in modernizirali več prodajalnih.

Prodajalna v Soteski je dobila lepe prostore s sodobno opremo, promet pa se je, kot je povedala poslovodkinja Anica Korče, povečal za enkrat. V Dol. Toplicah je MERCATOR odkupil stavbo, v kateri je uredil sodobno prodajalno špecerijskega blaga in gospodinjstskih potrebščin.

Letos se v straški poslovni enoti pripravljajo na gradnjo nove trgovine v Straži. Kupna moč prebivalcev se povečuje, doseđanja prodajalna pa je premajhna in ne zmore vsega. Gradili bodo najbrž novo stavbo po paviljonskem sistemu, v kateri bo za približno 120 m² prodajnega prostora in 120 m² skladišč. Po

približnem predračunu bo stavba z opremo vred veljala okoli 45 milijonov din. Letos bodo pripravili načrte in vse drugo kar je potrebno, prihodnje leto pa bodo novo stavbo s trgovino zgradili.

O Ljudski tehniki, taki kot je!

Smo pri koncu občnih zborov društev Ljudske tehnike in je prav, da pred občnim zborom občinskega sveta društev LT v Novem mestu kaj več spregovorimo o delu, uspehih in težavah posameznih zvrsti LT.

Fotoklub v Novem mestu je pripravil razstavo fotografij s naslovom »Novo mesto skozi stoletja«, s katero je prispeval k praznovanju 600-letnice Novega mesta. Gradivo so zbrali Melanšek, Gradhek in Smola. Prav gotovo so opravili hvaležno delo, ker bo gradivo lahko služilo za razne prospekte in kataloge. Največ je seveda vredno to, da je zbrano.

Modelarstvo je bilo včasih dobro razvito, zaradi pomanjkanja sredstev pa je zadnja leta kar zaspalo. Letos bodo poskusili oživiti modelarsko solo in organizirati tečaj, v počastitev 600-letnice Novega mesta pa organizirati medklubsko tekmovanje.

Radiokluba so obljube (tudi iz Ljubljane) premalo, da bi lahko dobro delali. Prostor je premajhen, pa tudi pripomočkov nimajo, da bi dosegli vidnejše uspehe.

Manj razveseljivo je tudi, da tehnična dejavnost na podeželju na dosega uspehov. Ljudska tehnika je tu v šolah, ki se za osnovno dejavnost nimajo dovolj sredstev. Podjetja pa jim premalo pomagajo. V Žužemberku in Sentjernju bi na primer lahko kaj prispevala tudi obrata ISKRE. Razen tega nimajo šole primernih prostorov in kadrov.

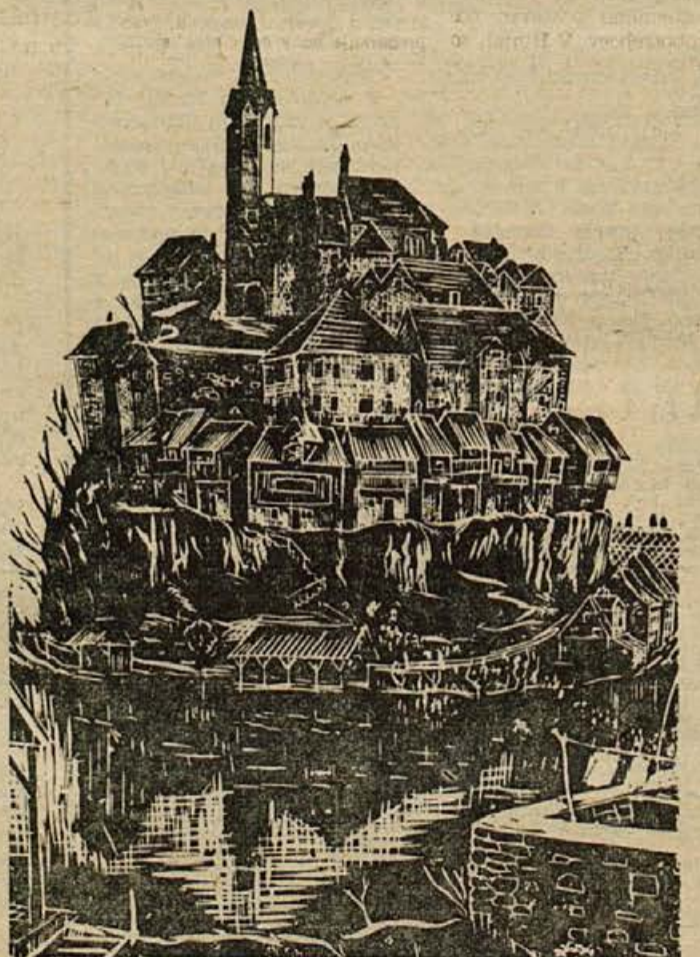
Med specialne veje tehnične vzgoje spadajo avto-moto društva, društva kmetijskih tehnikov, društvo izumiteljev, jamarji in drugi. Vsi ti so po svoje prispevali k rasti LT in se, zlasti nekateri med njimi, lepo izkazali.

V Novem mestu si že vrsto let prizadevajo, da bi ustanovili tehnični servis za pomoč stari, vgojiteljem in mladini. Prizadevanja so resna in spodbudna. Če bo LT deležna pomoči, bodo uspehi v prihodnje še bolj.

—mtr

V vsako hišo DOLENJSKI LISTI

- OB 600-
- LETNICE
- NOVEGA
- MESTA
- POSILJAMO
- VSEM
- OBCANOM
- TER VSEM
- DELOVNIM
- ORGANIZA-
- CIJAM
- PRISRČNE,
- TOVARISKE
- POZDRAVE!

IZIDOR MOLE: SPOMIN NA NOVO MESTO

Občinska skupščina Novo mesto

in vodstva vseh družbeno-političnih organizacij

Ob 20-letnici osvoboditve se spominjamo prehojene poti dolenjske metropole, uspešne rasti ter razvoja našega mesta in smo hvaležni vsem, ki so pri tem koristno pomagali in ki še vedno vlagajo vse svoje sile in sposobnosti za nadaljnjo gospodarsko, kulturno in splošno rast središča Dolenjske. Prizadevamo si tudi vnaprej za nenehno napredek, za vse večjo vlogo človeka-samoupravljalca in za zgraditev socialistične družbe, skupnosti svobodnih in enakopravnih delovnih ljudi!

Kdo bo pomagal?

Odkar se je novomeška občina načrtneje lotila reševanja ciganskega vprašanja, so se iz gozda v primerno stanovanje preselile že štiri družine. To so družine zaposlenih Ciganov, ki se zlagoma civilizirajo. Stanujejo v barakah, hkrati pa marljivo pripravljajo material za zidane hiše. Na to prenekateri Cigani prav resno mislijo. Strešno opeko za 13 hiš (14.800 opek) so si priskrbeli na enodnevnih delovnih akcijah 4. aprila, ko so podrli streho ukinjene opekarne v Prečni. Na delu je bilo 22 Ciganov, zaposlenih v raznih podjetjih.

Za reševanje ciganskega vprašanja v letu 1965 so v občinskem proračunu predvideli 5 milijonov dinarjev. Sodeč po stroških, ki jih je imela občina do zdaj, ta denar ne bo zadostoval, premalo pa bo zlasti za izvedbo programa, ki ga je izdelala komisija za ciganska vprašanja. Za normalni potek reševanja bi potrebovali vsaj še tri milijone dinarjev. Vprašajmo se, kdo jih bo dal! Kadar ne poznamo drugega izhoda, se navadno spomnimo podjetja, ki bi lahko prispevalo. In zdaj gre, v tej zagati namreč, resnično za to, da prispevajo svoj delež tudi podjetja. V občini je osem podjetij, ki zaposlujejo Cigane, če bi vsako nekaj prispevalo, bi bil denar kmalu zbran. V tej fazi, ko toliko govorimo, da je treba delovnemu človeku zagotoviti primeren dom, ne bi smelo biti ovire, da bi Ciganom ne preskrbeli stanovanj vsaj v barakah in železniških vagonih. Če je v interesu delovnih organizacij, da postanejo Cigani ne le civilizirani, temveč tudi dobri delavci, proizvajalci in upravljalci, ne bo treba posebej pričevati, zakaj morajo tudi sama nekaj prispevati. Trije milijoni za osem podjetij, med katerimi nekatera ustvarijo več milijard bruto produkta, ne bi smeli biti resna ovira. Seveda bi bilo napačno, če bi kdo ubral pri tem linijo najmanjšega odpora in preprosto Cigane odpustil iz podjetja, da bi se tako srešila skrbi. Kdor bi tako postopal, bi ne ravnal le protiustavno, temveč tudi proti moralnim normam in humanizmu, na katerem temeljijo odnosi v socialistični družbi. Preprosto bi rekli takole: če grede težki milijoni za stolpnice in v druge podobne namene, (in je prav, da grede), tudi ne bi smelo biti vprašanja, ali bomo Ciganom omogočili stanovati vsaj v barakah. Očitno je, da bi izgovor, češ da ni toliko (!) sredstev, ne bil dovolj močan in prepričljiv.

I. Z.

44 novih odbornikov v skupščini

V nedeljo, 4. aprila, sta se sestala na prvo skupno sejo oba pomlajena zbora novomeške občinske skupščine. V poročilu o delu skupščine v preteklem obdobju je navedeno, da sta imela oba zbora 17 skupnih sej, zbor delovnih skupnosti je imel še štiri seje več. Po 33 poročilih, o katerih je skupščina razpravljala, so odborniki sprejeli 59 odlokov, 23 sklepov in 22 priporočil. Najvažnejša naloga nove skupščine je sestav-

ljanje novega programa dela. V ta program bo treba vnesti tudi temeljito urbanistično rešitev Novega mesta.

V prvem delu seje so odborniki, po svečani zaprisegi novih članov skupščine, izvolili za predsednika občinskega zbora Toneta Valentiniča, za predsednika zbora delovnih skupnosti pa Jurija Levičnika.

V drugem delu so odborniki volili najprej republiške in zvezne poslance, po-

tem pa še kolegijske organe skupščine. Volitve v republiški kulturno prosvetni zbor so morali ponoviti, ker noben kandidat ni dobil potrebne večine v prvem glasovanju.

Ob koncu seje se je predsednik skupščine Sergij Thorževski zahvalil povabljenim odbornikom, ki jim je letos potekel mandat in vsakemu izročil knjižno darilo.

Dvorana na Dvoru naposled urejena

Družbeno politične organizacije in društva na Dvoru bodo letos naposled le uredili dvorano. Krajevna organizacija SZDL bo organizirala javno tribuno, na kateri bodo zainteresirani občani, da bi pomagali pri ureditvi. Ko je prišla dvorana pod oskrbo SZDL, so leta 1963 nabavili stole, lani pa začeli urejati sanitarije. Letos bodo dvorano uredili znotraj in nabavili nujno potrebno opremo. Med drugimi bo pomagala tudi občina s sredstvi iz proračuna.

Novomeški Breg se ogleduje v toplih pomladnih dneh v starodavni Krki...

Opekarjem zmrzujejo zemlja in cene

Letošnja pomlad z nočnim zmrzovanjem ni naklonjena opekarjem. V Novomeški opekarni Zalog so zadnje dni marca začeli proizvodnjo, mraz, ki se je pojavil 1. aprila zjutraj, pa jo je spet zavril za nekaj dni. Največ preglaševanje je s sezonskim značajem opekarske proizvodnje, saj lahko delajo le 6 mesecev in pol na leto, živeti pa je treba skozi vse leto. Upajo, da bo prihodnje leto boljše, ker bodo sredi aprila začeli z investicijskimi deli pri gradnji umetne sušilnice. Ko bo ta gotova, ne bodo več toliko odvisni od vremena, pa tudi strojno opremo nameravajo izpopolniti. Letos imajo v naročju izdelati 5.400.000 opečnih enot, če pa bo sušilnica do roka zgrajena, jih bodo lahko

naredili 900.000 več. Tožijo, da so cene opeke, ki so še vedno neizpremenjene, ob povišanih cenah uslug, premoga in elektrike še vedno prenizke. Osebni dohodki so zategadelj sorazmerno nizki. Lani doseženo povprečje je bilo 37.000 din na mesec, kar je za težaško delo v blatu in vročini malo. V Novomeški opekarni Zalog zato tako kot v vseh drugih opekarnah upajo, da bodo prošnje po 12 odst. zvišanju cen opeke ugodno rešene, čeprav so cene trenutno zamrznjene.

Seminar o interni zakonodaji podjetij

V sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom prireja Delavska univerza Novo mesto seminar, na katerem želi udeležence seznaniti s problemom, ki se pojavljajo v interni zakonodaji delovnih organizacij. V okviru dveh predavanj se bodo udeleženci seznanili z naslednjimi: Mitja Svab, član tajništva republiškega sveta Zveze sindikatov iz Ljubljane, bo na prvem predaval o dosedanjih izkušnjah pri uveljavljanju internih samoupravnih aktov - statutov delovnih organizacij; na drugem predavanju pa jih bo Radovan Aleksander, predavatelj s Pravne fakultete univerze v Ljubljani, seznanil z novim zakonom o delovnih razmerjih. Prvo predavanje bo v četrtek, 8. aprila ob 9. uri v dvorani Sindikalnega doma v Novem mestu, dan in čas drugega predavanja pa bo udeležencem objavljen na prvem predavanju. Na seminar so vabljeni predsedniki delavskih svetov, predstavniki sindikalnih podružnic, vodje strokovnih služb in direktorji.

Še o problemih žužemberške osemletke
Ob predšolanju otrok iz osnovnih šol na Dvoru, v Ajdovcu in Ljupcu v žužemberški osemletki bi morali zagotoviti sredstva za zgraditev dodatnih učnih prostorov, učiteljska stanovanja, mlečno kuhinjo, šolsko knjižnico in podobno. Zavoljo proračunskih težav občina tega ne bo zmogla, pomoči širše družbene skupnosti v ta namen pa še do danes ni bilo. Učilnice so zasedene dopoldne in popoldne, otroci malicajo kar v učilnicah, šolskega zavetišča nimajo, četudi mnogi otroci odidejo zdoma ob 5.30 in gre domov šele ob 14. uri. Prosvetni delavci so preobremenjeni z nadržami, ker manjka 7 učiteljev.

DOL. TOPLICE: letos priprave na investicije

Nadaljnja rekonstrukcija Zdravilišča v Dol. Toplicah in gradnja restavracije se, kot je videti, zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev odmika. Lani dograjeni in opremljeni nadstropji Kopalniškega doma sta sicer omilili krizo z ležišči, po drugi strani pa sta povečala ozko grlo v kuhinji in restavraciji, ki sta imeli že prej premajhne zmogljivosti. Kolektiv zdravilišča potrebuje pri zbiranju sredstev za udeležbo pri po-

sojilu pomoč občinske skupščine, ta pa sredstev nima. Zategadelj se v pričakovanju boljnih časov v zdravilišču letos na investicijah pripravljajo. Kot vse kaže, bo krajevni vodovod letos zgrajen, zato ne bo več nevarnosti s pomanjkanjem vode. Letos bodo razen tega odkupili stavbe, ki jih bo treba ugraditi pred gradnjo povezovalnega trakta, v katerem bodo restavracija in drugi prostori.

Toplice in zdravilišče ob nedeljah brez električne energije. Ker je vodna črpalka v vodovodu na električni pogon, ostaja zdravilišče brez vode in gostje se ne morejo umivati, v angleških straniščih ni vode, težave so v kuhinji itd. Vse to pravi gotovo ne vpliva na dobro razpoloženje gostov. V zdravilišču se vprašujejo, če ne bi bilo mogoče popravljati daljnovega ponoči?

Kaj je z javno razsvetljavo?

O pomanjkjivi javni razsvetljavi v Dol. Toplicah je bilo izrečenih že precej kritik in napisanih veliko besed. To ni nič čudnega, saj so Dol. Toplice znan turistični kraj. Medtem, ko smo javno razsvetljavo že v domala vseh manjših krajevnih središčih v novomeški občini vsaj kolikor-toliko sodobno uredili, je v Dol. Toplicah še vse po staremu. V nočni temi pa se turizem najbrž ne bo posebno razvijal...

Industrijska proizvodnja pod planom

Po približnih ocenah je bila v januarju in v februarju letos proizvodnja v industriji novomeške občine za 2,9 odst. večja kot lani, plan pa je bil v istem razdobju uresničen za 12,2 odst. Proizvodnja je torej za dobre 4 odst. pod plansko dinamiko. Precej vzrokov za to je v slabih oskrbi z reprodukcijskim materialom in surovinami, saj obujega primanjkuje v prav vseh panogah. Se zlasti pa šepa oskrba s surovinami iz uvoza.

Na Dvoru delajo šolsko opremo

Splošno mizarstvo na Dvoru izdeluje šolsko in pisarniško opremo. Lani so naredili obojega v vrednosti 76 milijonov din, letos pa kanijo narediti za 2 milijona več. Kot povedo, je zdaj teže dobiti drobni reprodukcijski material, kot ga je bilo dobiti lani, bojijo pa se, da bo s tem še slabše. V obratu je bilo preko lanskega leta zaposlenih povprečno po 30 delavcev. Največ svojih izdelkov (približno 90 odst.) prodajo LESNINI v Ljubljano.

Leskov les - pomembna surovina

V poslovni enoti žužemberške kmetijske zadruge marljivo odkupujejo. V prejšnjih letih so odkupili največ zdravnih lešič in gozdnih sadežev, letos pa že v prvih treh mesecih poslovanja predstavlja pomembno postavko odkup zobtrebec. V Hinjah so jih odkupili že za 12 milijonov dinarjev. Zobtrebec izdelujejo iz leskovega lesa, zato so ljudje nenadoma začeli lesko ceniti kot pomembno surovino.

M. S.

Novomeška kronika

Taborniki iz Splita bodo letos spet taborili na desnem bregu Krke pod Portovaldom. Dva izvidnika iz odreda »Velmir Skorpika« sta se ta teden pogovarjala z novomeškimi taborniki in občinskimi organi za prostor ter druge formalnosti. Splitški taborniki radi taborijo v Sloveniji in so v okolici Novega mesta že stalni gostje. Letos bodo s člani odreda Gorjanskih tabornikov iz Novega mesta pripravili zamenjavo: naši bodo imeli na razpolago nekaj njihove opreme in uslug za tabor ob morju pri Splitu, oni pa bodo tukaj uporabljali naš inventar. Splitčani bodo pri nas taborili 20 dni v juliju, prišlo pa jih bo okrog 60.

Gradbena sezona je v mestu že v polnem razmahu. Mimo drobnih del pri ureditvi mesta za proslavo, sta oživel tudi gradbišči na Mestnih njiyah in Jerebovi ulici. Na Mestnih njiyah so Pionirjevi gradbinci že vsi zimo pripravljali teren in gradbeni ma-

terial, zdaj pa so postavili še visok žerjav, pri sodišču pa tudi še izravnavajo teren za oba bloka, ki bosta še letos pod streho.

Opravljena so tudi dela na parkirnih prostorih pri domu kulture in zelenicah pri pošti in sodišču. Čeprav je bilo v načrtu, da bodo asfaltirali tudi trg pred avtobusno postajo, so morali to delo za mesec ali dva preložiti.

Vse mamice, ki kritizirajo prazno otroško igrišče ob tako lepem vremenu, naj še malo potrpe. V najkrajšem času bosta novomeški Kovinar in mizar Barblj izdelala oziroma popravila igrišča, tako da jih bodo na igrišču namestili že prihodnji teden.

Zemlja nad kanalizacijo pri kavarni Center na Glavnem trgu se je že toliko usedla, da so delavci te dni zadelali jarek čez cesto z granitnimi kockami. Čeprav ima cesta zdaj še majhno grbo, pravijo strokovnjaki, da se bo v nekaj tednih izravnila.

Novomeška tržnica je bila zadnji ponedeljek prav dobro založena z vsakovrstnim blagom, vedno več je opaziti stojnic z okraski, glinenimi kipci, prtički in oškariji, česar v prejšnjih letih nismo bili vajeni kupovati na trgu.

Cene: jajca 30 do 35 dinarjev, radič na merice 60 dinarjev, motovilce na merice 60 dinarjev, zelnat na merice 40 dinarjev, zelena solata 300 dinarjev kilogram, kislata repa in zelje 60 dinarjev krožnik, sirčki 360 dinarjev kilogram, jabolka 150 dinarjev kilogram, fižol 230 dinarjev kilogram, skodelica smetane 120 do 140 dinarjev, krompir 45 dinarjev, mleko 90 dinarjev.

Gibanje prebivalstva: rodila je Ivanka Antončič s Kidričevega trga 2 - Vojislava. Porok in smrti ta teden v mestu ni bilo.

NA OBISKU PRI NOVOMEŠKI KRAJEVNI SKUPNOSTI

Začeti bo treba!

V novomeški občini imamo 18 krajevnih skupnosti, za katere je skupščina v proračunu za leto 1965 predvidela 25 milijonov dinarjev. Izmed vseh 18 bo samo novomeška skupnost imela plačanega uslužbenca, pri ostalih pa bodo tehnične posle vodili uslužbenci krajevnih uradov.

Ceprav je svet novomeške krajevnne skupnosti že imel sejo, na kateri so obravnavali tehnična vprašanja in čeprav je imela komisija za program že dva sestanka, delo skupnosti še ni zaživel, ker še ni zasedeno delovno mesto tajnika, ki bi organiziral delo in izvajal sklepe sveta in izvršnega odbora.

Imenovani so tudi že: potrošniški svet, poravnalni svet, socialno zdravstvena komisija in komisija za program dela, vendar je še težko natančno določiti obseg njihovega dela, ker zneski iz proračuna še niso dokončno zagotovljeni. Pričakujejo, da bo pozneje krajevna skupnost razpolagala tudi s sredstvi za komunalne potrebe. Za začetek bo te probleme reševala v sodelovanju z občinskim oddelkom za gospodarstvo.

Težišče dela v tem letu bo na pomoči zaposlenim gospodinjam: organizirali naj bi center gospodinskih pomočnic za občansko delo na domu in podobne servise. Pričakujejo pa tudi, da bodo prav letos krajevne skupnosti dokončno našle obliko dela in svoje mesto v neposrednem samoupravljanju občine. M.

Šmarješki drobiž

Avio-moto društvo je skupno z novomeškim društvom organiziralo predvajanje filmov o cestno prometni varnosti in predpisih, pojasnjeval pa jih je Peter Baloh. Mladina in odrasli občani so do zadnjega kotička napolnili dvorano. Izjavljali so, da si še žele takih predavanj.

Na zadnji seji krajevnega odbora ZB v Šmarjeti so obravnavali predvsem davčne olajšave ter pravice do socialnega zavarovanja borcev in aktivistov NOB. Menili so, da bi morale biti ugodnosti novih predpisov deležne tudi vdove borcev. Krajevna organizacija ZB je spisek članov, ki jih zadenejo novi predpisi, že poslala občinskemu odboru ZB v nadaljnje reševanje.

Članom ZROP je pred kratkim predaval aktivni major JLA iz Novega mesta. Za zanimivo vojaško predavanje so bili člani ZROP predavatelju zelo hvaležni.

Poravnalni svet pri krajevni skupnosti je na prvem zasedanju in delu s strankami, dobro opravil svoje delo. Prav bi bilo, če bi se občani še bolj kot doslej posluževali v sporih tega organa.

Socialno zdravstvena komisija je pred nedavnim razpravljala o vlogah občanov ter o problematiki alkoholikov na svojem področju. Zmenili so se, da bodo otrokom iz neurejenih družin alkoholikov poskrbeli za skrblnike. Ze večkrat so govorili o tem, naj bi gostilničarji ne dajali pijac alkoholikom, sploh pa ne na upanje, a vse skupaj ne za- leže dosti! Komisija je bila mnenja, da bi bilo treba javno pokazati na vse tiste gostilničarje, ki njenih navodil in prošenj nočejo upoštevati.

ATC tudi v žužemberku?

Obrat ISKRE in Kmetijske zadruge v žužemberku se dogovarjata s podjetjem za PTT promet v Novem mestu o postavitvi avtomatske telefonske centralne v žužemberku. ATC naj bi uredili prihodnje leto. Centrala bi veljala blizu 10.000.000 dinarjev, koristniki bi prispevali 60 odstotkov, podjeje PTT pa 40 odstotkov. Obrat ISKRE bi dal centralo, KZ prostor, druga sredstva pa bi prispevali Mizarstvo na Dvoru, MERCATOR in DOLENJKA, s katerimi se bodo pobudniki za ATC še dogovorili. Avtomatska centrala bi bila pomembna pridobitev za Suho krajino.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Sivak Avgust, Milena Sattler, člana kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Ivan Vidle, Jože Goršin, Marjan Bukovec, Jože Jare, Franc Božič, Ivan Dragič, Branko Dular, Rudi Hrastar, Polde Fink, Alojz Hudoklin, Anton Blažič, Sergej Sekač, člani kolektiva Pionir Novo mesto; Ivan Slaven, član kolektiva Steklarna Novo mesto; Franc Surja, Franc Hrovatič, Drago Prešern, Stane Medved, Adolf Kraševc, Milan Pavlič, Martina Gazvoda, Janez Stanliš, Karel Pograjc, Zvonimir Jovanovič, Janez Mavsar, člani kolektiva IMV Novo mesto; Stane Koblar, iz Komunalnega podjetja Novo mesto; Terezija Sajc, član kolektiva Trgovsko podjetje Ekonom Zebja vas; Franc Zare, član kolektiva Osnovna šola Dol; Neža Božič, upokojenka z Dolja; Alojzija Turk, gospodinja z Zelčje vrha; Marija Mavsar, gospodinja iz Iglenka; Peter Kumer, član kolektiva Novotek Novo mesto.

7. april - svetovni dan zdravja

Spet je leto okoli, spet praznujemo svetovni dan zdravja. Vsako leto ga praznujemo pod posebnim geslom. Letošnji je boj proti kozam, nevarni nalezljivi boleznim, ki še vedno ogrožajo svet. Letošnje leto je tudi dvajseto leto po končani drugi svetovni vojni in zaradi tega jubilejno. Svetovni dan zdravja je zato posvečen poglobljenemu mednarodnemu sodelovanju pri zatiranju nalezljivih bolezni in pri preprečevanju njihovega širjenja.

Morda včasih pozabimo, da so koze pomenile nekdanjo eno najnevarnejših bolezni, da so pustile sledove na obrazih egiptčanskih faraonov, da so iztrebile cele kontinente, da niso prizanašale nikomur, ne kraljem in ne preprostem ljudstvu. Pozabljamo tudi, da še ni dolgo, ko je bolnik iz Mehike povzročil, da se je cepilo proti kozam 6 milijonov Newyorčanov, da je bolan ameriški turist razburil Neapelj, da je artist, ki je zbolel za to boleznijo, povzročil pravcati poplah v Moskvi, da je bolan mornar sprožil množično cepjenje v Stockholmu. Vsi časopisi so pisali o manjših epidemijah koz

1959. leta v Zahodni Nemčiji, leta 1960 v ZSSR, 1962 v Veliki Britaniji, Zahodni Nemčiji in na Poljskem in leta 1963 na Poljskem in na Švedskem. Nevarnost črnih koz še ni minila, nasprotno: izpostavljenost kjerkoli na svetu je večja. Bolezen potuje z ladjami po vseh svetovnih morjih, z reaktivnimi letali pa povsod. Ni je točke na zemeljski kroglji, ki ne bi bila v kratkem času dosegljiva od katerekoli druge točke z modernimi prometnimi sredstvi. Ljudje veliko potujejo in bodo potovali kot diplomati, kot trgovci, kot turisti in drugi. Zaradi tega pa je tudi vedno več možnosti okužbe in prenosa.

Pomembno mednarodno sodelovanje

Za pregon te in podobnih bolezni in za preprečevanje epidemij je nujno mednarodno sodelovanje. Vse države, ki so članice Svetovne zdravstvene organizacije, pa tudi tiste, ki niso, najkasneje v 24 urah po ugotovitvi bolezni to sporočijo sedežu SZO v Ženevi, odkjer gre brzojavka v vse dežele, kjer je obolen

potoval ali kjer je pristal. Takoj se poostri nadzor nad vsemi osebami, ki so bile ali pa bi mogle biti v stiku z obolelo osebo. Vse sumljive ljudi pošljejo na opazovanje v bolnišnice, da ne bi boleznijo prenašali dalje.

Ze iz tega vidimo izreden pomen Svetovne zdravstvene organizacije. V bistvu je to specializirana ustanova Zdr.

Piše dr. Božo Oblak

ženih narodov s svojo finančno avtonomijo in z izvršno močjo. Proučuje zdravje prebivalcev našega planeta, predlaga izboljšave, preprečuje epidemije, izobražuje zdravstvene delavce in opravlja še druge naloge. Svetovna zdravstvena organizacija je bila ustanovljena z namenom, da vse narode sveta čimprej privede na čimvišjo zdravstveno raven. Do julija 1964 je imela SZO 123 članic in 5 izrednih članic. Sedež organizacije je v Ženevi, regionalni uradi pa so: za Evropo v Københavnu, za Afriko v Brazzavillu, za obe Ameriki v Washingtonu, za Jugovzhodno Azijo v New Delhiju, za Vzhodno Sredozemlje v Aleksandriji in za Zahodni Pacifik v Manili. SZO sprejema sklepe na svoji vsakoletni skupščini. Vsaka država članica ima v tej skupščini po en glas, prav tako kot v Generalni skupščini Združenih narodov. Izvršni odbor SZO pa sestavlja 24 vidnih zdravstvenih osebnosti z vsega sveta. Imenovan je za tri leta, vsako leto pa se menja tretjina članstva.

Koristna pomoč naši državi

V naši državi je bilo nekaj programov SZO, ki so bili že izvršeni ali pa še tečejo. Projekt zdravljenja trahoma — očasne nalezljive bolezni — je že skoraj zatrt to bolezen. V vsaki republiki se razširja poseben program skrbi za zdravje matere in otroka, ki ima že lepe uspehe. Enako velja za šolski zdravstveni

program. Boj proti malariji, ki se je začel leta 1959, je bil tako uspešen, da malarije pri nas od leta 1962 naprej sploh ni več. Povečala se je proizvodnja cepiv zoper nalezljive bolezni. Cepjenje zoper jetiko je postalo obvezno. Veliko Jugoslovancev odhaja v tujino na visoke šole, kjer študirajo zdravstvene veje, ki so pri nas premalo razvite. Seveda je poleg teh programov vsa zdravstvena služba organizirana po načelih te organizacije, saj ima z njo skupne namene.

Če se vrnemo k vodilni misli letošnjega svetovnega dne zdravja, potem lahko rečemo, da pri nas koz ni, ker je cepljenje proti kozam obvezno in dobro obiskano. V slučaju nevarnosti, kakor je bilo to pred nekaj leti, ponovno cepimo ogroženo prebivalstvo ali pa zaposlene v strokah, ki so najbolj izpostavljene okužbi ali pa prenosu. Razen tega cepjenja je obvezno cepjenje proti jetiki ali besežiranj, proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju ter proti otroški paralizi. V vojski cepijo proti tifusu in paratifusu. Močno pa se zadnje čase uveljavlja cepjenje proti gripu, predvsem po kolektivih. Prav zaradi teh cepljenj so nekatere bolezni v zadnjem času praktično izginile, kar velja predvsem za davico in otroško paralizo, jetika, oslovski kašelj in tetanus pa upadajo.

Mednarodno zdravstveno sodelovanje na vseh poljih medicine služi glavnemu namenu Svetovne zdravstvene organizacije: »Dvigati vse narode na najvišjo možno zdravstveno stopnjo.«

Svetovni dan zdravja ne praznujemo samo en dan, praznujemo ga vse leto. Najlepše ga praznujemo z delom za zdravje ljudi. S tem se najprej in najbolje približujemo tistemu stanju človeškega zdravja, ki ga definira uvod v statut Svetovne zdravstvene organizacije:

»Zdravje je stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagostanja in ne samo odsotnost bolezni ali okvare.«

Takole so volili občinski odborniki v nedeljo v Ribnici nove poslance (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Jutri posvet poslanskih kandidatov v Novem mestu

Jutri dopoldne ob 9. uri bosta pripravila Obč. SZDL in

ODGOVORI VOLIVCEM: NA JAVNIH TRIBUNAH

V času do volitev poslancev (18. aprila) bodo v več krajih trebanjske občine javne tribune, na katerih bodo družbeno politični delavci odgovarjali na številna vprašanja občanov z zborov volivcev. Tokrat se bodo pogovarjali tudi o značilni krajevni problematiki, za kar bodo osrednja vprašanja pripravile krajevne organizacije Socialistične zve-

zveze občinski sindikalni svet razgovor s poslanskimi kandidati. O vprašanjih, ki zelo zanimajo družbene in druge javne delavce s področja družbenih služb (zdravstva, kulture, prosvete, socialnega skrbstva in pod.), bodo govorili Tilka Blaha, Boris Mikoš in Vinko Kastelic. Posvetovanje bo v sindikalnem domu v Novem mestu.

Ludvik Golob v Žužemberku

3. aprila je obiskal Žužemberk kandidat za zveznega poslance Ludvik Golob. Tovariš Golob se je zanimal za gospodarska vprašanja in se posvetoval z zastopniki družbeno-političnih in delovnih organizacij. Kandidat je odgovoril na nekaj vprašanj, ki so mu jih zastavili pri posvetu.

M. S.

KRAJEVNA SKUPNOST NOVO MESTO razpisuje delovno mesto

TAJNIKA

KRAJEVNE SKUPNOSTI NOVO MESTO

Pogoji: višja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v upravno finančnih poslih ali srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v upravno finančnih poslih. — Osební dohodek bo v primeru sprejete ponudbe sporazumno določen.

Ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjega dela ter dokazilom o šolski izobrazbi je treba poslati

KRAJEVNI SKUPNOSTI NOVO MESTO
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Kmetje-borci, preberite!

Z zakonom o zdravstvenem varstvu kmetov — borcev NOV in njihovih družinskih članov, ki je objavljen v Uradnem listu SRS št. 10/65, je zagotovljeno borcev NOV in njihovim družinskim članom zdravstveno varstvo v istem obsegu kot zaposlenim delavcem po zakonu o zdravstvenem zavarovanju (Ur. list FLRJ št. 22/62). Ta pravica pripada borcev NOV in njihovim družinskim članom od 1. 4. 1965 dalje in jo bodo uveljavili na podlagi posebne zdravstvene izkaznice, ki jo bo izdal Komunalni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto za območje občine Novo mesto in na podlagi zdravstvene izkaznice, ki jo bo izdala podružnica za socialno zavarovanje v Črnomlju za območje občine Črnomelj in Metlika.

Kmetje-borci pridobijo pravico do zdravstvenega varstva pod pogojem, če so zavarovani po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev (Ur. list LRS št. 30/61), če jim je priznana svojstvo kmeta-borca NOV oz. da imajo priznano posebno dobo v dvojnem štetju ali če jim je priznano invalidsko svojstvo iz NOV po zakonu o vojaških vojnih invalidih ali če niso uveljavili pravice do zdravstvenega varstva na podlagi kakšnega drugega predpisa. Tudi vdova in otroci umrlega kmeta-borca, za katerega je ugotovljeno svojstvo borca NOV, imajo pravico do zdravstvenega varstva po navedenem zakonskem predpisu. Otrokoma kmeta-borca NOV pripada pravica do zdravstvenega varstva do 15. leta oz. do 26. leta starosti, če se šolajo. Če pa je postal otrok nezmožen za delo (invalid 1. kategorije) pred dopolnitvijo 15 letom, mu pripada zdravstveno varstvo, dokler traja taka nezmožnost za delo.

Udeležba v narodnoosvobodilni vojni ni vezana na pogoj sodelovanja pred 9. 9. 1943, kot je to potrebno za nekatere druge pravice borcev NOV. Zadostuje samo pogoj, da je kmetu-borcev NOV priznana dvojná neprekinjena posebna doba do 15. 5. 1945.

Kmetom borcev NOV in njihovim družinskim članom bodo izdane zdravstvene izkaznice na podlagi dokazil, ki so jih dolžni predložiti Komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje Novo mesto oz. podružnici Črnomelj, in sicer:

1. za kmeta-borca NOV: odločbo o priznanju posebne dobe v dvojnem štetju, ki jo je izdala komisija za ugotovitev posebne in delovne dobe tiste občine, na katere območju je kmet borec evidentiran kot kmečki proizvajalec;

2. za družinske člane kmeta-borca NOV: izpisek iz poročne matične knjige, izpisek iz rojstne matične knjige za otroke ali potrdilo matičnega urada o družinski skupnosti, v katerem naj bodo navedeni tudi rojstni podatki otrok in šolsko potrdilo za tiste otroke, ki so že dopolnili 15. leto starosti. Za otroke, ki so nezmožni za delo, pa je potrebno predložiti izvid in mnenje invalidske komisije.

Kmet-borec, ki še nima odločbe pristojne komisije o dvojnem štetju udeležbe v NOV, naj čimprej vloží zahtevek za izdajo odločbe o priznanju posebne dobe v dvojnem štetju pri občinskem organu, ki je pristojen za delo in delovna razmerja. Kmetje-borci, ki že imajo tako odločbo, naj jo z ostalo dokumentacijo in starimi zdravstvenimi izkaznicami vred dostavijo Komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje Novo mesto oz. podružnici v Črnomlju zaradi izdaje novih zdravstvenih izkaznic.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje
NOVO MESTO

Novi poslanci so izvoljeni

Na nedeljskih sejah so občinske skupščine verificirale mandate nove izvoljenih odbornikov, nato pa so odborniki občinskih skupščin izvolili poslance oziroma potrdili poslanske kandidate v tistih volilnih enotah, kjer je poslanec republiške in zvezne skupščine potekel mandat. Odborniki so dokončno izvolili poslance v gospodarski, prosvetno kulturni, socialno zdravstveni in organizacijski politični zbor republiške ter zvezne skupščine, medtem ko so poslanske kandidate za republiški zbor republiške skupščine in zvezni zbor zvezne skupščine samo potrdili. Poslance omenjenih dveh zborov bodo volivci volili na neposrednih volitvah v nedeljo, 18. aprila. Naj omenimo še to, da volivci v spodnje-posavskih občinah Brežice, Krško in Sevnica 18. aprila ne bodo volili zveznega poslance za zvezni zbor, ker mu v njihovi volilni enoti ni potekel mandat, pač pa bodo volili samo poslance v republiški zbor republiške skupščine.

Na našem področju so bili v nedeljo potrjeni naslednji poslanski kandidati in izvoljeni naslednji poslanci za republiško skupščino:

BREŽICE: potrjen za poslanskega kandidata v republiški zbor Mirko Kambič, izvoljeni pa Ivan Živič za poslance gospodarskega zbora

in Stane Škaler za poslance prosvetno kulturnega zbora;

CRNOMELJ: izvoljen dr. Albin Pečavar v socialno zdravstveni zbor in Lado Mišica v organizacijsko politični zbor;

KOČEVJE: izvoljen inž. Savo Vovk v gospodarski zbor in Danica Kaplan v prosvetno kulturni zbor;

KRSKO: potrjen za poslanskega kandidata v republiški zbor Milan Ravbar, izvoljena pa Edj Komočar v gospodarski zbor in Marij Urbančič v prosvetno kulturni zbor;

METLIKA: potrjen za poslanskega kandidata v republiški zbor Niko Belopavličič,

izvoljena pa dr. Albin Pečavar v socialno zdravstveni zbor in Lado Mišica v organizacijsko politični zbor;

NOVO MESTO: potrjen za poslanskega kandidata v republiški zbor Jurij Levičnik, izvoljeni pa Ivan Kočevar v gospodarski zbor, Slavko Vuče v prosvetno kulturni zbor, dr. Erna Primožič v socialno zdravstveni zbor in Zvone Suštarčič v organizacijsko politični zbor;

RIBNICA: potrjen za poslanskega kandidata v republiški zbor Matija Maležič, izvoljena pa Jože Lesar v gospodarski zbor in Vanda Skodnik v prosvetno kulturni zbor;

SEVNICA: potrjen za poslanskega kandidata v republiški zbor Bogo Zumer, izvoljena pa Albin Zumer v socialno zdravstveni zbor in Rudj Jonozovič v organizacijsko politični zbor;

TREBNJE: potrjen za poslanskega kandidata za republiški zbor Franc Kolar, izvoljena pa Marija Vrančar v socialno zdravstveni zbor in Marjan Jenko v organizacijsko politični zbor.

V zvezni volilni enoti, ki jo sestavljajo občine Črnomelj, Grosuplje, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica in Trebnje, so bili na sejah občinskih skupščin v nedeljo izvoljeni za zvezne poslance: v gospodarski zbor zvezne skupščine: dr. Marjan Dermastia, v prosvetno kulturni zbor Boris Mikoš, v socialno zdravstveni zbor Jože Kastelic in v organizacijsko politični zbor Tilka Blaha, za poslanskega kandidata v zvezni zbor zvezne skupščine pa je bil potrjen Ludvik Golob.

Volivce, ki so na volitvah 28. marca res zavestno opravili svojo državljansko dolžnost, saj je bila udeležba izredno lepa, čaka enaka naloga še 18. aprila, ko bodo volili poslance v republiški zbor republiške skupščine in v zvezni zbor zvezne skupščine. Prepričani smo, da bodo tudi te volitve opravljene enako uspešno kot so bile občinske!

Odborniki volijo republiške poslance na nedeljski skupščini

„GORJANCI“: tako kritično še ni bilo!

Pomanjkanje avto-plaščev za tovornjake grozi paralizirati javni promet

Pri podjetju GORJANCI v Straži — ukvarjajo se z avtobusnim prometom in tuzemsko špedicijo — so zelo zaskrbljeni. Pravijo, da podjetje v vsem času obstoja še ni bilo v tako kritičnem stanju. Vzroki?

Na vprašanje, če jih morda skrbi obratna sredstva, so odgovorili, da jim teh zaenkrat še ne primanjkuje. Kot vse kaže, pa se bodo tudi s pomanjkanjem obratnih sredstev prej ali slej srečali zaradi dolžnikov. Stanje dolžnikov se je v prvem četrtletju povečalo za 20 odst., kar pomeni, da primanjkuje obratnih sredstev njihovim odjemalcem.

Velike nevarnosti imajo z reprodukcijskim materialom. Najteže je z avtomobilskimi plašči. V skladišču nimajo na zalogi niti enega plašča dimenzije 11.00 x 20. Kaj pomeni to za podjetje, v katerem

uporablja 40 tovornjakov na vozniki kar 350 takšnih avto-plaščev, si lahko mislite! Domača gumarska industrija je te plašče, dokler ne niso začele težave z uvozom kavčuka, delala. Odtlej pa jih na tržišču ni dobili. Uvoz kavčuka je bil v začetku letošnjega leta nekako odoben, nato pa je zmanjkalo pluvovine, brez katere plašče ni mogoče izdelovati.

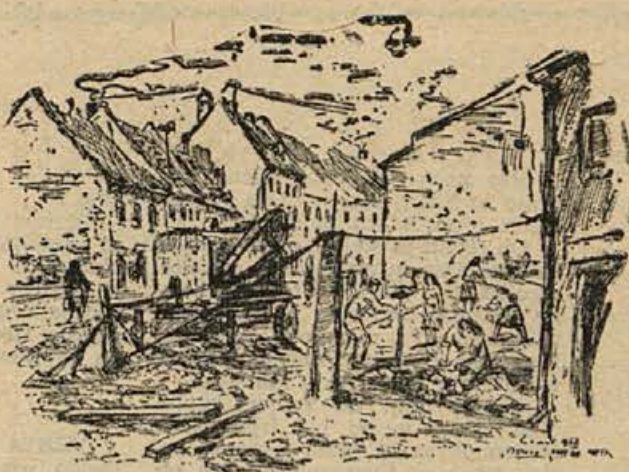
Po zagotovilih Sveta za promet pri Zvezni gospodarski zbornici je z normalno domačo proizvodnjo in z odobrenimi devizami zagotovitve le 30 odst. avto-plaščev, potrebnih za javni cestni promet. Domača gumarska industrija že od zadnjih mesecev lanskega leta ne obratuje normalno, prav zaradi težav z uvozom kavčuka in plute. To pomeni, da bo vsak tovornjak podjetja GORJANCI, ki se bo v teh dneh ustavljal zaradi obrabljenih gume, stal

tako dolgo, dokler ne bodo nevarnosti s pomanjkanjem plaščev odpravljene, oziroma tako dolgo, dokler ne bomo iz uvoza zagotovili plaščev, ki jih ni dobili na domačem tržišču.

Nič boljše ni z drobnim reprodukcijskim materialom. Za vozila domače izdelave tega materiala (nadomestnih delov) ni mogoče dobiti. Za vozila tuje izdelave je reprodukcijskega materiala dovolj po vseh konsignacijskih skladiščih, pa spet ni deviznih sredstev za nakup. Do konca marca letos podjetje GORJANCI še nima akreditiva (gre za 260.000 obračunskih dinarjev) za nakup reprodukcijskega materiala iz uvoza. Javni cestni promet devize potrebuje, čeprav jih podjetje tuzemske špedicije ne more ustvarjati. Ne smemo pozabiti, da je javni cestni promet gospodarstvu še kako potreben, tako tovarni, ki

prevažajo blago, kot potniški, ki prevažajo potnike!

Za nakup plaščev in ostalega reprodukcijskega materiala, ki ga doma ni dobili, bi za ves javni promet potrebovali 5 milijonov 200 tisoč dolarjev, s tem pa bi bile odpravljene vse nevarnosti. Devize, ki bi zagotovile normalno obratovanje, pač ne bi smele biti problem! Ker je to nerešeno, pa pri GORJANCIH (najbrž za tudi pri drugih transportnih podjetjih) čakajo kdaj se bodo avtomobili začeli ustavljati.

Vlado Lamut: Obnova Novega mesta

Skrbi semiške ISKRE

Zaradi težav pri nabavi reprodukcijskega materiala je tovarna kondenzatorjev v Semiču v negotovosti — Delavci so na enoletnem rednem letnem dopustu. Kaj pravijo k vsemu temu v tovarni? — Kakšne so možnosti za izhod iz sedanjega neugodnega položaja?

Ze dalj časa je tovarna ISKRA v Semiču v silnih težavah. Govori se, da ji dela zmanjkuje in da bodo odpustili delavce. Koliko je resnice in kakšne so težave, s katerimi se bori tovarna v zadnjem času, je tehnični direktor ISKRE v Semiču tako le pojasnil:

— Ne skrivamo trenutnega kritičnega položaja, ki je nastal predvsem zavoljo tega, ker moramo 70 odst. reprodukcijskega materiala za proizvodnjo naših artiklov uvažati, ne ustvarjamo pa dovolj lastnih deviz v izvozu, da bi kondenzatorski papir in drugo lahko kupovali v inozemstvu.

Do lani tudi nismo imeli delovnih pogojev za proizvodnjo takega blaga, s ka-

kršnim bi se lahko na svetovnem tržišču uveljavili. Računali smo, da bo nova proizvodna hala prej gotova, v resnici pa smo v njej začeli delati šele konec leta. To je glavni vzrok, da smo od planiranih 80.000 dolarjev izvoza v letu 1964 dosegli le polovico.

Letos imamo dokaj ugodne delovne pogoje, zato smo sprejeli izvojni plan v višini 200.000 dolarjev. V prvem tromesečju 1965 smo za 100.000 dolarjev izvoza že uresničili: za Indijo smo izdelali kompletno opremo za proizvodnjo styroflex kondenzatorjev. Za drobne izdelke si skušamo tržišče v tujini šele ustvariti. Prve pošilke našega blaga že gredo v Avstrijo, Nemčijo in v Egipt. Na inozemsko tr-

žišče zelo težko prodremo. Naši izdelki — kondenzatorji — so odvisni od industrije, ki se zelo težko odloči za novega dobavitelja, zlasti se, če je neznan, kot smo mi.

Notranje odnose v podjetju otežkoča tudi plan proizvodnje. Proizvedli bi lahko za 3 milijarde dinarjev blaga z izboljšanim tehnološkim postopkom v novi proizvodni dvorani in z istim številom zaposlenih. Ker pa ne bomo dobili toliko reprodukcijskega materiala iz uvoza, smo morali planirati le za 2,5 milijarde dinarjev proizvodnje. Tako se nam kaže odvisna delovna sila.

Novo devize za delo v drugem polletju si skušamo zagotoviti na več načinov, da bi proizvedli še za pol milijarde dinarjev blaga. Če nam bo to uspelo, še ne vemo.

V sedanjih kritičnih situaciji je delavski svet sprejel nekaj začasnih ukrepov: 1. vsak delavec naj takoj izkoristi teden dni rednega letnega dopusta; 2. morebitna izpraznjena delovna mesta v proizvodnji (izvzemi delovnih mest strokovnjakov) ne bomo nadomeščali z novo delovno silo.

Ob vsem tem je treba poudariti, da je ISKRA kot celota izpolnila svoje obveznosti do izvoza in deviz ni dobila toliko, kot bi jih morala. Če bo banka v prihodnjih mesecih izpolnila svoje obveznosti po pogodbi in bomo po drugi strani mi uresničili izvozne naloge, se bodo vse težave v nekaj mesecih bistveno zmanjšale.

ČEVLJARSKO PODJETJE MOKRONOG

razpisuje delovna mesta za

5 čevljarških pomočnikov ali priučenih delavcev

Nastop službe je možen takoj.

Kako je v Posavju s čebelarstvom

Kako dela in načrtuje čebelarstvo v Brežicah

»Kdor se loti gojenja čebel, se ga loti s srcem in z dušo in ne odneha prej, dokler ne izdahne.« je rekel na običnem zboru 17. marca najstarejši čebelar Čebelarstva društva občine Brežice tovarniš Franc Vadal. Povedal so, da je bilo v občini Brežice ustanovljeno Čebelarstvo društvo leta 1964, da ima društvo 91 članov, ki imajo skupaj 2065 čebeljih panjev, da je še dosti čebelarjev, ki v društvo niso vključeni, ker je baje članarina previsoka (za panj 20 din), da z Bizeljskega ni nihče včlanjen v društvo, čeprav bi lahko imeli svojo družino, da ima tudi KGP Brežice v Veliki Dolini čebelnjak, ki pa za društvo nič ne ve itd. itd.

Čebelarstvo svoje člane izobražuje in jim na razne načine pomaga. Uredilo je pašni kataster ter skrbelo za strokovno literaturo in časopis. Pomagalo je tudi svojem članu z denarno pomočjo, ki je ob poplavi izgubil 18 panjev. Ni pa moglo nabaviti željenega denaturira-

nega sladkorja in prodati med. Prodaja medu je bila slaba zato, ker je neko trgovsko podjetje uvozilo med, naše čebelarje pa je s polnimi zalogami pustilo na cedilu! Potrošniki so izgubili zaupanje v kvaliteto medu, ker je bil preveč mešan s sladkorjem. Društvo take proizvajalce obsoja in bo storilo vse, da čebelarji zopet dobe zaupanje potrošnikov. Čebelarstvo društvo se je obrnilo na pomoč h kmetijskim zadrugam, ker čebele veliko pripomorejo k dobrim pridelkom v sadjarstvu. Kmetijske organizacije se še vse premalo zanimajo za razvoj čebelarstva, če nameravajo gojiti sadjarstvo.

Čebelarji želijo, da bi pri nas vsaj ena trgovina odkupovala med po sprejemljivi ceni. Ker je izredno hranljiv, bi ga pri šolskih malicah lahko koristno uporabljali. Z veseljem so starejši čebelarji pozdravili ustanovitev čebelarških krožkov v šoli Artiče, Cerklje, Dobova in Velika Dolina. Tem krožkom bodo izkušeni čebelarji pomagali s svojim znanjem in nasveti. Odbor je tudi naročil strokovne knjige in jih razdelil predstavnikom šolskih krožkov. Društvo bo organiziralo po šolah predavanja.

Tov. Ivan Cvetko, delegat IO ČZS, je razen organizacijskih vprašanj pojasnil tudi kako je s pašnino, ki je člane najbolj zanimala, posebno iz tistih vasi, kjer je obilna.

Spoznajte Dolenjsko!
Njene talne razmere, podnebje, agrikulturni, razvoj prebivalstva in naselij itd. Vse to najdete v knjigi geografskih razprav **DOLENJSKA ZEMLJA IN LJUDJE** 300 strani, veliko slik in slik. Cena samo 1500 din. Dobite jo v knjigarnah!

ajdova in kostanjeva paša. Pašnino ne sme pobirati čebelarstva družina ne občina. Pobira pa se lahko stojnina; kdo bo to delal, je stvar dogovora. Mora pa imeti vsak čebelar, ki pripelje čebele na pašo, zdravstveno spričevalo od veterinarja. Važno za čebelarja je, da smatra za člana društva tistega čebelarja, ki je naročen na strokovno glasilo.

Marija Sušnik

Sevniška LISCA največ izvažata

Ugodna prodaja doma ne bi smela vplivati na zmanjševanje izvoza

Gospodarstvo občine Sevnica se že nekaj let uspešno vključuje v mednarodno blagovno menjavo. Med industrijskimi izvozniki so: konfekcijsko podjetje Liska, Tovarna koptin v Jugotani; v kmetijski panogi izvažata svoje pridelke obe kmetijski zadrugi, v obrti pa se kot izvoznik

uveljavlja Mizarska zadruga. Liska je začela izvažati šele lani in je že prvo leto prodala na tuje tržišče trejino celotne vrednosti izvoza v občini. Jugotani ni izpolnil plana, Mizarska zadruga pa je uresničila komaj 53 odst. predvidenih izvoznih obveznosti. Tudi Koptarna je iz-

vozila manj, kot je planirala v začetku leta. Občinska skupščina meni, da je poglavitni razlog za takšno zmanjševanje izvoza ugodna prodaja na domačem tržišču.

V kmetijstvu so povečali izvoz za 50 odst. V tujino so prodajali predvsem hmelj in živilo. Koptarna je izvažala napačne in kopita, Mizarska zadruga pa pohištvu. Skupna vrednost izvoza je bila 732.730 dolarjev. Po letošnjem planu se bo povečala na 1.348.934 dolarjev. V industriji bo znašalo to povečanje 114,5 odst., v kmetijstvu 32,6 odst. in v obrti 184,3 odst. Razveseljiv je podatek, da se zmanjšuje izvoz surovin in polizdelkov in da narašča izvoz končnih proizvodov.

Dosedanje izkušnje kažejo, da je treba stremeti za pridobitev trajnega tržišča v tujini in da ugodna prodaja doma ne sme vplivati na zmanjševanje izvoza. To se je pokazalo lani in letos, vendar to ni koristen pojav. Nič ni lažjega, kot tržišče zgubiti, toda potem traja nekaj let, preden se izvoznik ponovno uveljavi.

GORJANCI: za 38 odst. manj nesreč in za 64 odst. manj škode

4. aprila so v podjetju GORJANCI v Straži na lepi prireditvi podelili članom kolektiva 13 zlatih in 41 srebrnih značk za vožnjo brez nezgod. Po posebnem pravilniku, ki ga je sprejel delavski svet, podeljujejo zlate značke voznikom, ki v zadnjih dveh letih niso imeli nobene nezgode, srebrno pa onim, ki v zadnjem letu dni niso imeli nezgode. Za 1963. so podelili v avtobusnem in tovornem prometu dve zlati in osem srebrnih značk, za 1964. pa je bilo podeljenih za 170 odst. več takšnih značk ali 13 zlatih in 41 srebrnih. Spodbuden ukrep kolektiva kaže svoje

sadove tudi v tem, da je bilo lani za 39 odst. manj nesreč kot 1963. in škoda, povzročena od nesreč, za 39 odst. manjša. Leta 1963. je bilo 92 prometnih nesreč, od tega 29 v avtobusnem in 63 v tovornem prometu, vozila pa so utrpela za 32 milijonov 500 tisoč din škode, lani pa je bilo 56 nesreč, od tega 21 v avtobusnem in 35 v tovornem prometu, škode pa je bilo za 11 milijonov 800 tisoč. Pri podelitvi so posebej pohvalili voznike Ludvika Pirca, Slavka Kumerja in Miho Hraševca v tovornem prometu ter voznika Alojza Zaletelja v avtobusnem prometu.

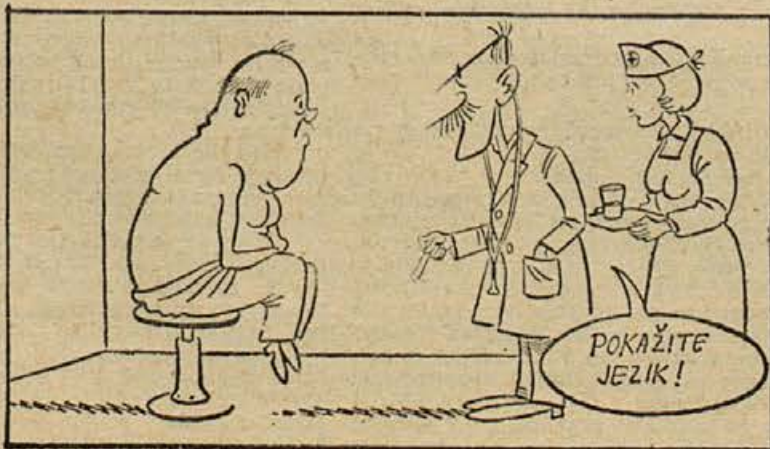
KDO IMA PRAV?

Ukrep zveznega izvršnega sveta o zamrznjenju cen z 22. marcem je vzdignil med trgovci precej prahu. Dogaja se, da trgovska podjetja nočejo sprejemati blaga, za katerega so sklenila pogodbe pred tem rokom. Prodajati bi ga morala po starih cenah, proizvajalci pa ga jim zaračunavajo že po novih. Zvišali so jih pred 22. marcem.

V Brežicah je predstavnik trgovskega podjetja tako pojasnil zadevo: »Ukrep za ustalitev cen odpravljamo, ne zdi pa se nam prav to, da moramo blago prodajati iz izgubo, ki smo ga plačali proizvajalcu po zvišanih cenah. Pogodbe so sklenjene in podpisane in proizvajalec blaga noče sprejeti nazaj. Prizadeta bo torej trgovina. Če to ne bo kmalu rešeno, bo nekaterih stvari zmanjkalo.«

V Brežicah na primer nismo imeli na zalogi koles, okenskega in votlega stekla ter cementa. Pošiljke smo prejeli in vendar blaga po starih cenah ne moremo prodajati. V Krškem gre prodaja teh stvari normalno, ker so jih imeli 22. marca v skladiščih. Ne gre mi v račun, da bi moral biti prizadet tisti, ki je prodajal blago bolj poceni. Sproženih bo verjetno precej tožb s proizvajalci. Pričakujem, da bodo za problem začele reševati zbornice s uradi za cene.«

KLOPOTEC

Vse naokrog vzdolž žične pregraje so bile nanizane vrste oči kot biseri okoli vratu morišča.

Ob stolih je stala s prekrizanimi rokami Elsa in molčala. Iz stražarnice so tiho gledale strojnice; strehe rožnatih barak so nemo opazovale prizor. Vsi morajo gledati očičševanje grešnic iz Barake s punčkami — in vsi morajo molčati.

Cipora stoji ob svojem stolu. Njen obraz se ni nič izpremenil. Noben obraz ni kazal spremembe. Vse žrtve so togo, molče stale ob stolih, kakor da ne vedo, kaj jih čaka. One — glavne osebe te tišine — se niso upale motiti grobnega miru, ki je vladal tu ob njihovi smrti.

Od nekod z neba se je razlegel zadnji udarec na gong.

steklenice na mizi po razkošni gostiji.

Motor je zabrnjal in tovornjak je odpeljal ter pustil za seboj smrad po bencinu. Zgoraj na cesti je zavil v Delovno divizijo, da bi spotoma vzel nekaj deklet, ki jih pošilja Hentschel Luna v neznanu, da bi pomagale graditi avtocesto.

XVII

1

VRSTA se razteza čez celo polovico predeljene barake. Dekleta stoje v gosjem redu in čakajo na pregled. Enkrat na teden morajo na zdravniški pregled vse »punčke«. Vsaka baraka ob določenem dnevu, po vrstnem redu.

Danes je na vrsti Baraka št. 5. KB* baraka je predeljena na dva

negu trebuha zdaj izročila smrti? Še hip — in zdravnična glava, sklonjena nad črni instrument, bo pogledala kvišku. Ali bo s kretljivo poklicala naslednjo »punčko« k mizi ali bo prebrala številko, vžgano na njenih prsih ter se brž sklonila s svinčnikom v roki čez belo polo papirja poleg mikroskopa?

Zunaj čepijo ob drugi ograji iz bodeče žice deklice iz Cvetlične čete ter negujejo rože. Glasno, doneče in brezskrbno se pogovarjajo. Njihov klepet prodira skozi odprta okna kakor vztrajno brenčanje muh, ki naznanjajo pomlad, kakor pozdravi s kmečkih gričev in valovitih travnikov. Glasovi plavajo preko glav nagih »punčk«, se vrtijo okoli črnega instrumenta pod mrko, sklonjeno, deško zdravnično glavo. Brneči klepet valovi po praznem prostoru in oddeljuje čakajoče deklice od bele mize, preskakuje toga ramena nadzornic, katerih obrazi so kakor krinke in ne razodevajo nobenih misli, se plazijo po motni pregradi nizdol in se spusti na kljuko na vratih, ki se zapirajo za okuženimi ter se bodo spet odprla, ko bo prišel ponje črni tovornjak.

Danijela gleda skozi okno. Dekleta iz Cvetlične čete imajo na glavah rdeče rute. Čepijo nad cvetličnimi gredicami ter urejajo cvetove, ki rastejo v neredu. Grede morajo biti ravne, zravnane in popolnoma pravokotne. Cvetlična greda mora biti podobna rdeči tekočini v pravokotni kositrni posodi.

Danijela gleda skozi okno. Rdeče rute na glavah cvetličnih strežnic so nenadoma videti kot uporne cvetlice. Naravnost prosijo, da bi jih obrezali, saj kvarijo pravokotno simetrijo grede.

... Dekleta iz Cvetlične čete bodo tukaj bržčas zadnje preživele jetnice. Mogoče bodo dočkale celo svobodo. Elsa jih je izbrala za to delo. Ko so prišle sem, so imele v ustih skrite diamantne prstane; z njimi so se odkupile. Zlata verižica in medaljon sta skrita v postelji pod ostružki. »Vrzi proč to svinjarijo!...« To ji je uspelo skriti. Kaj se bo zgodilo z dekleti iz Cvetlične čete, ko bodo preselili taborišče? Zdaj je sreča na njihovi strani in gotovo bodo preživele druge jetnice. Toda vselej, kadar se izprazni postelja v eni izmed rožnatih barak, vzamejo deklice iz Cvetlične čete.

Ne! Ne! Ne! se dotaknila medaljona! Takrat se je vrnila iz sole domov. Bil je čas kosila. Sklede so že stale na mizi. Očka je vstal s svojega stola in ji stopil za hrbet. »Zamiži in ne kukaj, Dani!« Začutila je njegove prste za vratom. Pritrdil ji je medaljon, darilo za njen trinajsti rojstni dan. Poljubil jo je na tilnik, kjer je bila sponka, prav tam, kjer jo je najbolj zasklelel Elsin bič. »Tako, Dani, je dejal. «Zdaj pa odpri oči!»

Odpri je oči.

Vrsta se je pomaknila k mizi. Pregledane deklice so boste stekle iz barake, držeč taboriščno haljo v rokah — zadovoljne, tihe. Cvetlične strežnice so se postopoma premikale stran od okna. Odmev njihovega čebljanja je bil zdaj podoben pojemajočemu brenčanju muhe, ki je pravkar odletela. Zdravnica je nenadoma glasno udarila po obrazu deklice, ki je stala ob mizi: med pregledovanjem se ni bila pravilno upognila. Hotela je imeti zdravniško za norca, hotela je, da bi ji orodje ne seglo pregloboko, tako da je tekočina v njeni maternici ne bi izdala. Udarec je zabodel vse obraze. Od daleč je skelet mnogo bolj, kajti strah pred udarcem je bolj boleč kot udarec sam. Posoda z obarvano vodo se je malodane prevrnila. Zdravnica je bila razdražena. In kadar je bila slovaška zdravnica razdražena, je bojazen v vrstah deklet narasla. Tiste, ki so čakale na pregled, so s pogledi prebadale deklice, ki se je upalo zateči k takšni ukani, da bi si ohranilo življenje. S tem je samo razjezila zdravnico. Ko bi bila vsaj zadnja v vrsti, bi jim ne bilo prav nič mar.

... Fela je poučila Danijelo, kako opravljati dolžnost »zabavanja gostov« in kako se izogniti infekciji. Predvsem mora sama pohiteti k Nemcu. Sama mu mora pokloniti svoje telo — potem mu ne bo nikdar prišlo na misel, da bi ji preskrbel »raport«, četudi ga bo pozneje razočarala. Nikdar se ne bo mogla primerjati s Felo. Fela je iz drugačnega testa. Drzna, žilava, pogumna. Povsem drugačna je. Danijela je slabič, pa si ne more pomagati. Taka pač je. Celotna zgodba z nemškim častnikom ji je nerazumljiva. Nikoli se ji ne bi niti sanjalo, da bi mogla na tak način govoriti z Nemcem. Nobena izmed deklet ne bi imela te drznosti. Če ne bi vedela, kaj je to »zabavanje«, bi morda verjela Felini zgodbi. Ne! Nikoli si ne bi upala. Še pomisliti ne sme na kaj takega.

SS-ovski stražar na mostu se je naslonil na leseno ograjo in metal krušne drobtine dvema belima labodoma, ki sta plavala po jezeru. Vrsta se je pomaknila bliže k mizi. Gole dekliške roke so bile kakor dolgi labodji vratovi — učenci in učencek me poletnimi počitnicami pogosto obiskujejo mestni nasad. Nekateri se sklanjajo čez ograjo lesenega mostu nad jezerom in mečejo koščke kruha snežnobelemu la-

... v vodnem zrcalu... Riša Majerczyk je dobila prvo nagrado, a ravnatelj je rekel, da je njen opis laboda boljši od Rišinega spisa o Baltškem morju. »Svoji nadarjeni Danijeli — brat Harry. Prav ta bronasta deščica ji je na jablovskem trgu rešila življenje. V ta dnevnik zapisuj vedno samo lepe stvari,« ji je takrat rekel Harry.

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

... V Ciporini postelji bo drevo ležalo drugo deklet. Bržkone ena iz Cvetlične čete. Danijela je zdaj, ko stoji na morišču, mnogo bolj prestrašena kot tiste, ki stoje ob stolih. Vsaka iz okoli stoječe množice je bolj prestrašena od njih. Ali Cipora ne vidi, kako ovija njeno golo telo smrt? Ali Cipora ničesar več ne čuti?

Na morišče so prišli Nemci. Prikorakali so vzvišeno, zavedajoč se svoje pomembnosti, ter pripeljali s seboj smrt. V določeni razdalji so se postavili pred stoli. Smrt je stopila iz njihove vrste proti stolom. Nemci so jo sledili z očmi.

Zdaj so pričele nadzornice svoje delo. Privezovale so dekleta k stolu — roke k prednjim nogam, noge k zadnjim. Elsa je udarila z bičem neko nadzornico po hrbtu, kar je bilo znamenje za začetek očičševanja. Gumijeve so se složno dvignile ter se enoglasno zarezale v gola telesa.

Tišina se je razpočila kot napihnjena papirnata vrečka. Zakričala je bodeča žica in zakričale so oči na njej; zakričalo je visoko nebo in zakričale so strehe barak. Na morišču sta zajokala strah in smrt.

In to je bil konec. Nemci so zapustili morišče, kot zapuščajo siti gostje banket. Zanjmi se je vlekla smrt.

Potem so naložili dekleta na tovorni avtomobil. Sofer je zapahnil zadnjo stranico. Stoli so bili videti še bolj prazni kot poprej. Kriki, ki so bruhnili iz njih, so poleteli v nebo. Izginili so skupaj z življenji deklet, ki so zapustile stole sredi morišča prazne kakor

prostora. V enega, ki je zaprt, pošilja zdravnica dekleta, ki so si med »zabavanjem gostov« nakopale spolno bolezen. Od tod pošilja dekleta v bolnišnico. Nobena, ki so jo bili doslej poslali tja, se še ni vrnila.

KB baraka je na robu taborišča, onkraj latrine in rožnatih barak. Nasproti se boči most, ki ga straži SS-ovski stražar, oborožen s strojnico. Pravzaprav bi morala ta baraka služiti dekletom iz taborišča kot bolnišnica — od tod tudi ime, KB. Toda v tem taborišču še nikoli nobena ni zbolela — razen okuženih seveda. Kadar odkrije slovaška zdravnica bolnico, jo brž zaklene h kužnim v izolirani polovici KB ter jo skupaj z njimi pošlje v bolnišnico. Kot druge, se tudi ona nikdar več ne vrne.

Danes je na vrsti Baraka št. 5. Gola dekleta stojijo v gosjem redu. Pri oknu sedi ob majhni beli mizi slovaška zdravnica. Pred sabo ima polo papirja, kamor zapiše številke okuženih. Njeno oko je prilepljeno k črnemu mikroskopu. »Punčka« stoji pred mizo, obkrožena od nadzornic. Vzdolž sten se razteza nena vrsta nagih deklet. Njihove oči so na preži.

»Punčka« stoji pred mizo in gleda na mikroskopsko stekelce. Tam, na stekelcu, je razmazano njeno življenje. Tam, na stekelcu, trepeče njena duša kakor riba na trnku. Ali jo bo ta mali madež, njeno življenje na mikroskopskem stekelcu, zdaj izdal? Ali jo bo tekočina iz last-

* KB: Krankenbau — bolnišnica.

»Saj vem, da ga nimate dosti, ako vsakega izmed vas v štrtinjak potopim,« smejal se je krčmar oblastno in migal z že praznim bokalom deklet, naj prinese drugega.

Pijančevanje je trajalo ves popoldan in nihče iz družbe se ni spominjal, da bi bil Topolščak kdaj tako vesel kakor danes. V mraku stoprav so začeli možje odhajati, večinoma so bili iz Grabna — edine Klandra pa je vedel krčmar pridržati. Pri vinu to tudi ni bilo težko.

Ostala sta sama ter besedovala o najrazličnejših stvareh, ko krčmar kar tako mimogrede omeni:

»Ej, da bi ga hudir, tega starca Tomaža! Ze sedaj ga ni, da bi pomagal živino opraviti!«

»He, he, Toma! — He, he, to ti je ptica!« muzal se je oni in omahoval za mizo.

»Zakaj?« dejal je mirno Miklavž.

»Zakaj? Zato, ker pravim, da je! To ti je ptiček — a kaj, to ti je — hudič, pravim!«

»Kaj ti je storil huđega? Vidva sta vendar prijatelja! Kolikokrat skupaj mešetarita, da ga ni po tri dni domov!«

»Prijatelj? Skupaj mešetariva — praviš?« vpil je Klander, ves razjarjen.

»No, vsaj tako je bilo!«

»Da, bilo je, bilo! Pa več ne bode, pravim ti, Topolščak! Nikdar več ne bode!«

Mešetarju se je jezik opotekal in Miklavž se je jel bati, da bo pijanost onega prej premagala, nego bo njemu moči zvedeti, kar je hotel. Poznal pa je Klandrovo nprav ter zato dejal:

»Danes tako govoriš! Pusti ga v miru in pij!«

»Kaj danes? Ne, vedno tako, ti pravim! Pa v miru ga tudi ne pustim! Nikdar ne — ta dedec nima veljave — čakaj, povem ti —«

Izli je vtem pol kozarca vina v sé in postavil posodo trdo na mizo.

Janko Keršnik: 18 TESTAMENTI

»Povem ti, česar še nisem nikomur! Pa molči, Miklavž — to ti je — hudič, pravim!«

Drgnil je pri teh besedah svoje široko telo ob mizo in pomišljeval, da je Topolščaku ginila vsa potrpežljivost. Vse se je treslo v njem.

»Vedi,« nadaljeval je oni počasi. »Tomaž ima neka skrivna pisma, testament mora biti ali kaj takega; 'testament', to sem sam čital, pa njegov ni, ker ne zna pisati. Ukral ga je, ukral — pa čemu — ti pravim, čemu — ko je zanj tuj testament toliko vreden kot tvoj nos!«

Miklavž je izustil nekaj nerazločnega, nerazumljivega. S tresočo roko je natočil onemu vnovič poln kozarec.

»He, he, si ga li tudi že preveč potegnil, da ga po mizi izlivaš?« grohotal je mešetar.

»Zakaj bi ga ne? Le dajva ga!«

Klandrova moč je bila v malo trenutkih pri kraju kakor tedaj, ko je bil Tomaž njegovo učenost v pismu porabil za svoje hamene. Pa krčmar ga nocoj ni hotel izpustiti iz svojih pesti. Zvedeti je moral vse, kar je bilo onemu znano o Tomaževem testamentu. Ukazal je hlapcu, da je spravil na pol nezavestnega mešetarja spat v prlično prazno sobo, katero je potem v veliko začudenje hlapčeveo zaklenil s svojo roko. Sicer je bila navada, da so pijance na cesto odganjali, nocoj pa ima eden najhujših celo prostor v hiši; ko bi ga bil del hlev — to bi že ne bilo tako posebno, pa v — hišo!

Hlapec je majal z glavo, vračajo se preko dvorišča. Med hlevom pa je zadel ob Tomaža.

»Si li že vse opravil?« vprašal je ta.

»Rezanice bo še treba! Pa sedaj sem tisto pijano muho, Klandra, spremil spat. Odslej bo že vsak capin v hiši spal!«

»Kaj — Klandra?« zavzel se je Tomaž.

Hlapec je na kratko povedal, kar je znal.

Ta večer Tomaž ni hotel rezanice rezati, nego odšel je brez izgovora proti svojemu domu.

Drugega dne si je Klander mel dolgo časa oči ter se čudom čudil, prebudivši se v prijazni, lepo pobeljeni sobi, v katero je skozi dokaj visoka okna sijalo žarno jutranje sonce. Kaj enakega se mu že dolgo dolgo ni bilo pripetilo — da bi se bil prebudil v sobi in na snažni postelji — in mislil je, da se mu sanja. A ko se vzkloni polagoma in skozi okno ugleda široko Topolščakovo dvorišče, jelo se je tudi v njegovi glavi nekoliko svitati. Samo to mu je ostalo temno, zakaj so ga deli sem v sobo in na posteljo. Zleknil se je še en pot zadovoljno po mehkem ležišču, zazeval globoko, a potem vendar skočil naglo raz posteljo ter šel odpirat duri. A te so bile zaklenjene.

Miklavž je bil moža dobro zavaroval ter nosil ključ v žepu.

Mešetar je nekoliko časa trkal, ali ker le ni bilo nikogar, zlezel je nazaj na posteljo in čakal, kaj bo iz tega. »Če so te zaprli, odprli ti bodo gotovo!« dejal je in kmalu bi bil vnovič zadremal.

Vtem pa je nekdo jel odklepati vrata in v sobo je stopil prijaznega obraza Topolščak.

Ni se nam ohranilo poročilo, kaj in kako sta besedovala in ukrepala ta dva moža skoro poldruge uro, kajti toliko časa se je po deklinem računu mudil Miklavž pri Klandru; le to je gotovo, da je dobil mešetar še dober zajtrk — meseno klobaso in polič vina, kar je najviše cenil — in da sta se oba moža ločila jako prijazno.

KRŠKO: uspešna vztrajnost

Prosvetni delavci v občini Krško se niso zadovoljili zgolj z ugotovitvijo, da je občinski proračun odrezal skladu za šolstvo premajhen kos kruha.

Ves pomenek s tovarišem Cirilom Plutom, predsednikom sindikalne podružnice prosvetnih delavcev iz občine Krško, se je sukali okoli sredstev, ki jih je dobilo šolstvo letos za svojo dejavnost. Pota in načini, po katerih si je šolstvo v tej občini zagotovilo vsaj dobiček tega, kar potrebuje, dajo slutiti, da se tudi prosvetni delavci le zavedajo tega, da proračun pač ni mati z vsemi pravicami, ki jim lahko reže kruh po svoji volji.

— Kako gledate na 338 milijonov din, ki so v proračunu za 1965 v občini Krško namenjeni šolam?

— Ta sredstva so namenjena financiranju osnovnih šol, delavski univerzi in glasbeni šoli, za dopolnilo in razširjeno dejavnost v šolstvu ter za plačilo anuitet, ki jih je letos za 3 milijone (za stanovanja). Če upoštevamo, da smo po izračunih v programih samo za osnovno šolstvo potrebovali 377 milijonov, z dodeljenim zneskom ne moremo biti zadovoljni. Po drugi strani spet, pa moramo priznati, da je občina dala največ kar je mogla.

— Ali ste se šolniki letos kaj posebej angažirali v boju za sredstva namenjena šolstvu?

— Prvotno je bilo predvideno, da bi sklad za šolstvo

za osnovno dejavnost dobil 308 milijonov 500 tisoč din. Ko smo ta sredstva razdeljevali po posameznih šolah, smo ugotovili, da bo treba osnovne dohodke v primerjavi z 1964. letos znižati. Sklad za šolstvo bi bil v tem primeru za 35 odst. večji kot lani, to pa nam ne bi pomagalo veliko, ker so se dajatve letos povečale, stanarina in kurjava pa gresta letos v breme osebnih dohodkov, kar je spet podvrženo dajatvam. V primerjavi z brežiško in sevniško občino bi bili precej na slabšem.

Skladalci smo sejo upravnega odbora in nadzornege odbora sindikalne podružnice in ravnateljev, na njej ugotovili stanje in se odločili poslati delegacijo v Ljubljano. Delegacija naj bi Glavni odbor SZDL seznanila z našimi težavami in poudarila potrebo, da se problem financiranja šolstva rešuje enotno v vsej republiki. Pri tem nas je vodila zavest, da v vsej Sloveniji uresničujemo enoten šolski program, zato je moramo imeti enotne pogoje. Kot smo ugotavljali, pa to ni veljalo pri osebnih dohodkih, saj so bile razlike med posameznimi občinami pri šolnikih od 10 do 20.000 dinarjev na mesec. Razen tega smo sklenili, naj se delegacija oglasi tudi na sekretariatu za

finance, kjer naj na osnovi zakona o financiranju družbeno političnih skupnosti zahteva, naj republika zagotovi manjkajoča sredstva.

— Kako je delegacija uspela na svoji poti?

— Na glavnem odboru SZDL nas je sprejel tovariš Frane Kimovec-Ziga. V eno

Drevi: literarni večer Jožeta Dularja

Slavistično društvo bo v četrtek, 8. aprila ob 19.30, v čitalnici Studijske knjižnice priredilo literarni večer dolenskega rojaka, pesnika in pisatelja Jožeta Dularja. Uvodno besedo bo spregovoril tov. Severin Šali, nato pa bodo avtorjevo prozo in pesmi recitali dijaki novomeške gimnazije in učiteljica.

Vabljeni!

in polurnem razgovoru smo mu našli naše težave ter povedali, da bomo, kolikor ne dobimo sredstev po naših programih, dejavnost šol v naši občini omejili. Zahvalil se nam je za obisk in menil, da je treba naš problem takoj rešiti ter nam je hkrati posredoval sprejem na republiškem sekretariatu za finance. Predlagal je, naj pošljemo pismo vlogo na Glavni odbor SZDL, nakar bodo že letos skušali vprašanje financiranja šolstva rešiti enotno za vso republiko, morda z enotnim zakonom, ki bi bil podoben onemu o socialnem zavarovanju.

— Povedali ste, da se je delegacija oglašila tudi na republiškem sekretariatu za finance?

— Tam so nam povedali, da so občinski proračunom prepustili precej več sredstev kot lani. Mi smo nato vztrajali pri stališču, da torej sredstva niso bila med občine pravilno porazdeljena ter zahtevali, naj se v republiškem merilu na novo uredi sistem financiranja šolstva. Nato so na sekretariatu poudarili, da ima šolstvo pri dodeljevanju sredstev letos prednost pred vsemi drugimi službami in nam svetovali, naj se v svoji občini zavzamemo za to, da bodo sredstva razdeljena tako, kot je bilo to v republiki dogovorjeno, pa bomo dobili več sredstev tudi mi. Razgovoru je prisostvoval tudi predstavnik republiškega sekretariata za šolstvo.

— In kako ste zadevo nato uredili doma?

— Moramo reči, da je šlo brez neveščnosti. Predsedniku občinske skupščine inž. Francu Draganu smo takoj po povratku poročali o tem, kaj je opravila delegacija. Predsednik inž. Dragan nas je z zanimanjem poslušal. Prav njemu in njegovim veliki za-

vzetosti in razumevanju za naše težave se moramo zahvaliti, da je bila takoj nato izdelana nova razdelitev proračunskih sredstev občini, po kateri smo dobili za 30 milijonov din več. Občina je za ta znesek povečala svojo fiktivno. S tem so se sredstva sklada za šolstvo v primerjavi z lanskim letom povečala za 49 odst.

— Kakšni bodo zdaj osebni dohodki šolnikov v krški občini?

— Povprečni osebni dohodek, ki so merilo pri razdeljevanju sredstev po šolah, so določili takole: za ravnatelje šol 90.000, za pomočnike ravnateljev 75.000, za vodje podružničnih šol 61.000, za profesorje 80.000, za predmetne učitelje 66.500, za učitelje na višji stopnji 61.000, za učitelje 56.800, za tajnike in računovodje šol 55.000, za pomožno osebje: kvalificirane delavke 40.000 in nekvalificirane 35.000 din. Dve tretjini nadurnega dela po šolah sta v programu priznani (16 milijonov 700 tisoč din), ostala tretjina pa je spremenjena v fond za plačilo predmetnih učiteljev, katerih zdaj sicer še nimamo, sredstva zanje pa so kljub temu zagotovljena.

S tem smo se približali osebnim dohodkom šolnikov v brežiški in sevniški občini in smo zadovoljni, da je vsaj na ožjem področju doseženo ravnotežje. Vsi, ki delamo v šolstvu, pa se moramo zavedati, da je v 338 milijonih din odobrenih za šolstvo, za 30 milijonov din fiktivno. Poleg tega še ne vemo, kako bo s 5 odst. povečano rezervno pri bankah, za katero bo tudi občinski proračun moral odvesti pripadajoči del.

M. J.

V soboto ob 18. uri bo v Domu kulture v Kostanjevici

VEČER PARTIZANSKE LIRIKE

Nastopajo: Josip Vidmar, Jože Smid, Tone Seliskar, France Kosmač, Jože Javoršek, Nada Vidmar in Matej Bor.

VABLJENI!

Iz galerijske zbirke Posavskega muzeja v Brežicah: FRANJO STIPLOVŠEK - LASTNA PODOBA (1938, olje)

Franjo Stiplovšek 1898-1963

Besede Jožeta Dularja ob odprtem grobu 8. aprila 1963.

Dragi prijatelj Franjo!

Naj se v imenu muzejev Dolenjske poslovim od tebe. V imenu treh muzejev ki jih je združevalo naše skupno delo, ko smo se skozi vse zadnje desetletje sestajali na številnih delovnih posvetih. In pri tem našem skupnem delu, ko so bili v Posavju, na Dolenjskem in v Beli krajini postavljeni prvi temelji muzejskega in spomeniškega varstva, je bila prav tvoja beseda tolikokrat tehtna, spodbudna in veljavna. Tvoj zglede, tvoje požrtvovalno, nesebično delo, tvoja predanost vsemu, kar zajema svetle, pozitivne tradicije naše zemlje in naših ljudi, tvoje prizadevanje, da ohraniš zanamcem vse, kar je potrjevalo in še potrjuje naše življenje na tem kosu slovenske zemlje, je našlo v vsakem tvojem dejanju uspešen in bogat zaključek. Zato bo tvoje delo živelo preko tebe in preko nas.

Teško nam je, dragi Franjo, ko se poslavljamo od tebe, kajti prebridko se zavedamo, da je smrtni molk med tabo in med nami pretrgal zadnjo živo, toplo in prijateljsko vez. Ne bomo te več srečavali na di tvojih muzejskih zbirk, prekritih z zlahko patino časa, ki jih je z občutjem in znanjem urejala tvoja roka. Ne bomo te več srečavali na položni poti pod novomeškim Kapljem, kjer je bilo v muzejski sobani sredi starih platen in večno žive lepote rojenih toliko lepih zamisli in načrtov, ne boš več s ceste nad netliško Bojico občudoval in navdušeno tolmačil besedo razgibano fasado starih meščanskih hiš. Nič več nas ne bo spremljal tvoj skrivnostni, z modrostjo in vedrostjo osenčeni nasmešek, ki ti je smerom sijal skozi oči in besede.

Zato nam je težko, prijatelj Franjo! In v uteho so nam vsem edinole besede slovenskega umetnika, ki se vklesane bleste na pročelju ljubljanskih Križank: Minljivo si, le tvoja dela so tvoj spomin!

V teh svojih delih pa boš, dragi Franjo, živl v svojem ljudstvu in v naših srcih.

„Presenečeni smo nad uspehi...“

Izjave zagrebških strokovnjakov o glasbeni vzgoji v Sevnici

Te besede sta izrekla znana jugoslovanska glasbena pedagoginja, dekan prof. Milo Cipra in Božo Antonič iz Zagreba, ki sta skupaj s 54 slušatelji

in profesorji Višje glasbene akademije in Pedagoške akademije iz Zagreba obiskala sevniško osemletko »Savo Kladnika«. Sestanek je omogočil medobčinski zavod za pedagoško službo občin Krško, Brežice in Sevnica, prisotni so bili tudi predstavniki republiških in občinskih forumov ter učitelji glasbe iz sevniške občine. Gostje so si najprej ogledali novo šolo, nato pa je Viktor Krenčič, predmetni učitelj glasbe na tej šoli, demonstriral učno uro po novi metodi. Nastopil je stoglavni šolski pevski zbor, ki je gostom zapel šest pesmi ter pokazal visoko kvaliteto in ubranost. Sledil je nastop oddelka za glasbeno vzgojo sevniške delavske univerze, ki šteje 76 učencev. Ta oddelak se je predstavil s klavirjem (poučuje Miro Mohor), s kitaro (poučuje Franc Jamšek) in s harmoniko (vodita Borivoj Konec in Edj Ravter). Vsi nastopajoči so navdušili zagrebške goste, še posebno pa sta ugajali najmlajši glasbe-

nič: Polonca Perme na klavirju in Melita Flis iz Boštanjca, ki je ob igranju kitare zapel, še dve pesmi.

Sledil je strokovni posvet, izmenjali so izkušnje, gostje pa so se zelo laskavo izražali o sevnških glasbenikih. Omeniti velja, da je bil Božo Antonič, predstojnik Akademije za glasbeno vzgojo v Zagrebu, presenečen nad uspehi glasbene vzgoje na šoli in pohvala, izrečena učiteljskemu zboru, predvsem pa tov. Krenčiču, visoko priznanje neumornim učiteljem za glasbeno vzgojo šoli. Vsi nastopajoči so tudi sicer dobri učenci. Gostje so soglašali, da se ravno v Sevnici vidi, ki je manjše mesto, kaj se da napraviti s sistematičnim delom. Prihodnje leto bodo spet prišli na obisk.

Posvetovanje je minilo na zakuski v kolodvorski restavraciji, kjer so v prisrčnem razgovoru in prijetnem razpoloženju zaključili to manifestacijo bratstva in enotnosti.

Boris Debelak

Šentjernejski oktet

Lojze Bambič, Tone Makovec, Stane Rešetič, Valter Mlekuš, Tone Suštaršič, Franc Bambič, Tone Kirn in Polde Svajl — pet zaposlenih v ISKRI, eden v PODGORJU,

V programu dela za leto 1965 imajo vrsto koncertov po osnovnih šolah. Na ta način želijo približati narodno pesem mladini. Koncerti za šolsko mladino v Orehovici,

eden v trgovini in eden krojač. Različni poklici, različno delo, približno enaka starost, vsem pa je skupno veselje do lepega petja. In prav to zadnje je bilo vzrok, da so se pred tremi leti zbrali, se naučili nekaj pesmi ter nas za 29. november 1962 prijetno presenetili. Takrat so za začetek zapeli samo tri pesmi. Prerokovali smo jim uspeh in nismo se zmotili.

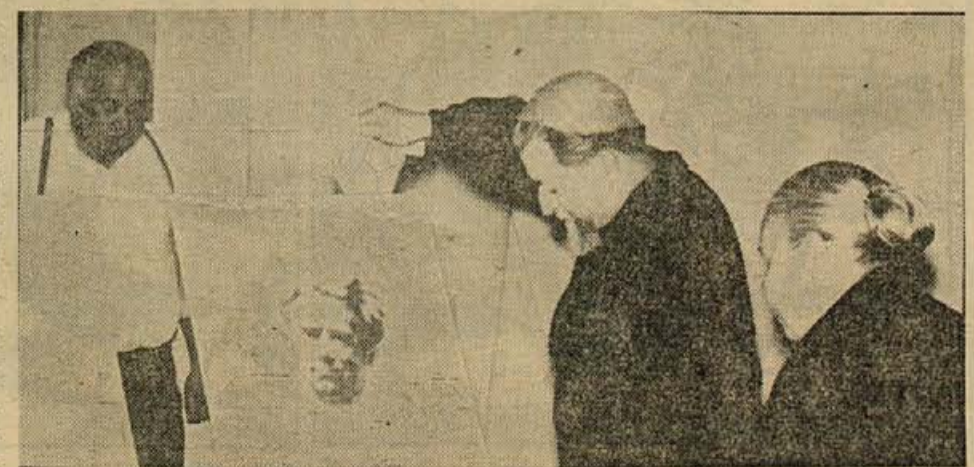
Se večkrat smo lahko prisluhnili njihovemu petju, z zanimanjem smo spremljali njihovo rast in nastope. Nastopov ni bilo malo. Ze nekaj mesecev po ustanovitvi so si pridobili zaupanje občinske zveze Svoboda, da so lahko zapeli na medobčinski reviji kulturnih dejavnosti v Brežicah. To je bilo aprila 1963. Istega leta so peli na pikniku ameriških Slovencev na Olovcu in na proslavi ob obletnici ustanovitve XV. brigade v Metliki. Sledila so snemanja za radio. Skupno so posneli 18 pesmi, ki smo jih lahko poslušali v oddajah »Za našo vasa« in v programih narodnih pesmi.

Med zelo uspele nastope šentjernejskega okteta sodi samostojen koncert v Šentjerneju, na katerem je sodeloval tudi znani basist ljubljanske opere Ladko Korošec. Tudi na medobčinski reviji v Crnomlju in na kulturni festival v Kostanjevici so bili povabljeni in niso nas razočarali!

Smarjeti, na Bučki, Raki v Beli cerkvi, Karteljevem in Skocjanu so opravili njihov načrt. Mladji poslušalci so jim ploskali, posamezne pesmi pa so morali celo ponavljati.

Uspehi, ki so jih dosegli, so povezani s trdim delom. Dvakrat na teden se zberejo na vajah, kjer pod strokovnim vodstvom učitelja Alberta Zupanca vadijo nove pesmi. Priprani smo, da jim ne bo zmanjkalo volje. Vselej bomo radi prisluhnili njihovemu petju.

M.P.

Postavljanje svoje razstave v Dolenjski galeriji je vodil v ponedeljek zvečer kar umetnik sam. Božidarja Jakca smo s soprogo in sodelavci muzeja našli pri vlaganju grafičnih listov med steklene plošče, ki so jih nato obesili na zid. Razstava je postavljena v veliki dvorani galerije. Ne zamudite je obiskati!

Naše prvoaprilске potegavščine

Do večerj, ko je potekel rok, oz. do danes nam nič izmed naših bralcev ni poslal naslovov vseh prvoaprilskih potegavščin, ki smo si jih privoščili prejšnji tetrtek: Morda so bile nekatere šale tokrat preveč resne, nekatere pa tudi preveč zavite, da jih kljub neresni vsebini niso vsi spoznali. Bilo je tudi nekaj telefonskih pritožb in »nasmevano-resne jeze, toda škoda ni bilo nikjer. Prvega aprila smo torej v našem tedniku objavili naslednje izmišljene vesti:

2. stran: KOCUVJE: končno samopostrežnica;

4. stran: Škoda se ni ugotovljena (fotografija in tekst v Ofočcu);

5. stran: OBVESTILO o prodaji fičkov;

7. stran: Razprava o kulturi;

8. stran: Vrtec v Semiču; fotografija in tekst o izvru vode med črnomaljskimi blokadami;

9. stran: Izjemne cene vina in slivovke (skrat pa je zares po pomoči zamenjal naslovček te vesti z novico iz volišča v Bercu vasih); Svečanost v Mokronogu;

11. stran: Do poletja: motel na Jasnici; RIBNICA: letos kopališče; Asfalt proti Sodražici;

12. stran: Pozdravimo Armstronga (fotografija in tekst); Čez noč milijonar v Trebnju!

14. stran: Otvoritev bazena; Pridobitev brežiške bolnišnice;

15. stran: Prošnja kopitarne;

16. stran: Fotografija z besedilom o razstavi v Krškem;

Zapisknik občine Metlike dne 5. aprila 1871 pričujoči; podpisani: Mestni prispešeni logar Martin Pečarič naznanj: Dne 4. t. m. popoldan sim na njeni gospod Lavoslav Gangla — katera njiva je z ječmenom obsejana — 2 prašiča dobil. Ta prašiča slišita Tone Okornu z Metlike in sim jih ista posestniku na domu izročil z opombo, da bodem to slavnom kupastru naznanil.

Dolar

Martin Pečarič

Obtoženi Tone Okorn se podreče odkodvanje En gold. pokvarjenemu gosp. Lavoslav Ganglu placati. Metlika, dne 6. aprila 1871 Hess Anton Golija

NOVOTEHNA NOVO MESTO

obveščja gospodarske organizacije s področja Dolenjske, da smo uspeli dobiti sredstva

za prodajo tovornih in specialnih avtomobilov proizvodnje CRVENA ZASTAVA Kragujevac

na kredit

Kredit za nakup odobravamo po hitrem postopku z rokom odplačila do 3 let in s 7% obrestmi, katere tečejo od dneva odobritve kredita.

Zaradi omejene kvote kreditnih stroškov plača kupec lastno udeležbo v višini 60% od vrednosti nabavljenih osnovnih sredstev.

Vse potrebne informacije in obrazce za sklenitev kreditne pogodbe dobijo intereseanti na upravi podjetja.

Pozivamo gospodarske organizacije, da ne odlašajo s svojimi odločitvami, ker so sredstva in rok za nakup omejeni.

Izkoristite ugodne kreditne pogoje in zahtevajte naše informacije!

DOMAČA OBRT V ADLEŠIČIH

Lani so prebivalci Adlešič in okolice prodali za 7,5 milijonov dinarjev izdelkov domače obrti, s katero se je ukvarjalo 10 ljudi. Letos imajo Adlešičani še smelejše načrte!

V naertu zadruga, ki jim izdelke odkupuje, je zapisano, da bodo letos izdelali in prodali za 12 milijonov dinarjev veznin na domače kraje, pa tudi tuji v spomin na deložo z etnografskim bogastvom.

JOZE ŠKOF

SLABIH 120 MINUT ŠPORTA IN GLASBE V NOVEM MESTU

Smučarski skakalec Ludvik Zajc in športni novinar POLETA Marjan Lipar pred mikrofonom

Gledalci so se na torkovi športno zabavni prireditvi res razvili šele v zadnjih dveh točkah: ob tekmovalju gledalcev in ob popetju il ballo del matrone iz repertoarja Rite Pavone in interpretaciji Barbara Jarc in ansambla hotela Lev. Prireditelj, na kateri so sodelovali nekateri najboljši slovenski športniki — nekaterih, ki so bili napovedani, pa ni bilo — sta omogočila občinska zveza za telesno kulturo Novo mesto in uredništvo slovenskega športnega tednika Poleta. Za tiste, ki spremljajo dosednje naših vrhunskih športnikov, ni prireditelj prinesla nič drugega kot to, da so le športniki videli pred mikrofonom, medtem ko so jih do zdaj lahko gledali navadno le po televiziji. Vprašanja iz ust Poletovih novinarjev in odgovori so bili namreč tako standardni, da smo jih večina že lahko prebrali v vseh športnih časopisih. Še najbolj so ugajali diapositivi Daria Gučka: pokazal je nekaj lepih barvnih posnetkov doline pod Pannami in Bloudkovo planiško mojstrino. Vprašanja iz ust Poletovih novinarjev in odgovori so bili namreč tako standardni, da smo jih večina že lahko prebrali v vseh športnih časopisih. Še najbolj so ugajali diapositivi Daria Gučka: pokazal je nekaj lepih barvnih posnetkov doline pod Pannami in Bloudkovo planiško mojstrino. Vprašanja iz ust Poletovih novinarjev in odgovori so bili namreč tako standardni, da smo jih večina že lahko prebrali v vseh športnih časopisih. Še najbolj so ugajali diapositivi Daria Gučka: pokazal je nekaj lepih barvnih posnetkov doline pod Pannami in Bloudkovo planiško mojstrino.

Novomeški jamarji onkraj Save

Oglede akcije nekaterih turističnih in kraških znanilovosti se je udeležil tudi predstavnik jamarskega kluba iz Novoga mesta

Turistični delavci v Brestanici seželo marljivo in bodo, kakor so povedali, že letos uredila ribnika, turistom pa bo omogočen lov s čolni in ribičnimi palicami, ki jih bo pripravilo in oddajalo turistično društvo.

Ogledna akcija je vodila po poti Ščurč-Ložce, ki pa žal ni mactrana. Od Ložce do kose napohorju je bil spremljeval Lojze Zupanc — Tine, ki je kljub letos še ves večer nepoln partizanskega hu-

Saša Dobrila:

SMEH STOLETIJ

Nekdanji predsednik francoske republike Gaston Doumergue je bil splošno znan zaradi svoje dobre volje. Za uspehe in priljubljenost se je imel večji del zahvaliti svojemu smehljaju. Ko so ga vprašali, kako more biti ob vsaki priložnosti tako vesel, je smehljaje pojasnil:

»Ce sem dobre volje, se smehljaj, ker imam pač to navado. Ce se razjezim, se spet smehljaj, zato da jezim druge. Njihova jeza me zopet razveseli, in tako sem spet dobre volje.«

Pisatelj in dramatik Tristan Bernard je kiepetal v prijateljski družbi. Nekdo je pripovedoval o Pascalu, ki je kot solar preganjal glavobol s tem, da si je izmišljal zapletene geometrične naloge.

Tristan Bernard je dejal:

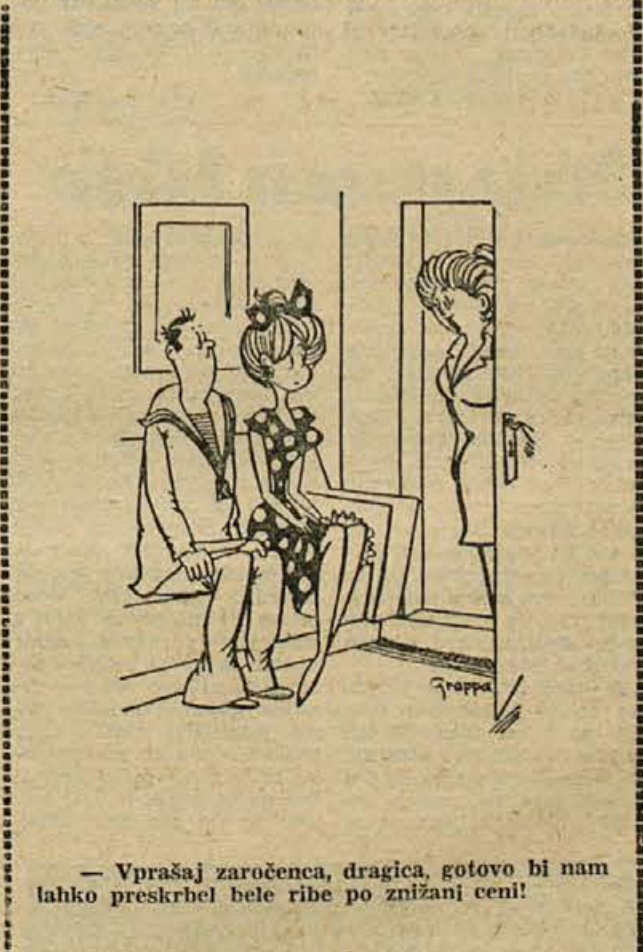
»Z menoj pa je bilo malce drugače. Ko sem jaz hodil v šolo, sem si pogosto pri zapletenih geometričnih nalogah izmišljal — glavobol.«

Pisatelj veselolger se je odpeljal nekoč v Nizzo na počitnice. Obedoval je v razkošnem hotelu. Ko so mu predložili poštno zasoljen račun, je zahteval lastnika hotela.

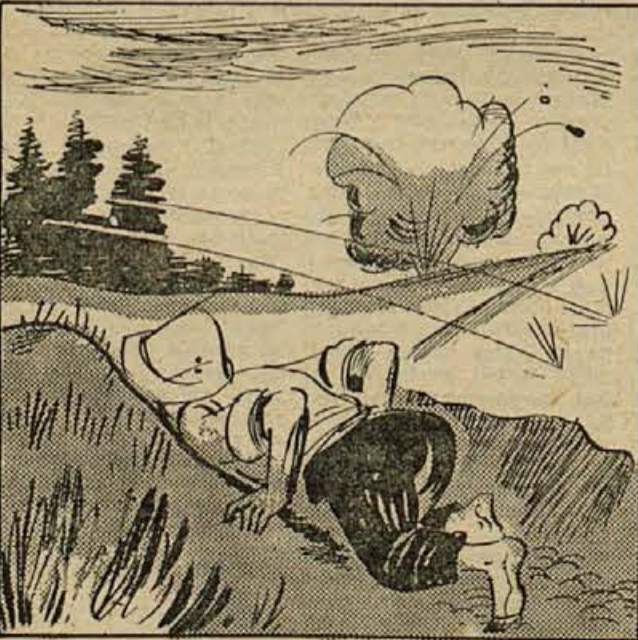
»Ali ste vi šef hotela?«
 »Da, gospod. S čim vam morem postročiti?«
 »Ali ste res gospodar te hiše?«
 »Seveda, lahko mi verjamete!«
 »Potem me objemite!«

Hotelir je bil v veliki zadregi. Gostje so se začeli muzati in smehljati, Tristan Bernard pa je z jokavim glasom dejal:

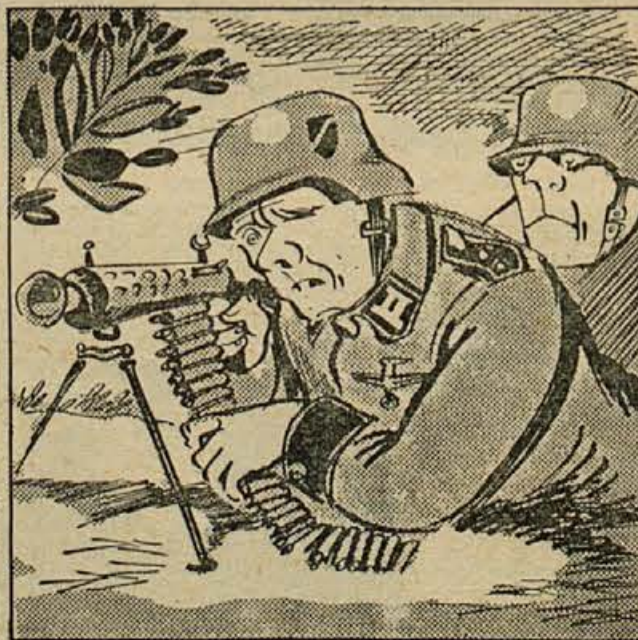
»Objemite me... to je poslednjič... nikoli več se ne bova videla!«
 Potem je plačal in odšel.

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

53. — Nemški izstrelki so udarjali v breg nad njim. Tik nad njegovo glavo je v ravni vrsti brizgnila zemlja v nešteti malih vrelcih: strojnični rafal bi ga bil skoraj zadel. Stekel je nekaj korakov naprej in se vrgel v mah za majhno vzpetino. Krogle so zdaj žvižgale nad njim. Zadetji ga niso mogle. Nepremično je ležal, da se odpočije in da potem steče do partizanskih položajev.

54. — Nenadoma je zaropotal od strani in v rušo ob njem je udaril šop izstrelkov. Rudi se je ozrl: na robu gozda, levo od partizanskih položajev, se je bila vgnedila skupina Nemcev in njihov mitraljezec je iz nevarne bližine streljal po njem. Stekel je po strmini — deset, dvajset korakov — vedno počasneje; bil je tako močno upchan. Nemeec ga je obsul z gostimi rafali iz svojega sarca.

55. — Rudi se je komaj še premikal. Dajala ga je strmina in mitraljez v municijo, ki ga je vkekel za seboj. Je bil kot najtežja stvar na svetu. Toda izpustil ni. Brez sarca bi bil takoj spet v varnem zaklonu, toda bilo ga je sram, da bi izpustil z muko pridobljeno orožje. Spet je padel po tleh. Skupina Nemcev je z obronka streljala po njem vedno besneje, kot da se je zaklela, da ga bo ubila.

56. — Rudi se je drgetaje pobral in stekel nekaj metrov naprej. Sarca se vedno ni izpustil. Pred seboj ni videl nič drugega kot partizansko bojno črdo, ki je plamtelala v nešteti drobnih ogenjčkih in dimu. Partizani so udarili po Nemcih, da bi mu krill umik. Se deset metrov do zaklona. Tedaj je nad njim zaregljala strojnica. Mitraljezec je bil opazil Nemce na levi in je vžgal po njih.

Obrtnikom se je obrnilo na bolje

— Če povem po pravici, moram reči, da se je od lanskega leta na področju obrtništva marsikaj spremenilo. Obrtnikom se je obrnilo na bolje. Lani so nam znižali davke, zato malo laže dihamo. Jaz sem krojač, Delam vse dneve

pozno v noč, če hočem v redu preživljati vso družino. Kar nas je v Črnomlju krojačev, še nima nobeden avtomobila, niti moped, niti sodobno opremljenega stanovanja.

V večjih mestih računajo za delo obdelave enkrat več kot mi, cene pa so povsod enake. Obrt počasi izumira, saj je vajence zelo težko dobiti, posebno v nekaterih obrtnih poklicih.

Za poživitev obrti v naših krajih je občina že naredila prve korake, vendar to ni dovolj. Če ne bomo obrti posvečali še več pozornosti in obrtnikom nudili še boljše pogoje, se bo še nadalje dogajalo, da ljudje, izučeni poklica, odhajajo delat v tujino.

Takole sva o obrti kramljala z Ivanom Šikonjo, krojačem iz Loke pri Črnomlju.

JOŽE SKOP

Obstreljen srnjak v vinogradu

Peter Zalec iz Gorice ima na Sinjem vrhu vinograd. Pred nekaj dnevi je tja pripeljal kole za vinograd in jih začel razkladati. Ko je voz že skoraj razložil, je zagledal v četrti vrsti srnjaka, ki je ležal komaj 5 metrov stran. Kljub premetavanju kolov ni pobegnil. Ko je Zalec poklical sosede, ga je srnjak opazil, se počasi dvignil in odšel proti vzhodu. Videlo se je, da ima srnjak prestreljeno srednjo desno nogo. Srnjak je že odrasel, saj ima doraščeno, a še kosmato rogoviče. Je popolnoma siv, verjetno zaradi tega, ker je obstreljen. Vsekakor bi bila dolžnost lovske družine, da srnjaka odstreliti.

S. J.

Izvoljeni so novi občinski odborniki

Občani so na volitvah 26. in 28. marca izvolili naslednje nove odbornike v občinski skupščini:

V OBČINSKI ZBOR: Inž. Rado Dvoršak iz Črnomlja; Vladka Vanovič iz Črnomlja; Anton Hutar iz Rožnega doma; Zau Skrinjar iz Črešnjevca; Jože Kočevar iz Semiča; Peter Dragičević iz Miličev; Alojz Juršak iz Zapudja; Alojz Panjan iz Malega Nerajca; Franc Starešinič iz Zilj; Jurij Hudak s Sečjega

seja; Janez Strečlj iz Gribej; Stane Držaj iz Jerneje vasi; Anton Dvojmoč iz Kanjčarice; Stanko Grahek iz Lokev; Stanko Weiss iz Vojne vasi; Niko Selakovič iz Črnomlja; Ivan Lasič iz Gor. Suhorja; Rudolf Habe iz Tribuč.

V ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI so bili izvoljeni: Jože Gregorič iz Črnomlja; Vinko Babič iz Črnomlja; Lado Povše iz Črnomlja; Alojz Planinc iz Črnomlja;

Ivica Rajgelj iz Črnomlja; Vera Rožič iz Loke; Franc Košir iz Črnomlja; profesor Anica Jankovič iz Črnomlja; Ivan Mohar iz Vinice; Franc Stajdohar iz Črnomlja; Marija Stariha iz Črnomlja; Franc Bahor iz Črnomlja; Slavko Stamejčić iz Črnomlja in Ana Jakše iz Črnomlja.

V KMETIJSKO PODSKUPINO so bili izvoljeni: Anton Fabjan iz Črnomlja; Ciril Požek iz Podbrežja in Peter Matkovič s Tanče gore.

TAKO USPELNIH VOLITEV ŠE NI BILO!

26. in 28. marca so v črnomaljski občini izvolili polovico novih odbornikov občinske skupščine

26. marca, ko so zaposleni občani volili odbornike v občinski zbor delovnih skupnosti, so ob 7.30 volitve že zaključili v krojaškem obratu podjetja NOVOST s sto odstotno udeležbo. Volišče je bilo 21, na 12 pa so volilci že do 10. ure opravili svojo državljsko dolžnost.

Na področju gospodarstva se je udeležilo volitev 90 od-

stotkov volilnih upravičencev, v prosveti 97,9 odstotka, medtem ko je 97,7 odstotka volilcev izbralo odbornike s področja državnih organov in družbenih organizacij. Končni uspeh volitev bi bil lahko še boljši, če ne bi bilo prav zdaj toliko ljudi bolnih in na rednih letnih dopustih v drugih krajih, kar se je poznalo posebno v kolektivih Tapetnika, Iskre, Belta in Rudnika.

Na nedeljskih volitvah v splošni zbor občinske skupščine je do devetih zjutraj volilo že 45 odstotkov volilcev na vseh 52 voliščih. Končni volilni rezultat z 91 odstotno udeležbo kaže, da so družbeno politične sile v občini uspešno opravile svojo nalogo.

Najugodnejše volilne uspehe so zabeležili na 24 voliščih v kmetijsko podskupino, kjer je 63 odstotkov volilcev že do devetih oddalo glasovalni listič. Vasi Pribinč in Bedenj sta se odrezali s sto odstotno udeležbo, pohvaliti pa je tudi vseh 16 volišč na območju krajevnega urada Adlešič, kjer so že pred poldnem zaključili delo. Občinska volilna komisija je na podlagi podatkov s teh volišč izračunala, da se je 95,6 odstotka volilnih upravičencev udeležilo volitev v kmetijsko podskupino.

Tako uspešnih volitev v črnomaljski občini še niso imeli, čeravno so potekale v

manj slavnostnem vzdušju kot prejšnja leta. Razveseljivo pa je tudi to, da je bilo od 7 kandidiranih žena kar 6 izvoljenih.

Kolikor je bilo tokrat še zamejšaj zavoljo tega, ker so občani prvič volili po novem načinu le v polovici volilnih enot, verjetno tega ne bo na volitvah 18. aprila. Tedaj bodo volili prav vsi občani z volilno pravico po slance v republiški in zvezni zbor.

Za medobčinsko sodelovanje v nekaterih pristojnostih TNZ

30. marca se je v Črnomlju sestal Sv et za splošno upravo in notranje zadeve ter obravnaval več pomembnih zadev s svojega področja.

Po novem zakonu o službi notranjih zadev prevzamejo poslej občine pristojnosti s področja notranjih zadev, ki jih je doslej opravljalo okrajno tajništvo, razen službe državne varnosti. Na posebnem posvetovanju v Ljubljani so se zastopniki občin dogovorili s TNZ, da bodo posle kriminalistične službe in ljudske milice opravljali v medobčinskem sodelovanju za vse dolenske občine.

O tem so predvsem raz-

»Se maj je za pozebo nevaren!« je rekel Martin Turk, ko smo ga pri obdelovanju vinograda v Bušnji vasi prejšnji teden vprašali, kaj meni o letošnji letini. »Letos smo kmetje prej začeli delati v vinogradih. Zaenkrat vreme res lepo kaže, a ustno izročilo pravi, da so take letine vsekar tvegane...«

pravljali tudi člani sveta in sklenili predlagati občinski skupščini, naj se za tako sodelovanje odloči. Hkrati bodo predlagali občini Metlika, naj pristane na sodelovanje s črnomaljsko občino v pristojnosti izdajanja potnih listov in oprakov s tujimi državljani, nakar bodo tako sodelovanje uredili z ustreznimi pogodbami med obema občinama.

V razpravi so nadalje poudarili, da bi morali dosled-

no izvajati požarno varnostne preglede in da je treba ugotoviti, če so bile pri vseh krajevnih uradih imenovane komisije oz. odbori za civilne pogrebe. Kolikor še niso teh stvari uredili, naj bi jih čimprej.

Predlagali so še, naj občinska skupščina ponovno preuči možnost organiziranja pravne pomoči občanom, ker se na tem področju javljajo vedno večje potrebe.

JOŽE DULAR MLINI OB KOLPI UMIRAJO

3

Počakamo, da brod pristane na le visoko nad Kolpo, na hrvaškem drugi strani reke. V hrvaških Blaževcih. Malo niže sta mlin in žaga. Tja je menda namenjen visoko naloženi voz.

Sonce se je že skrililo in svetle lise na hrvaški strani so potemnele. Ko spustimo čoln pod blaževski jez, primemo vsi trije za vesla.

Naglo veslamo, kajti mrak se vse bolj gosti. V daljavi zaslišimo šumenje novega jez.

ZAPEČ! Spet žaga na hrvaški strani Kolpe. Kolesa stoji. Nobena človeka ne vidimo.

Nocoj ne bomo več popisovali niti fotografirali. Ko spustimo čoln pod jez in ga privežemo za vrbo, je že skoraj tema.

Iz čolna znesemo naše stvari na travnik in razpnejo šotor. Na špirtnem kuhalniku se kuha večerja. Lep, bogat dan je za nami.

☆

19. avgusta 1964

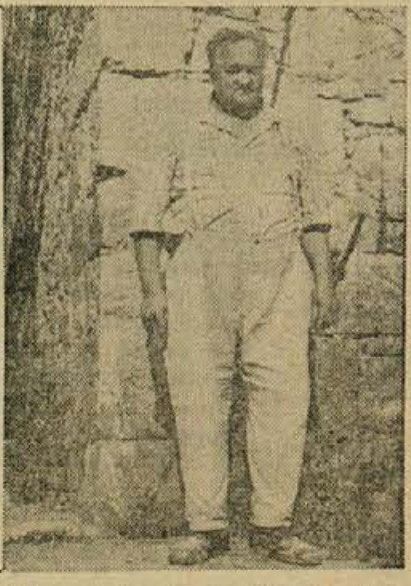
Minula noč pa je bila vse prej kot lepa.

Zvečer je na temnem nebu še migljalo nekaj zvezd, nato pa so tudi te izginile. Malo potem je nebo pretrgal prvi blisk in daleč na vzhodu je zamolklo zagodrnjal grom.

»Verjetno poletna nevihta,« je rekel Zvonko.

»Ne bo hudega,« je pripomnil Janez.

Vse naokrog je bila gosta tema, Mlinar Peter Madronič v Prelesju

cela vedra vode vlival po njej. Nebo so parali bliski in grom je bil zmerom močnejši.

Lilo je četrte ure, pol ure. Potem se je nevihta umaknila proti zahodu in je samo še rahlo deževalo.

Nismo še dobro zatisnili očesa, ko je znova zabobnelo po šotoru. Spet se je razbesnela nevihta, tokrat od zahodne strani. Potem je lilo vse do jutra, ko je dež prenehala.

Vstali smo, izplali vodo iz čolna, zložili odeje, blazine in mokro šotorsko platno ter pristavili vodo za čaj.

Prav takrat je pričela Kolpa naraščati. Sprva se je rahlo skakala, toda preden je bil čaj skuhan, se je dvignila gladina za celo ped. Ko smo se deset minut kasneje ukrcali, je Kolpa narasla že za četrte metra.

Spustili smo se po toku in reka nas je naglo odnašala.

Voda je porjavela in se hitro dvigala. Čez čas smo v daljavi zaslišali šumenje jez.

»Radenci!« je rekel Zvonko, ko smo se mu bližali.

Dvignil sem se v čolnu. Streljaj pred nami se je pod slapom rjavkasta voda razbijala v umazane pene.

Videli smo, da čez jez ne moremo več.

K bregu! Uprlj smo v vesla. Nekaj desetih metrov od jez. smo se ujeli za veja.

Šolske novice iz Adlešič

● Osnovni šoli v Adlešičih manjkajo vsaj trije učitelji. Ker nimajo zanje stanovanj, jih seveda ne morejo dobiti. Tudi sedanji prosvetni delavci na šoli nimajo primernih stanovanj, vsaj nekateri ne. Za eno učiteljico so uredili sobo kar v prostoru, namenjenemu shrambi. Vse to daje ljudem misliti, zato so se zadnje čase začeli potegovati za gradnjo stanovanj za prosvetne delavce. Ker pa v vasi že več let pogrešajo tudi prosvetno dvorano, menijo, da bi lahko dve zadevi najceneje rešili tako, da bi zgradili prosvetno dvorano, nad njo pa učiteljska stanovanja.

● Otroci iz Zuničev in okolice hodijo v adlešičko šolo tudi po 8 km daleč. V šoli so prvi dve uri tako utrujeni, da težko sledijo pouku in jim učitelji tega ne morejo zameriti. Nič na boljšem pa ni-

so otroci iz Adlešič, ki hodijo v 8. razred črnomaljske osemletke. Sicer se v šolo vozijo z avtobusom, vendar je vožnja taka, da so starši za nje vsak dan v strahu, če bodo prišli domov še s celimi udi. Pravijo, da gneče v tem avtobusu ni mogoče popisati!

● Mlečna kuhinja je v drugem šolskem polletju spet začela poslovati. Od 166 otrok na šoli jih malica okoli 150. Mesečni prispevek za toplo malico znaša 200 dinarjev. Jed iz šolske kuhinje je sicer skromna, največkrat dobe otroci le mleko in kruh z marmelado ali sirom, vendar je tudi ta hrana velikega pomena za njihovo zdravje. Posebno spomladi kmečke mame marsikdaj nimajo časa skuhati kosila ob pravem času, in če otroci še šolske malice ne bi imeli, bi bili večkrat po ves dan brez hrane.

NOVICE črnomaljske komune

Kaj je z napajališči v Primostku?

Vaščani iz Primostka pri Metliki so nejevoljni že vse od tedaj, ko so začeli skozl vas graditi asfaltno cesto. Te so bili sicer zelo veseli, vendar so prizadeti s tem, da imajo vse odtelej težave z napajanjem živine.

Ko so delali novo cesto in most, so delavci odvisno zemljo navozili na napajališče za živino in ga s tem popolnoma predrugačili. Ozka pot, ki vodi do Lahinje, zdaj ni pri-

merna za srečavanje več glav živine, katero ima v vasi vsaka hiša. Če eno živinčo je malo suno v drugega, se lahko zvali v blato, iz katerega je težko reševati.

Tako se je zgodilo že dvakrat, da je vsa vas reševala kravi iz blata in le s skrajnimi napori vaščanov so kravi rešili pogina. Pozimi, ko je sneg, obstaja še ta nevarnost, da žival le malo stopi izven cestišča, kjer se ji vdre

sneg v globok jarek, poln velikih skal.

V vasi imajo dva občinska odbornika. Oba sta na sejah skupščine večkrat opozarjala na ta problem in jima je bilo objavljeno, da bodo napajališče popravili. Ljudje pa zamerijo tudi to, da si je že več komisij ogledalo zadevo,

a nikoli niso poklicali zraven ne vaščanov in ne odbornikov.

Ker je bilo pozimi rečeno, da bodo z deli pričeli takoj ko bo ugodno vreme, so prebivalci Primostka v skrbeh, če ne bo ostalo le pri besedah. V zadnjih tednih je bilo sonca dovolj, še nikogar pa ni bilo blizu, zato so vaščani vedno bolj nejevoljni in o tem razpravljajo na vsakem sestanku.

Suhorske novice

Iz Suhorja in okolice je precej občanov sodelovalo v krvodajalski akciji, ki je bila v Metliki pretekli teden. Krvodajalci pravijo, da so kletni prostori metliškega zdravstvenega doma odločno premajhni in da bi morali priložnost poskrbeti za hitrejši potek oddaje krvi, pa bi se javilo še več prostovoljcev.

Od 1. aprila dalje dobivamo na Suhor pošto že v zgodnjih jutranjih urah, ker jo pripelje v vas poštni kombi. Po-

poldne ali proti večeru pa pošto odpelje v Novo mesto. Z novim načinom dostave poštnih pošilk so občani zelo zadovoljni.

Zadnja sončna nedelja je privabila v Belo krajino mnogo izletnikov. Lep dan pa je izkoristilo tudi več kot 30 osebnih avtomobilov s karlovskega registracij, ki so se na gorjanski cesti pomerili v spretnostni vožnji.

Marijan Pavliha

NOVICE IZ METLIKE

V marcu je Komunalno podjetje naročilo večje število standardnih pločevinastih smetnjakov. Ti bodo prišli zlasti prav podjetjem, ustanovam in stanovalcem v blokih, kjer nimajo gnojničnih jam za smeti in odpadke. Koristno pa jih bodo uporabljali tudi mnogi hišni posestniki, saj je z odlokom (na to opozarja tudi napisna deska!) prepovedano odmetavati smeti po Mestnem bregu, ki je dolga desetletja bilo priljubljeno smetišče metliških prebivalcev. Smetnjake bo ob določenih dnevih izpraznjevalo Komunalno podjetje.

Minuli teden je bila v metliškem gradu odprta razstava o razvoju in delu službe notranje varnosti, ki jo je organizirala Komisija za vzgojo in varnost prometa skupščine občine Metlika. Razstavo si je ogledalo lepo število ljudi, zlasti mladi-
ne.

Pred dnevi je zasedal upravni odbor zdravstvenega doma v Metliki. Imenovana je bila razpisna komisija, ki bo v kratkem objavila razpis

novih mest, in sicer za dva zdravnika in za upravnika Zdravstvenega doma. Dosedanji upravnik bo namreč prevzel posle direktorja Centra za zdravstveno varstvo v Novem mestu.

Novi odborniki občinske skupščine v Metliki

Na zadnjih volitvah občinske skupščine v Metliki 26. in 28. marca so bili izvoljeni v

OBCINSKI ZBOR: Zvonko Rus iz Metlike, Manek Fux iz Metlike, Martin Brodarič iz Rosalnic, Jože Kozjan z Božakovca, Anton Prus s Krmačine, Milan Vraničar iz Slamne vasi, Martin Dragovan z Grabrovca, Franc Petrovič iz Bereče vasi, Peter Badovinac z Jugorja, Franc Kočevar iz Gradca, Anton Pezdirc s Krasinca, Janez Tome s Krivoglavice in Jože Pezdirc z Otoka.

V ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI pa so bili izvoljeni:

V SKUPINO ZA GOSPODARSTVO: Franc Barbič iz Metlike, Dragica Butala iz Metlike, Milka Kržan iz Otoka, Silva Dular iz Metlike in Marica Tassi iz Metlike;

V PODSKUPINO ZA KMETIJSTVO: Jože Bajuk iz Drašič in Anton Kralj iz Gribelj;

V SKUPINO ZA PROSVETO IN KULTURO: Ivan Zele iz Metlike in Julija Kočevar iz Gradca;

V SKUPINO ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO: dr. Evgen Bienenfeld iz Metlike;

V SKUPINO DELOVNIH LJUDI V DRŽAVNIH ORGANIH, DRUŽBENIH ORGANIZACIJAH IN DRUSTVIH: Alojzija Muc.

Minuli mesec so v bregu nad domom Partizana, kjer je določen prostor za novo metliško osnovno šolo, izkopali šest poskusnih sond. Strokovnjaki Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij SRS bodo zdaj teren pregledali in določili način gradnje. Obenem projektivni atelje Emona projekt v Ljubljani že izdeluje tehnično dokumentacijo.

GRADAC: pred ustanovitvijo obrata konfekcije

Prebivalci Gradca, zlasti pa krajevne organizacije, že več let premišlujejo, kaj bi z gradom, v katerem je več prostorov neizkoriščenih ali premalo izkoriščenih. Za ureditev turistične postojanke bi bil grad kot nalašč, a bi ga morali za te namene preurediti. Ker ni sredstev za potrebne investicije, je ta možnost zaenkrat propadla. Zadnje mesece se pogovarjajo o novem načrtu: da bi v gradu metliški KOMET odprl obrat konfekcije, v katerem bi lahko zaposlili okoli 80 žensk. Na zboru volivcev je bila že izvoljena posebna komisija domačinov, ki vodi razgovore s po-

djetjem KOMET v Metliki. Kot je videti, bodo v tem uspeli.

Invalidski zavod KOMET je pripravljen tako začeti s preurejanjem prostorov, ko se bo zasebna stranka izselila z gradu. Z ustanovitvijo družbenega obrata v Gradcu bi zelo ustregli domačinom, saj se jih zdaj vsak dan okoli 40 vozi na delo v Metliko in Črnomelj. Potem bi bili zaposleni v domačem kraju, kar bi pomenilo zlasti za ženske precejšnjo razbremenitev. Njihova delovna mesta v črnomeljskih in metliških podjetjih pa bi lahko nadomestili s tamkajšnjo domačo delovno silo.

Novice iz Gradca

V Gradcu imajo občani opravka s številnimi komunalnimi in drugimi problemi, zato vedno bolj čutijo potrebo po ustanovitvi krajevne

skupnosti. Doslej se iz raznih vzrokov zanjo niso odločili in tudi ne vključili v metliško krajevno skupnost. Ze la ni so sprejeli krajevni samopriskpevek za gradnjo vodovoda, sredstva pa zbirajo v posebnem skladu. Računajo, da bi tudi gradnjo vodovoda lažje organizacijsko izpeljali v krajevni skupnosti, zato jo bodo kmalu ustanovili.

Glavna cesta skozi Gradac je asfaltirana, od odcopa ob koncu mosta do železniške postaje pa je še makadamsko cestišče, po katerem pride na viak vsakdo biaten ali prašen. Občinska skupščina je obljubila poskrbeti za asfaltiranje tega dela ceste v dolžini okoli 300 m in Gradčani že težko čakajo, kdaj bodo z deli pričeli.

TRGOVSKO PODJETJE VOLNA LJUBLJANA

Tekstilno blago kupujte v trgovinah:

- VOLNA — Nazorjeva 1
- SUKNO — Stritarjeva 4
- BLEED — Copova 10
- MARINKA — Gradišče 10
- KOROTAN — Celovška 97
- SENTVID — Sentvid 18

Potem je vse tri veljalo dokaj truda, da smo zvelikli čoln na dokaj strm breg in ga po suhem spravili okoli malenice v vodo pod jezo.

☆

Mlin v Radencih je bil prazen. Nikogar ni bilo. Ne Jurija Bariča ne Miha Kranjca, ki sta lastnika šest mlinskih koles. Ljudje le malo prinesejo v malenico in meljeta zato le ob nedeljah, ko se utegneta odtrgati od drugega važnejšega dela.

To nam je povedal Franc Stefanc, ki je kmalu potem prišel mimo. Govorimo to in ono, o mlinu in mlinskem delu, pa o Kolpi, ki je muhasta reka in ki ob takih nali- vjih, kot je bil minulo noč, dvanaest ur narašča in potem spet dvanaest ur upada. Gledamo vodostaj ob mlinu — tega navadno opazuje Kranjac in rezultate sporoča v Ljubljano — ob katerem se zdaj vztrajno dviga voda. Pod bregom leži doslužen mlinski kamen; še malo, pa ga voda zalije in zapljuje čezenj.

»Kajpak, muhasta je Kolpa in včasih nevarna,« pravi Stefanc. »Ob hudih povodnjih naraste tudi za štiri metre in potem teče skozl gornje okno in vrata na strehi.«

Gledamo skodlasto streho in figarasta vrata na njej.

»Hm, to je precej višje, kot smo mi,« se smeje Janez. »Pošteno bi gagnili, če bi tu čakali na takó visoko vodo.«

Toda čakali je ne bomo. Pospravimo vse stvari v čoln in primemo za vesla. Odrinemo in že nas urno nese šumeči rjavi tok.

Dolina se oži. V strmih bregovih vise cele zaplate belega skalovja. Nad njim so na nebesni modri- ni pripetj kopastj oblaki.

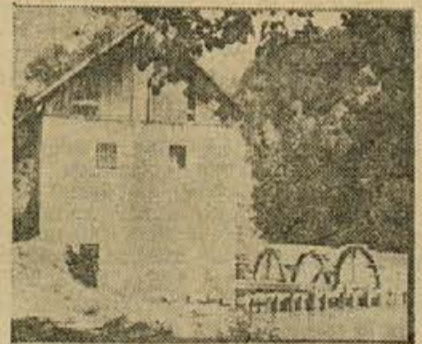
Čudovita je bila tod vožnja, če bi bila Kolpa čista in mirna. Tako pa ne vidimo dna ne velikih skal,

ki jih je tod baje veliko in jih je zdaj prekrija voda. Niso prijetne take skrite čeri. Mimogrede se lahko nanje nasuče čoln.

Zato pazimo na curke, na vodne grive, na drveče lise...

Janez kleči na kljuno čolna. Izognemo se velikemu deblu, ki ga voda drvi s seboj.

Pred nami spet močnejše šumi Kolpa. Morda je tam samo razrušen jez, morda visoke skale, preko

Malenica v Bregu

katerih pada voda. Lahko tudi je jez nove malenice.

Ne kaže preveč tvegati. Če nas potegne v brzice, je lahko po nas!

K levemu bregu! Močno pritiskamo z vesli. Potem se lovimo za veje.

Privežemo čoln in se vzpnemo na breg.

Na travniku ob Kolpi najdemo domačine, ki obračajo otavo, vso mokro od nočnega dežja.

»Ne, po levi strani ni varno!« pravi mlad mož. »Tod so skale. Velike. Zdaj jih je prekrija voda. Mogoče se katere še vidijo iz nje. Lahko vas obrne... Na desno morate! Karih dvesto, tristo metrov vas bo pošteno neslo. Potem pa...

No, nerodno je, če človek ne pozna vode. Vidi pa se nič. Saj je Kolpa kot jabolčnik!»

Spogledamo se. Nič kaj spodbudne besede.

»Na desno moramo, pravite? In kateri mlin je zdaj prvi pred nami?«

»V Bregu, na naši strani, slovenski. Pust kraj. Tri, štiri hiše so tam.«

Poslovimo se in krenemo k čolnu.

»Bomo poskusili?« pravi Janez. Malo pomislimo. Če nam voda obrne čoln, bi s plavanjem še nekako prišli na suho. Toda če nam izginejo v kalni vodi aparati, šotor, obleka, blazine...

Pa se hip nato že odločimo. Do Brega bomo poskusili priti. Če bo voda še naraščala, lahko počamo do jutri tamkaj.

In že veslamo čez deročo reko. Veslamo in hkrati ostro zaviramo, da nam voda ne zasučje čolna. Zamahj so hitri, močni.

Pred nami šume grivaste pene.

»Skala!«

Janez toliko, da odrine kljun čolna in z Zvonkom komaj še uravnava krmo. Kot blisk švignemo mimo druge, kot peč široke skale in že smo v globlji vodi. Cutimo, kajtj razbrzdana voda zamolklo pljuske ob sranice čolna. Hip nato pa nas spet zagrabj vodnj curek in potem drvimo ob obrežnem grmovju in drevju, hitro, divje...

Ha, to je verjetno tistih dvesto, tristo metrov!

Potem se curek nenadno prelije v mirnejšo vodo. Čoln se zmerom naglo nese, toda brzice so za nami.

Sonce sije, rjava voda se kovinsko svetj in nad skalnato sotesko plavajo in modrem nebu oblaki.

»Podaj, prosim, aparat! Filmal bom!« pravi Janez.

Pred spomladansko setvijo

— Imate gips?

— Imamo. Kar vzemite ga, da ga ne bo zmanjkalo, navadno odgovori prodajalec v trgovini, kadar kmetje kupujejo umetna gnojila.

Jeseni pa je prenekateri kmetovalec razočaran nad umetnim gnojilom in krivdo za slab pridelek zvrča predvsem na kupljeni »gips.«

O vsem tem sva se nedolgo tega pogovarjala s kmetom Žanom Škrinjarjem iz Črešnjevca, ki je pravilno presodil, zakaj gips ne učinkuje, kot bi moral. Takole je dejal:

— Ko kmet kupuje v zadrugi umetna gnojila, bi moral povedati, kaj name-

rava pognojiti, kakšno zemljo ima in kakšne so bile prejšnje kulture. Na podlagi vseh teh podatkov pa bi mu moral strokovnjak svetovati, katero gnojilo bi bilo za njegovo zemljo najprimernejše ter koliko in kdaj naj gnojila uporabljaja. Če si kmet vseh navodil ne more zapomniti, bi mu jih morali napisati na listek. Sredstev za varstvo rastlin s tujimi imeni je dandanes že toliko, da ni čudno, če jih kmetovalci ne moremo ujeti v uho.

Vse to, kar je povedal kmet Škrinjar, je res. Belokranjski zemlji najbolj primanjkuje fosforja, razen tega pa morata biti v zemlji še dušik in kalij. Če damo zemlji samo enega teh hraniv, druga dva ne bosta učinkovala, zato kljub gnojenju in stroškom ne bo dobrega pridelka. Vse to ugotoviti pa je precej zapleten proces, zato bi se morali kmetijski strokovnjaki pogostje sestajati s kmetovalci, zlasti pa pred spomladansko in jesensko setvijo, čiščenjem in škropljenjem sadnega drevja in drugimi akcijami.

Na sestankih pa naj bi se pogovarjali tudi o ko-

operaciji. Zasebni kmetje niso več tako nazadnjaški, kot večrat slišimo, vendar moramo kmeta z dokazi prepričati, da je to kar mu svetujemo, res boljše od onega, česar je bil vajen desetletja delati.

Prav v tem pogledu pa zadruge niso storile vsega, kar bi morale, in tudi kmetijski strokovnjaki v veliki meri niso opravičili svojega poslanstva. Vse to kaže, da bi morali priti do mnogo tesnejšega sodelovanja med kmetovalci, kmetijskimj strokovnjaki in zadrugo, saj so vsi trije soudeleženci v istem proizvodnem procesu in imajo isti namen: več in ceneje pridelovati.

JOZE SKOPF

Potrošnikom se priporoča za nakup

PODJETJE PREHRANA

IZVOZ — UVOZ
LJUBLJANA —
KERSNIKOVA 2

Semičani nestrpno čakajo na motorne kosilnice

Pisarna proizvodnega okoliša kmetijske zadruge v Semiču ima vedno dovolj strank. Nekateri podpisujejo koordinacijske pogodbe, drugi sprašujejo za gnojila in njih uporabo, največ strank pa prihaja v pisarno zaradi motornih kosilnic.

Vsem kmetovalcem, ki so kosilnice pravočasno

naročili, so sicer zadržno obljubljeni, vendar ljudje o tem niso prepričani in ne verjamejo, da jih bodo res dobili, vse dotlej, ko jih bodo videli. Mnogim pa je tudi žal, da se za kosilnice niso pravočasno pozanimali, ker za letos zadruža ne sprejema več naročil.

F. D.

Semič ima stalnega zdravnika

Pred nekaj meseci je Semič dobil stalnega zdravnika. Doktorja antona Kvasiča imajo bolniki zelo radi, saj vsak dan obišče njegovo ordinacijo od 40 do 60 ljudi iz bližnje in tudi daljnje okolice. Zdravnik opravi večino obiskov peš, ker še nima svojega avtomobila. Ljudje, pravijo, da bi morali imeti zdravniki pri dobavi avtomobilov prednost, saj so velikokrat od tega odvisna njihova življenja.

F. D.

V prvi vrsti večja storilnost

Kolektiv Inkopa — industrije kovinske opreme iz Kočevja, že pol leta dela po 42 ur na teden. V tem času so spoznali prednosti in koristi skrajšanega delovnega časa saj pravijo da so prav zaradi krajšega delovnega tedna dosegali boljše proizvodne rezultate vsekakor lepše kakor prej. To pa pomeni, da tudi proste sobote pomenijo proizvajavcem veliko in da delu odmerjeni čas kar se da koristno uporabijo.

V Inkopu delajo različno kovinsko opremo — sanitarno opremo, kovinsko pohištvo,

vo, pohištveno in stavbno opremo. To so le tri glavne skupine proizvodov, v katerih se skrivajo lični kovinski izdelki — kovinske predstavnice stene, obešalniki, likalne mize, večstopenske lestve, premerne za vsako gospodinjstvo, vrtno gugalnice, stole, cvetličnjake in drugo. Za nemoteno proizvodnjo — že tri leta uspešno nastopajo tudi na zahodnem tržišču — potrebujejo tudi material iz uvoza, ki ga ni moč dobiti. Kljub temu, da sodi INKOP med najmočnejša izvozna podjetja v občini, pa so devize, namenjene za uvoz njim nujno potrebnega proizvodnega materiala, zelo skopo odmerjene, veliko preskopo, da bi lahko po letošnjem planu predvidena proizvodnja nemoteno potekala in da bi lahko redno izpolnjevali izvozne obveznosti.

Letos nameravajo izvoziti za okrog 65.000 dolarjev kovinskega kosovnega pohištva in drugih izdelkov. V prvih treh mesecih leta je izvoz ugodno potekal, za naprej pa se boje, ker jim bo prav gotovo primanjkovalo materiala. Prav tako bodo, so povedali, težko izpolnjevali obvez-

nosti do domačega trga, tudi zaradi pomanjkanja proizvodnega materiala.

Proizvodnjo precej ovirajo nelzvršene investicije. Več let namreč že razmišljajo o rekonstrukciji, ki pa je v sedanjih investicijskih pogojih ne bodo mogli hitro pričeti. Nujno je potrebno urediti boljše in večje skladiščne prostore, primerne za njihove izdelke, zastarele stroje pa nadomestiti z novimi. V zadnjih nekaj letih se je namreč pri Inkopu kovečala proizvodnja za trikrat, kapacitete prostorov in strojev pa so ostale nespremenjene. V tem času so pričeli izvažati. Razumljivo je, da so na tako rast proizvodnje ob nezvečanah kapacitetah vplivali sami proizvajalci z vedno večjo storilnostjo, da so dosegli doseženi rezultati v prvi vrsti posledica večje storilnosti in prizadevnosti slehernega člana kolektiva.

In še osebni dohodki: pravijo, da so leti odvisni od storilnosti, storilnost pa od materiala, ki jim ga navadno zmanjka prav tedaj, ko bi ga najbolj potrebovali. Zato s povprečnimi osebnimi dohodki — čeprav so bili v minulih dveh mesecih skoro 44.000 dinarjev — še vedno niso zadovoljni in si jih bodo prizadevali še povečati.

Še ta mesec pri ITASU: novi delovni prostori

Nedavno so bila glavna dela pri novi proizvodni hali kočevskega podjetja ITAS opravljena. Tla velike hale so asfaltirali, delavci pa se bodo vselili vanjo — sodeč po pogodbi — okrog 15. aprila. Tedaj bodo namreč dogotovljeni proizvodni prostori, medtem ko bodo upravni prostori urejeni nekoliko kasneje. V novo halo že napeljujejo vodovod, da je vse dvorišče razkopano, razen tega pa je treba opraviti le še nekatera obrtniška dela. Ko se bodo vselili v nove prostore, koder bodo delovni pogoji neprimernejši, bodo adaptirali tudi stare prostore.

Preteklo soboto so študentje Centra višje agronomske šole pri kočevski delavski univerzi opravljali izpite iz živinoreje. Pred profesorjem inž. Dolfetom Cizejem iz Maribora je pokazalo pridobljeno znanje 9 študentov tega centra iz Kočevja, Kočevske Reke, Ribnice, Velikih Lašč, Ljubljane in Novega mesta. To je bil že četrti izpit v tem šolskem letu. (Foto: M. Cetinski)

Kočevska mladina na delovnih akcijah

Čeprav letos zvezne mladinske akcije ne bo, se bodo številni mladinci in mladinke udeležili različnih lokalnih delovnih akcij. Mladina iz Kočevja bo letos sodelovala na lokalnih delovnih akcijah na Jesenicah, v Grosupljem, Zagrebu itd. Sodijo, da se bo letos udeležilo delovnih akcij okrog 20 mladincev iz Kočevja, nekaj iz gimnazije, drugi pa iz delovnih organizacij.

Kočevje: izvoljena sta Savo Vovk in Danica Kaplan

Kakor v vseh drugih občinah se je v nedeljo dopoldan sestala tudi občinska skupščina Kočevja in polovica odbornikov, ki so bili izvoljeni na volitvah prejšnje nedelje, je bila tokrat prvič na seji. Najprej sta zasedala oba zbora ločeno: občinski zbor je vodil odbornik F. Lužar, zbor delovnih skupnosti pa odbornik Rudi Rauh, ki je do izvolitve predsednika skupščine vodil tudi skupno sejo. Za predsednika ObS je bil izvoljen Drago Benčina, za podpredsednika pa Tone

Sercer. Na tej seji so med drugim imenovali tudi nekatero skupščinske organe.

Razen poslancev zvezne skupščine so v nedeljo odborniki v Kočevju izvolili tudi poslanca v republiški gospodarski in kulturno-prosvetni zbor. V republiški gospodarski zbor je bil izvoljen inž. Savo Vovk, direktor KGP Kočevje, v kulturno-prosvetni zbor pa Danica Kaplan iz Bračičeve šole v Kočevju. Na sliki: novi odborniki ObS Kočevje prisegajo (Foto: M. Cetinski)

Adaptacije v novem zdravstvenem domu

O novem zdravstvenem domu oziroma o razporeditvi prostorov in uporabi starih prostorov zdravstvenega doma je bilo govora že na več sejah občinske skupščine Kočevje. O razporeditvi prostorov v novem domu so govorili tudi na obeh sejah v marcu. Po prvotnem načrtu je bilo namreč predvideno, da poleg doslej zgrajenih objektov novega zdravstvenega doma zgradijo še poseben bolniški oddelek, tako imenovano tretjo fazo ZD, vendar je za to zmanjkalo sredstev. Po predlogu zdravstvenih delavcev naj bi bolniški oddelek, ki nujno sodi k zdravstvenemu domu, ostal še naprej v sedanji ambulanti. Posebna odborniška komisija, ki jo je skupščina določila na prvi seji marca, je podrobno pregledala prostore in proučila, če so možnosti, da preselijo v novi dom tudi bolniški oddelek. Ugotovila je, da je to lahko izvedljivo, potrebne so samo manjše prizidave oz. adaptacije, uprava (razen nujno potrebne administracije) pa ostane še v starih prostorih. Po drugem predlogu bi lahko zgradili med obema traktoma doma tudi prostore za upravo. Po prvotnih predvidevanjih bi moral biti zdravstveni dom gotov in vseljiv do 1. maja letos, vendar pa se bo otvoritev verjetno zaradi urejanja bolniškega oddelka nekoliko, vendar ne bistveno zavlekla.

jeni, kar je morda vzrok v prezaposlenosti staršev ali nezainteresiranosti za pravilno vzgojo otrok. Navadno so ti otroci tudi slabi učenci.

Nedvomno je mladinski kriminal stvar, ki je iz leta v leto bolj pereča in zahteva zavzetost družbe. Lahko si predstavljamo, kaj lahko nastane iz take mladine ko odraste. Skrbniški organi občine se bodo morali najprej in najbolj poglobiti v to problematiko. Kakor povsod, je tudi tu najboljše in najcenejša preventivna akcija. Nujno potrebni so obiski na domu pri mladih prestopnikih, bolj pa se bo treba poglobiti v njihovo okolje, vsakdanje življenje in skušati poiskati vzroke, ki so jih privedli na kriva pota. To pa ni le stvar skrbniškega organa, pač pa tudi delovnih organizacij, kjer so zaposleni starši problematičnih otrok. Kje in kako žive te družine, ti delavci, se morda v kolektivu nihče ne vpraša, čeprav je znano, da so prav neurejene družinske razmere čestokrat spravile sicer dobrega otroka v slabo družbo, leta pa do nečastnih dejanj.

Nujno je potrebno ustanoviti disciplinski center, kjer bi izvajali ukrepe, ki jih sodišče ne more izreči, vendar pa, kakor kaže ni moč dobiti kadra, ki bi delal v disciplinskem centru.

Poročilo o delu in problemih občinskega sodišča je podal na zadnji skupščini predsednik sodišča sodnik Julij Plut. Odborniki so za tem živahno razpravljali, največ govora pa je bilo o mladinskem kriminalu, za katerega je zadnji čas, da ga zavremo, da mladim prestopnikom ostro stopimo na prste in preprečimo nadaljnje širjenje kriminalitete med mladino. Odborniki so menili, naj bi posebna komisija podrobno proučila problema ko okrog mladinskega prestopništva, nato pa svetovalca, kaj vse bi bilo treba ukreniti, da se stanje izboljša. Kaj bi bilo treba, to vsaj deloma že vemo: otroško varstvo in vse, kar je s tem v zvezi. Z vzgojo je treba začeti zgodaj, še v rosnih mladosti; zato pa je treba omogočiti, da bodo varstvene ustanove lahko uporabljale vse matere!

vec

»Zamrzovanje« cen

Inšpekcijski organi v Kočevju so zadnje dni kontrolirali, če se izvaja predpis zveznega izvršnega sveta o prepovedi zviševanja cen. Pregledali so nekaj trgovin na drobno in nekaj proizvodnih organizacij ter ugotovili, da so cene v proizvodnih organizacijah za zdaj še na isti ravni kot do 22. marca, ko je začel veljati predpis, v trgovinah pa so opazna manjša odstopanja (tendence zviševanja), ki so v glavnem posledica nepravilnega tolmačenja predpisov ali pa višjih nabavnih cen. O podrobnejših ugotovitvah inšpekcijskih organov bomo pisali v eni prihodnjih števil.

TE DNI V KOČEVJU

■ Vseljivih 53 stanovanj. — V kratkem bo vseljivih 53 novih stanovanj, 32 v četrti stolpnici ob Rihni in 21 v stolpcu v Podgorski ulici, ki ga je zgradil Zidar za trg, stanovanjski sklad občine pa je vsa stanovanja odkupil ter jih nato razprodal pod ugodnejšimi pogoji. Letos — verjetno decembra — bo dograjen tudi drugi stolpič v Podgorski ulici, v njem pa bo 16 večjih, 10 manjših stanovanj in 10 garsonjev. Pred kratkim so ob prvih dveh pričeli graditi še tretji stolpič, ki bo vseljiv prihodnje leto.

■ Mladinsko šahovsko tekmovanje. — Konec marca je društvo prijateljev mladine organiziralo občinsko šahovsko tekmovanje za pionirje in mladince. Najboljša skupina med starejšimi pionirji je bila iz Koprivnika, v ostalih skupinah (starejše pionirke, mlajši pionirji in mlajše pionirke) pa so bili najboljši učenci šole Jožeta Šestka iz Kočevja. Najboljše ekipe se bodo udeležile okrajnega šahovskega tekmovanja v Ljubljani.

■ 31 milijonov za individualno in 40 milijonov za združno gradnjo. — Novoustanovljeni Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo (prejšnji stanovanjski sklad) bo še naprej pospeševal stanovanjsko izgradnjo in popravilo starih stanovanj. Tako bo letos radežil 57 proslcem za kreditne za individualno gradnjo oziroma adaptacije stanovanj skoro 31 milijonov dinarjev. Letošnje pomlad bodo ob Ljubljanski cesti pričeli tudi z združno gradnjo. Predvidoma bodo začeli z gradnjo okrog 25 stanovanj, za kar je zavod oziroma stanovanjski sklad namenil 40 milijonov dinarjev posojil.

■ Pernjakovina v izločbi. — Poročali smo že o veliki aktivnosti novoustanovljenega gledališča J. Šestka v Kočevju, ki se je pretekli petek in nedeljo prvič predstavilo domači publiki. Ob tej priložnosti so izdali ličen gledališki list, v izločbi TKANINE pa razstavili propagandni material — od gledališkega lista in starih plakatov iz prvih povojnih let do fotografij o pripravah na letošnjo prvo premiero. In na koncu podpis pod fotografijo vladno vabilo: PRIDRUŽITE SE NAM TUDI VI, POMAGAJTE NAM!

■ Nova slaščičarna. — Refet Murtezani, slaščičar iz Ribnice, bo v Kočevju uredil novo slaščičarski lokal. Objekt v obliki paviljona, ki bo nared do srednje maja, bo stal na prostoru med staro pošto in poslopjem TNZ ob Ljubljanski cesti. Načrte za lokal je pripravil inž. Anton Knafljč. Do tedaj bo obnovljena tudi fasada stare pošte. V njej sta med drugim tudi krajevna skupnost in Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo.

■ Tržnica je oživela. — S pomladjo je oživela tudi sicer mirna kočevska tržnica. Minulo soboto so prodajali različna semena, jajca po 40, salato po 300 dinarjev, precej pa je bilo tudi najrazličnejšega kica.

Odločno proti mladinskemu prestopništvu

Lani je občinsko sodišče v Kočevju obravnavalo 5.519 primerov, 407 več kot leto prej. Zadeve pa, kjer mora sodišče odločati, so v primerjavi z letom 1963 upadle in sicer od 1.095 na 1.010 primerov. Kazenske obtožbe in zasebne tožbe so bile 303, civilnih tožb 231, zapuščinskih 258 in izvršilnih predlogov 328. Lani je sodišče rešilo 5.653 zadev, opravljenih je bilo 1.186 obravnava in izdanih 475 sodb in sklepov o dedovanju. Denarnih kazni je bilo izrečenih v višini 740.804 dinarjev, vplačanih pa 533.304 dinarjev, odvzetih premoženjskih koristi v znesku 503.077, vplačanih pa 212.000 dinarjev. Vsega skupaj je bilo naloženih v vplačilo 1.943.097 dinarjev, plačanih pa 1.214.507 dinarjev.

Kriminaliteta je na področju kočevskega sodišča že nekaj let ustaljena. Vsako leto obravnavajo okrog 300 kazenskih zadev; polovico tega predstavljajo zasebne tožbe. Najštevilnejše so tatvine, nato lahke telesne poškodbe.

Tatvine (manj kot polovica jih je v družbenem sektorju) napravijo v glavnem ljudje z nizkimi osebnimi dohodki ter nekateri povratniki. Telesne poškodbe so v glavnem posledica pijanosti, kakor je alkohol tudi večkrat vzrok nesoglasjem v družini.

Izrečene preživnine za nezakonske otroke so se lansko leto gibale od 5.000 do 8.000 dinarjev, s čimer je bila prebita ustaljena meja 3.000 dinarjev, ki je veljala precej časa. Perživnine s sodbo je sodišče določilo v 26 primerih, od teh pa ima 15 očetov tožencev povprečne mesečne prejemke od 30.000—40.000 dinarjev in lastne družine. To pa tudi pomeni, da so določene preživnine največ, kar se je dalo doseči, ne da bi potem trpele družine očetov. Toda ali je preživnina čeprav 8.000 dinarjev, zadostna glede na sedanje cene in življenjske stroške? Letos bomo prav gotovo govorili o drugačnih najnižjih osebnih dohodkih kot lani in če se bodo dohod-

ki očetov dvignili, bi se morale tudi preživnine sorazmerno, tako da bo lahko otrok spodobno živel.

O mladinskem kriminalu govorimo že dalj časa; leta iz leta v leto raste in samo lansko leto je na območju sodišča v Kočevju porastel za okrog 300 odstotkov, od 19 na 57 primerov. Od tega je bilo le 8 mladoletnih prestopnikov z območja občine Ribnica, ostali pa iz kočevske občine oziroma iz mesta in bližnje okolice. Le dva mladoletnika sta bila lani oddana v vzgojni zavod. Polovica mladoletnih prestopnikov, ki jih je sodišče obravnavalo, izhaja iz delavskih družin, ostali pa iz uslužbenških. Tretjina prestopnikov je iz materialno urejenih družin, 80 odstotkov mladoletnikov, ki jih je obravnavalo sodišče, ima živa oba starša, v 50 odstotkih primerih pa je odnos staršev do otrok dober. 90 odstotkov dejanj, ki so jih storili mladi prestopniki, so tatvine in vromne tatvine. Brez izjeme pa so vsi vzgojno zanemar-

Družbeni plan in kultura

V ribniški občini bodo letos namenili precej sredstev za kulturno dejavnost

Osrednja kulturna manifestacija zadnjih let je v Ribnici vsakoletni festival, medtem ko so ostala kulturno prosvetna društva pokazala svojo dejavnost v glavnem le v dramskih odsekih, nekateri pa so skoro zamrli. Z letošnjim družbenim planom predvidena sredstva za kulturno dejavnost (2.800.000) seveda ne bodo zadostala, bodo pa pomembna spodbuda za živahnije delovanje vseh kulturnih skupin.

Med najuspešnejša kulturno umetniška društva spada vsekakor KUD Ivan Vrtačnik v Loškem potoku, ki ima dokaj razvito klubsko življenje, pevski zbor, tamburaški zbor, šahovski klub in dramsko sekcijo. V občinskem proračunu je zanj predvidenih 800.000 dinarjev. Večino sredstev bodo porabili za prepotrebno adaptacijo dvorane.

Za festival predvidena sredstva znašajo milijon dinarjev. S tem bo programski svet skušal kulturno življenje v Ribnici še popestriti, gostovanje tujih ansamblov pa organizirati preko vsega leta. Tako bo festival postal ustanova, ki bo skozel vse leto skrbel za kulturno dejavnost v centru, po možnosti pa tudi v drugih večjih krajih občine. Svobodi v Ribnici odmerja proračun 300 tisoč dinarjev za osnovanje pevskega zbora iz razširitev ostalih dejavnosti (dramske in šahovske), 150.000 dinarjev namenjenih KUD Gregor, ki

je v dokaj skromnih razmerah pokazalo zelo veliko in pestro dejavnost (pevski zbor, aktivna dramska sekcija), pa precejšnjo spodbuda za nadaljnje, še uspešnejše delo.

KUD Jurjevica in Svoboda Sušje imata pevski zbor in dramsko sekcijo. V obeh krajih je poživitev kulturne dejavnosti nujna in bosta obe društvi dobili iz proračuna, namenjenega kulturi, skromna sredstva.

»URBAN« je, denarja pa žal še ni dovolj...

Nedaleč od obale stoji v Novigradu v Istri počitniški dom ribniških kolektivov URBAN, ki še ni popolnoma dograjen, je pa lani že sprejel prve goste. Miren, nekoliko odmaknjen kraj, bližina obale, lepa plaža in ne globoko morje — vse je kot nalašč za oddih po napornem celoletnem delu.

Zadnja leta so kolektivi v ribniški občini pridno zbirali sredstva — denar, material ipd. — in gradili. Gradili so svojega »Urban«, počitniški

dom v Novigradu v Istri. Dom je naglo raste, in julija minulo leto so se vanj vselili prvi gostje — otroci, katerim je nudil gostoljubje tri tedne. Od tedaj pa do srede septembra se je v njem zvrstilo nad 300 domačih gostov, članov sindikata iz Ribnice, nekaj pa je bilo tudi tujih gostov. Vsi so dom pohvalili. Hvalili so njegovo lepo lego, kuhinjo, izredno lepo plažo, predvsem primerno tudi za otroke.

Kako je Urban nastajal, pripoveduje tajnica počitniške skupnosti Nada Blatnikova: 1959. leta je bil pri občinskem sindikalnem svetu imenovan odbor za oddih in rekreacijo, ki je zbral precej sredstev in kupil ter adaptiral staro stavbo v Piranu in uredil v njej primeren, sicer majhen kotiček za oddih. Kasneje, ko je dom v Piranu postal premajhen, so začeli razmišljati o gradnji novega. Kupili so prostor v Novigradu in zasadili prve lopate. Sredstva — prispevki delovnih kolektivov — so se počasi zbirala in dom je raste; prvi prispevek za novi dom (prvi milijon) je dal bivši LIP.

Vsak dinar so večkrat obrnili, dobro premislili, kam in kako ga bodo vložili. Da je odbor res dobro gospodaril, potrjuje podatek, da so se gradbeni stroški znižali od predvidenih 17.302.000 na 11.043.000, kar je morda edinstven primer v zgodovini našega gradbeništva. Vendar pa dom še ni dograjen; urejena je le kuhinja in 12 sob (50 ležišč) z osta-

NAŠ OBISK Za vse uporaben

France Knavs — Pangretov iz Malega loga že dolgo vrsto let dela na Smreči, obratu Inlesa v Loškem potoku. Včasih, ko je bil še mlajši, je bil oddelkovodja sodarne, zadnje čase pa kar se da vestno upravlja skladišče. Majhen, čokot šestdesetletnik; navadno vedno dobre volje, je kot rojen za skladišče, če pa je potrebno, se spravi tudi za plašni stroj.

— Kaj nič ne misliš na pokojnino, let je menda kar dovolj?

— Ja, na pokojnino že mislim, le let, kljub starosti, noče biti dovolj. Čudno, od

malih nog delam, pa še ni dovolj za pokojnino. Veš, včasih smo hodili drvarit v hruške gozdove, to pa ni bilo stalno delo in imeli so nas bolj za sezonce. Drvaril in še kaj drugega sem počel tudi v tujini, v Franciji... Da, včasih smo jantiči komaj odrasli šoli, pa so nas očetje že pobrali s seboj v gozdove in sčasoma smo se navezali nanje; gozd nam je bil kruh, bil nam je življenje. — Letos

pa nameravam le oditi v pokoj, z novim zakonom bo menda le šlo. Se človek kar naveliča, posebno pozimi, ko krevsam vsako jutro iz Malega loga sem. Je kar daleč...

Pravijo, da je Pangretov France iz Malega loga vester, natančen delavec, priljubljen med tovariši. Prav zato so ga menda izvolili v centralni delavski svet kombinata, kjer navadno tudi ni tiho.

— Zrasel sem se s to Smreko, pravi, kot bi bilo vse to moje. Saj končno tudi je. Kar težko se bom ločil od nje in prvi dnevi pokoja bodo prav gotovo težki. Mislim pa, da se človek tudi na počitek te vrste navadi. F. G.

Milijon dinarjev za ribniški muzej

Etnografski muzej v Ribnici je po obsegu sicer skromen, pač zaradi dokaj skopno odmerjenih sredstev (lanskoletna dotacija le 397.000 din), je pa toliko pomembnejše pričevanje o bogati in živahni preteklosti Ribniške doline. Žal ob tako majhnih sredstvih muzej ne more povečati in urediti svoje pomembne kulturno-zgodovinske zbirke, tudi zaradi utesjenih prostorov v obnovljenem gradu ne. V kratkem se bo uprava Gradbenika preselila na Opekarno in muzej se bo razširil tudi na te prostore.

V letošnjem občinskem proračunu so za muzej predvidena večja, sicer še vedno ne zadostna sredstva — milijon dinarjev. S tem bodo med drugim lahko uredili oddelek NOB s Petkovo in Divjakovo zbirko fotografij. Predvidoma bo v stavbi Gradbenika letos uredjen tudi republiški gasilski muzej.

Končan tečaj za šoferje - amaterje

Pred nekaj dnevi se je pri Avto-moto društvu v Ribnici končal prvi letošnji tečaj za voznike amaterje. Tečaj je trajal štirinajst dni, obiskovalo pa ga je 45 bodočih voznikov. Precej slušateljcev prvega tečaja v letošnjem letu bo opravilo izpite za avtomobile in motorje, večinoma pa so se prijavili za avtomobile. Ko bodo opravili predpisane ure voženj z inštruktorji, bodo tečajniki opravljali izpite pred izpitno komisijo v Kočevju. Ob zaključku tečaja so vsi kandidati uspešno prestali tudi testiranje.

Zabavno-glasbena prireditev v Ribnici

Dom JLA iz Ribnice je sinoči organiziral gostovanje plesnega orkestra doma JLA iz Ljubljane, s katerim je bil tudi najboljši zabavni orkester z lanskoletnega festivala zabavnih orkestrrov domov JLA. Z obema orkestroma, ki sta nastopila v domu JLA, so peli Marjana Deržaj, Berta Ambrož in Simeon Gugulovski.

Obširen prikaz o razvoju OF in NOB na Dolenjskem in v Spodnjem Posavju imate v DOLENJSKEM ZBORNIKU 1963! — Dobite v knjigarnah, veliko slik; stane samo 1.509 Zbornik ima 300 strani in din.

France Ilc ponovno predsednik občinske skupščine Ribnica

Sejo občinskega zbora do izvolitve predsednika občine in sejo obeh zborov je v nedeljo v Ribnici vodil najstarejši odbornik Fran Fejdiča iz Sodražice. Za predsednika občinskega zbora je bil izvoljen Jože Mohar iz Loškega potoka, za predsednika zbora delovnih skupnosti Alojz Zbašnik iz Dolenje vasi, za predsednika skupščine je bil ponovno izvoljen France Ilc, za podpredsednika pa Vinko Mate, računovodja v zdrav-

stvenem domu. Na tej seji, prvi za polovico odbornikov, so potrdili kandidature Matije Maležiča za poslanca v republiškem zboru republiške skupščine, za poslanca v republiškem gospodarskem zboru

ru (skupaj z občno Cerknico) (pa je bil izvoljen Jože Lesar, direktor Bresta iz Cerknice, za poslanke v prosvetovno-kulturnem zboru pa Vanda Škodnik, novinarka Dela iz Ljubljane. Na skupščini v nedeljo, 4. aprila, so odborniki izvolili tudi zvezne poslance Ljudvika Goloba, dr. Marijana Dermastlo, Borisa Mikoša, Vinka Kastelica in Tilko Blaha.

OBVESTILO

Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve pri občinski skupščini Ribnica poziva in naproša vse graditelje-investitorje stanovanjskih in drugih gradenj, ki so na nezakonit način začeli graditi ter nimajo zato urejene vse potrebne dokumentacije, da prigraslajo tako gradnjo do 15. aprila 1963 našemu oddelku. Pri nas boste dobili tudi ustrezne formulare in tolmachenja za pridobitev takega dovoljenja.

Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve občinske skupščine Ribnica

KMETIJSKA ZADRUGA RIBNICA

zaposli

2 vrtnarska pomočnika

3 vrtnarske delavce ali delavke

Nastop službe takoj.

Centralni delavski svet INLES, Kombinatske lesne industrije Ribnica

preključuje vse žaljive besede, postopke in obrekovanja, ki so bila izvršena napram šefu računovodstva Kombinata tov. Stanetu Goršiču, ker je s sodnim postopkom dokazano kot neresnično. Zahvaljujemo se za sporazumno rešitev delovnega spora.

Odlikovani ribniški čebelarji

Čebelarstvo v Ribnici, ki obstaja že približno dve leti, šteje zdaj 84 članov, 18 v družini Dolenja vas, 18 v družini Sodražica in 48 v ribniški družini. Nedavno so se zbrali v Ribnici delegati vseh treh družin in se pogovorili o svojem delu, problemih, težavah in načrtih.

Med najpomembnejše načrte sodi vsekakor, poleg razširitve članstva seveda, ureditev čebelarstva lokala v Ribnici. Ze dobro leto si društvo prizadeva, da bi dobili primeren prostor, od republiške zveze čebelarjev pa imajo obljubljena tudi precejšnja sredstva za ureditev lokala. Končno so zdaj menda dobili kolikor toliko primeren prostor poleg slaščičarne.

Na predlog posameznih družin bodo za dolgoletno vestno delo v čebelarstvu organizacijah in za razširjenje čebelarstva prejeli odlikovanja II. stopnje A. Janše, Lojze Lušina in Anton Cigole iz Sodražice, odlikovanja III.

stopnje pa Franc Gradišar in Ciril Abrahamsberg iz Ribnice in Rudolf Lovšin iz Sodražice.

Po simultanki v Kočevju je slovenski mojster Albin Planinc gostoval še v Ribnici. 4. aprila je igral proti 29 zbirateljem iz Ribnice in JLA. Sahisti iz Kočevja niso prišli. Planinc je zmagal na 22 deskah, 4 partije je remiziral, tri pa izgubil. Zmagali so Golija, Sokovič in Debeljak, remizirali pa so Gorše, Ivanovič, Rus in Lovšin. Planinc so zahisti iz Ribnice podarili ribniški šopek v spomenu na simultanko. (Foto: Drago Mohar, Ribnica). Branko Pajnič

Kljub slavnostnemu vzdušju in konstituiranju nove skupščine ter volitvam poslancev v republiško in zvezno skupščino je imela nedeljska seja skupščine v Ribnici deloven značaj, saj so med drugim obravnavali vrsto problemov, od katerih bomo omenili samo nekatere.

SKUPŠČINSKI DNEVNIK

V občinski komisijo za volitve in imenovanja in kadrovske komisijo so bili imenovani naslednji tovariši: Jože Pušelj, France Košorok, Janez Pucelj, Elia Kršan, Draga Lovšin, Janez Bolha, Ivan Francec, Stano Rus in Janez Čebarek.

Na skupščini so potrdili predlog o ukinitvi stanovanjske skupnosti. Po prvotnem predlogu naj bi se servis skupnosti združili v obrtni center, vendar je to zaradi šibke kadrovske zasedbe in slabe ekonomske osnove težko izvedljivo. Delavce šivnice in krpalnice prevzame podjetje Oblačila iz Tržica, ki bo v Ribnici osnovalo svoj obrat, mehanični servis prevzame doseđani vodja v zasebno upravljanje, pri krajevni skupnosti pa ostane še zidarski servis in časno obrat družbene prehrane, dokler zainteresirana podjetja ne bodo zgradila novega obrata. V komisijo za likvidacijo stanovanjske skupnosti so bili imenovani Anica Zekovič, Vinko Kersnič in Milka Zobec.

Skupščina je potrdila dve garancijski izjavi oziroma predlo-

ga za najetje kredita. Občina bo z 1,7 milijona dinarjev sodelovala pri gradnji trafostajne pri Opekarni, čebelarstvu društvu v Ribnici pa so izdali garancijsko izjavo za 1,5 milijona dinarjev. Sredstva rabi društvo za ureditev svoje prodajalne.

Zazidalni oziroma urbanistični načrt Ribnice in drugih večjih krajev v občini bi moral biti že gotov, vendar se je izdelava zaradi različnih objektivnih težav zavlekla. Zdaj je uredjen zazidalni načrt za Struško ulico in Pungrt v Ribnici, v kratkem pa bo za celotno Ribnico, Sodražico in Loški potok. Skupščina je potrdila ta del urbanističnega načrta.

Na koncu je skupščina obravnavala še sofinanciranje kočevske gimnazije, v katero hodi tudi nad 50 učencev iz ribniške občine. Izvolili so še pet delegatov za zbor samoupraviteljev, ki bo 8. maja v Ljubljani. Skupščina bodo na zboru zastopali odborniki Jože Pušelj, Vinko Mate, Anton Debeljak, Fani Gelze in Alojz Skulj.

Gospodarska rast občine v letu 1965

Še naprej razvijati kmetijstvo, turizem, obrt in družbene službe - Samo dolgoročni programi lahko zagotovijo skladen razvoj gospodarstva in družbenih služb

Družbeni plan, ki ga je na seji 31. marca sprejela občinska skupščina v Brežicah, nalaga do konca leta dolžnost slehernemu občanu. V delovnih organizacijah zahtevajo spremenjeni pogoji gospodarstva boljše poslovnanje kot doslej. S posebno pozornostjo bodo morali izpolnjevati sistem nagrajevanja in vzporedno s tem večati produktivnost. Investicije imajo prednost pri že začelih gostinskih, turističnih in kmetijskih objektih. Letos so nadalje predvidena večja sredstva za izboljšanje položaja družbenih služb.

Osnova za plan 1965 temelji na lanskim dosežkih. Celotna gospodarska rast v občini se bo predvidoma povečala za 13,8 odstotka, in tako bo družbeni bruto produkt ob koncu leta dosegel vrednost 13 milijard in 455 milijonov dinarjev. V družbenem sektorju gospodarstva se bo povečal za 17,9 odstotka, v zasebnem pa za 2,1 odst.

Samostojnost delovnih kolektivov v gospodarstvu se bo v tem letu še krepila. Podjetja bodo razpolagala z večjimi sredstvi, ki naj bi

jih usmerjala tudi za reševanje skupnih potreb, predvsem v stanovanjsko izgradnjo, šolstvo, otroško varstvo in zdravstvo.

Kmetijskim organizacijam nalaga družbeni plan večjo skrb za razvoj pogodbene proizvodnje z zasebnimi kmetovalci. Pospeševale naj bi živinorejo, sadjarstvo, in tako zagotovile boljše preskrbo z mlekom, mesom in sadjem. Dolžnost kmetijskih organizacij je, da zaposlijo več strokovnjakov in z njihovim sodelovanjem hitreje uveljavijo sodobno obdelavo zemljišč.

Pomembno mesto v gospodarstvu občine Brežice zavzema trgovina, zato mora skrbeti za boljše založenost, povečanje svojih zmogljivosti, modernizacijo prodajnih prostorov in razširitev mreže na podeželju.

V gostinstvu in turizmu se bo promet predvidoma povečal za 16,4 odstotka. Investicijske naložbe v ti dve panogi bodo letos znašale 285 milijonov 500.000 din. Določiti je treba začetne zdraviliške objekte v Čateških Toplicah, urediti naravno ko-

pališče vzdolž Krke, povečati število zasebnih turističnih sob ter sodobno opremiti zasebna gostišča. Delovni kolektivi v gostinskih obratih bodo morali bolj kot kdajkoli skrbeti za strokovno izpopolnjevanje vseh gostinskih delavcev in za štipendiranje letih v strokovnih šolah.

Porast proizvodnje v obrti bo v tem letu dosegel 15,3 odstotka. Vodi kovinska stroka, ki pa ima že nekaj časa velike težave s pomanjkljivo oskrbo z reprodukcijskim materialom. Za to stroko bo treba čimprej napraviti program nadaljnjega razvoja. V obrtni dejavnosti občani še vedno pogrešajo razne servise, ki bi jih njihove razvili v okviru obstoječih podjetij.

Industrijska proizvodnja se bo povečala za 41 odstotka. To povečanje temelji na večjih zmogljivostih Tovarne pohištva in Opekarne ter na povečanih planih Rudnika Globoko, Podjetja za popraviljanje voz v Dobovi ter obratov IMV, Kremen in Beti. Nove investicije niso predvidene. Podjetja imajo v načrtu predvsem nabavo manjkajočih strojev. Gradnji tovarne kleja se je občina odpovedala. Tudi rekonstrukcija gostišča Mokrice je odložena.

Za osnovno dejavnost v šolstvu se bodo letos povečala sredstva za 40 odst. Predlog družbenega plana poudarja krepitev samoupravnih organov v šolstvu in predvideva financiranje šolske dejavnosti na podlagi predloženih programov. Družbene organizacije so na svojem plenumu vztrajale, naj bi začela občina skledati pogodbe v tej obliki brez odlašanja že letos. Dokončno to še ne bo urejeno, ker se vedno primanjkuje denarja za razvoj družbenih služb.

Kopica neurejenih vprašanj je tudi v zdravstvu. Družbeni plan govori o teh

Dolenjski list je prišel z enodnevno zamudo

1. aprila so bili naročniki Dolenjskega lista v Kapelah in bližnji okolici nejevoljni, saj tega dne niso dobili svojega lista. Vzrok, da so ga dobili z enodnevno zamudo, je v tem, ker od 1. aprila dalje pošte na dostavljajo v Kapelice več preko Dobove, ampak iz Brežic v Kapelice s avtobusom. Upamo, da bo zadeva v bodoče urejena, saj je upravnik brežiške pošte, kot so nam zagotovili, sprejel spremembo v Ljubljano.

Mopedist zavozil v obcestni jarek

28. marca se je na cesti od Budiča proti Krški vasi ponesrečil mopedist Avgust Duhančič. Pred tem je bil v gostilni pri Budiču, kjer je pil alkoholne pijače. Nato se je nameraval odpeljati do Krške vasi. Vozil je po levi in nenadoma zapeljal v jarek ob cesti. Nezavestnega so ga odpeljali v brežiško bolnišnico. Dobil je poškodbe po glavi. Vzrok za nesrečo je bila najbrž vinjenost.

NOVO V BREŽICAH

Na dvorišču kmetijske zadruge v Brežicah se bo danes popoldne od 14. do 18. ustavila potujoča trgovina industrije konfekcije »Modna oblačila« iz Ljubljane. Naprodaj bodo moška, ženska in otroška oblačila. Nakup je ugoden, ker je možno odplačilo v petih mesečnih obrokih.

Učenci osnovne šole Brežice II bodo nočjo uprizorili pravljico »Cesarjeva nova oblečila«. Privedite bo v Prosvetnem domu. Igra je našudrinala z otroki tovarišica Marija Zorkova. Učenci pričakujejo, da bo njihova uprizoritev dobro obiskana.

V prosvetnem domu v Bre-

žicah bodo v nedeljo, 11. aprila, odprli nov prostor občinske matične knjižnice. Slovesnost je napovedana za 10. uro dopoldne. V novem prostoru bodo imeli bralci prost pristop do knjig in tudi koticček za branje bo na razpolago. Na preselitev knjižnice in lepše in udobnejše prostore in okolje v Brežicah že dolgo čakajo. Končno je ta kulturna ustanova le naša primerno streho v domu zavoda za kulturo.

Prijavite se, še je čas! Delavska univerza je podaljšala vpisovanje v tečaj šivanja in krojenja do 10. aprila. Za žene in dekleta, ki bi se rade hitro naučile krojiti in šivati na stroj, je to lepa priložnost. Začetni tečaj ima po programu 60 ur. Tečaj bo pričel le, če se bo prijaviло najmanj 40 udeležencev. Tečajnice, ki bi se po končanem prvem tečaju še žele izpopolnjevati, bodo lahko obiskovale tudi nadaljevalni tečaj. Za strokovno vodstvo bo poskrbela prodajalna šivalnih strojev Bagat iz Ljubljane.

problemih le na splošno, čeprav bi bilo potrebno predvideti odločnejše ukrepe za odstranitev pomanjkljivosti v tej dejavnosti. Premajhne zmogljivosti v ambulantah zdravstvenega doma in v bolnišnici otežujejo delo teh ustanov. Potrebna je tudi učinkovitejša preventivna zdravstvena služba za šolsko mladino.

Za stanovanjsko izgradnjo je letos predvidenih 200 milijonov din. Občinska skupščina bo gradila stanovanja za prosvetne delavce v Arčičah, v Pišecah, v Dobovi, v Veliki dolini, na Bizeljskem in v Brežicah. V bodoče bodo morale vlagati večja sredstva v stanovanjsko izgradnjo delovne organizacije.

Družbeni plan je eden najpomembnejših predpisov v občini, zato bi bilo prav, da bi v prihodnje ljudje še več razpravljali o njem. Letos je bil rok za to zelo kratek, ker niso bili pravočasno znani vsi zvezni in republiški predpisi. Glavna pomanjkljivost občinskega družbenega plana je, da je morda nekoliko preveč splošen. Zaradi tega njegova predvidevanja niso dovolj realna, nekatere panoge pa sploh niso zadovoljivo obdelane. To velja predvsem za razvoj turizma in družbenih služb. Brez perspektivnih programov v bodoče ne bi smeli več sestavljati letnih planov, ker to zmanjšuje njihovo načrtnost.

Proračunski dohodki občine Brežice bodo letos znašali 980 milijonov din. Od tega bodo dobile šole 380.800.000 din. Prosvetni delavci bodo lahko zvišali osebne prejemke za 40 odst. in tako izenačili nagrajevanje v šolstvu z nagrajevanjem v drugih delovnih organizacijah.

Kultura in prosveta bo dobila za svojo dejavnost 63 milijonov. Ta sredstva so namenjena za muzej, knjižnico, radio, klubsko življenje, delavsko univerzo, društveno dejavnost, telesno vzgojo, za urejanje igrišč in telovadnic in za vse dejavnosti, ki jih bo še razvil Zavod za prosveto in kulturo v Brežicah.

Za socialno varstvo je namenjenih 54 milijonov, za zdravstveno varstvo pa 35 milijonov. Socialno varstvena služba je do sedaj zaostajala, ker nikoli ni bilo na razpolago dovolj sredstev. Zamisel o samostojnem socialnem centru letos ne bo uresničena, vendar bo skušal pristojni oddelek pri občinski skupščini izboljšati skrbstveno delo

VARČEVATI!

med občani in predvsem razviti varstvo družine. Letos je predvidena kategorizacija otrok, ki so zaostali v telesnem ali duševnem razvoju. Zanje bi bilo nujno potrebno šolanje v posebnih zavodih.

Za otroke padlih borcev in žrtev fašizma je poskrbjevano. Dokončno še ni urejena pomoč otrokom živčnih borcev, ki se šolajo. Letos bodo dobili priznavalnino vsi upravičenci, ki so sodelovali v NOB. Najnižja priznavalnina je 12.000 din, najvišja pa 20.000. Večjo pomoč bodo dodeljevali tudi nepreskrbljenim, za katere je bila do sedaj povprečna mesečna podpora 5.000 din.

Nadalje je v proračunu predvideno še 23.900.000 za komunalno dejavnost in 8.500.000 za delo krajevnih skupnosti. Za poslovanje občinske uprave, javnega tožilstva in sodišča je namenjenih 231 milijonov din, za negospodarske investicije 76.500.000 in za družbeno politične organizacije in društva 30 milijonov. Proračunske obveznosti iz prejšnjih let znašajo 21 milijonov, preostala vsota pa bo porabljena za razne posege v gospodarstvo in za rezervni sklad občine.

Sredstev je precej več kot lani, vendar bodo zadoščala le za najnujnejše izdatke. Treba bo torej varčevati na vseh področjih in vsak dinar gospodarno obrniti!

V Mokricah zasajajo nov nasad hrušk

Na kmetijskem posestvu v Mokricah pripravljajo nov nasad hrušk. Obsegal bo 4 ha in mlada drevesca so začeli zasajati ta teden. Tudi s škropljenjem sadnega drevja so pri kraju. Zdej je na vrsti rez breskev.

Vseh nasadov imajo 10 hektarov, od tega 2 ha jablan, 6 ha breskev in 2 ha hrušk. Na sončnih pobočjih v Mokricah gojijo samo dobro sadje: ja-

bolka jonatan, hruške viljemovke in še nekatere druge sorte. V breskovih nasadih uspevata dve italijanski vrsti breskev, muratini in pistovija.

Vreme za delo v nasadih je izredno lepo. Letos pričakujejo, da bo letina boljša od lanske. Sadje je tudi lani dobro obrodilo in ker je kakovost sadja prvovrstna, za kupce niso bili v zadregi.

Na posestvu redijo tudi piščance. Letos bodo prvi piščanci naprodaj za prvomajske praznike. Spitali jih bodo 4.000. To je sicer že malo kasno, vendar prej ni šlo, ker zelo težko dobijo enodnevnne piščance za pitališče. Piščance bodo tudi tokrat pripeljali na brežiški in novomeški trg.

Piščani kmalu na novi cesti

S križišča v Podgorju pri Pišecah je pred dnevi velik buldožer začel ravnati zemljo proti Dramlji, kjer bo čez nekaj mesecev že stekla dolga obetajoča cesta Pišce-Bizeljsko. Piščani in Bizeljski izdatno pomagajo gradbenemu odboru, prav tako obse krajevni skupnosti, množične organizacije in društva. Piščanska mladina in nekateri drugi odbori so že ponudili prostovoljni prispevek v delu na cesti, ki bo v korist vsem občanom.

C. I.

Zdravstveni dom v Cerkijah bo dokončan na jesen

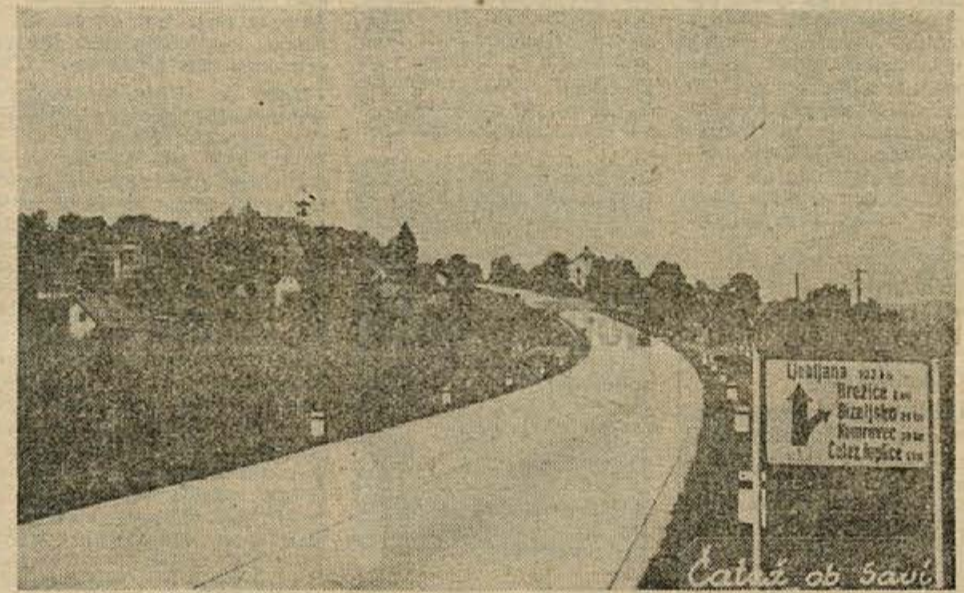
Za ureditev zdravstvenega doma je krajevni urad v Cerkijah porabil vsa razpoložljiva sredstva in še jih je zmanjkalo. Zaradi tega so otvoritev preložili na jesen. Računali so, da bo to slavje že 1. maja, a so se uštedi. Postavili so nov rok za dokončanje — občinski praznik, ki bo 28. oktobra.

V preurejeni dom bodo zdaj najprej namestili kadi in bojlernje, nato pa bodo obložili stene s ploščicami. Potem bo preostalo le še piekskanje prostorov in ureditev pročelja. Casa za ta dela bo dovolj, če ne bo spet zmanjkalo denarja. Občani menijo, da gre tokrat zares in ni vzroka za dvome. Trdno so prepričani, da bodo dom na zimo že uporabljali.

POPRAVEK

V sestavku »Prve naloge krajevnih skupnosti«, objavljenem v zadnji številki na brežiški strani, nam jo je tiskarski škrat zagodel tako, da je besedo »prestaviteva« spremenil v »postaviteva«. Pravilno bi se del stavka moral glasiti takole: »Prav tako je nujna prestavitev spomenika padlim borcem in žrtvam fašizma, ... ne pa »postaviteva«, saj spomenik padlim pred železniško postajo v Brežicah že dlje časa stoji. Neljubo napako naj nam bralci oprostijo!

UREDNIŠTVO

Skozi Čatež pri Brežicah se vije avtomobilska cesta Ljubljana—Zagreb

Novoizvoljeni odborniki brežiške skupščine

Na zadnjih volitvah so bili izvoljeni v skupščino občine Brežice:

V OBČINSKI ZBOR: Erna Orlič iz Brežic, Martin Kržan iz Cundrova, Anton Volčanšek iz Gor. Lenarta, Ivan Cerjak iz Dečnih sel, Franc Kos iz Slovca, Ivan Lesinšek iz Piršenbrega, Ivan Sušnik iz Pavlove vasi, Ivan Škvarč iz Mihalovca, Ivan Stanič iz Rakovca, Ivan Balon z Bizeljskega, Franc Kunst iz Orešja, Franc Krkovič z Boršta, Ivan Baškovič

iz Žejnega, Anton Bukovinski iz Velike Doline.

V ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI so bili izvoljeni:

SKUPINA ZA GOSPODARSTVO: Jože Prah iz Krške vasi, Franc Glogovšek iz Mihalovca, Zdenka Jurkas iz Brežic, Franc Herval iz Brezine, Olga Stipetič iz Brezine, Stefan Grahek iz Brežic.

PODSKUPINA ZA KMETIJSTVO: Alojz Mustar iz Kr-

ške vasi, Franc Butara iz Brežic, Adam Deržanič iz Dolenje vasi, Ivan Zevnik iz Dol. Skopice in Franc Urek iz Loč.

SKUPINA ZA PROSVETO IN KULTURO: Marija Kovačič iz Brežic.

SKUPINA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO:

dr. Radoslav Komadina iz Brežic.

SKUPINA DELOVNIH LJUDI V DRŽAVNIH ORGANIH, DRUŽBENIH ORGANIZACIJAH IN DRUŠTVIH: Anica Godler iz Brežic, Anton Stimatec iz Cerkelj.

Požar v Vrhovski vasi

V gospodarskem posloju Viktorja Srpiča iz Vrhovske vasi je 21. marca okrog 11. ure dopoldne izbruhnil požar. Do tal je pogorel lesen kozolec, ki ga je lastnik postavil šele lani. Zgorole so tudi vse premičnine, ki so bile tam shranjene. Na kozolecu je bilo med drugim tudi dva kubična metra desk, last narodnega heroja Dakija, ki si je v bližini nameraval zgraditi hišico.

Požar je povzročil 6-letni Srpičev sin Boris, ki se je igral z vžgalnicami. Ko je fantek videl, kaj je napravil, je v velikem strahu kbehal štiri kilometre od doma in se skril v grmovje.

Tisto dopoldne je bil sam doma s svojim mlajšim bratcem. Mati je delala v bližnjem vinogradu, oče pa je bil na delu v Celulozi v Krškem.

Škoda je za 1.500.000 dinarjev. Vaščani so na srečo obvarovali pred ognjem hlev in hišo, ki sta bila tudi v nevarnosti. Gospodarska poslopja in stanovanjska hiša so zavarovani le za 500 tisoč dinarjev.

SLOVESNA IZJAVA ODBORNIKOV

V nedeljo, 4. aprila, so novo izvoljeni odborniki občinske skupščine v Brežicah slovesno izjavili, da bodo vestno opravljali svoje dolžnosti. Za predsednika skupščine je bil ponovno izvoljen tovariš Milan Sepetavec, za podpredsednika pa Franc Bukovinski. Odborniki so nato izvolili stalne skupščinske komisije ter mandatno-imunitetni komisiji obeh zborov.

Zboru delovnih skupnosti bo predsedoval Ing. Vlado

Kovačič, občinskemu zboru pa Ivan Cerjak-Vojko.

Na nedeljski seji so odborniki volili tudi republiške poslance. V gospodarski zbor je bil izvoljen Ivan Živič, predsednik obč. sindikalnega sveta v Brežicah, v kulturno prosvetni zbor Stanko Škaler, ravnatelj Posavskega muzeja v Brežicah, v republiški zbor pa Mirko Kambič, tajnik občinske skupščine v Brežicah. Izvolitev tov. Kambiča bodo 18. aprila potrdili še volivci.

SEVNICA: LETOS VEČJE ZAHTEVE

Velik razmah obrti — Podvojene investicije v gospodarstvu

Ko so letos v Sevnici pripravljali družbeni plan, so imeli pred očmi to, da ne sme biti tako skromno zastavljen kot lani. Zlasti v družbenem sektorju gospodarstva so mu leta 1964 pripisovali preveliko pomena. Delovne organizacije so ga sestavljale bolj administrativno in se zaradi tega v svojih načrtih niso dovolj zavzemale za večjo proizvodnjo, za uveljavljanje na tujih tržiščih, za ureditev nagrajevanja po delu in za številne dru-

Predvolilno zborovanje kandidata za republiški zbor

V soboto, 27. marca, je imel v Loki predvolilno zborovanje poslanski kandidat za republiški zbor, sekretar izvršnega sveta Slovenije tovariš Bogo Gorjan. Na zborovanju je predsednik občinske skupščine Sevnica Jože Knez povedal volivcem najprej nekaj o družbenem načrtu občine za 1965 in omenil zlasti to, kar se bo gradilo v Loki. Poslanski kandidat Bogo Gorjan je nato opisal glavne naloge našega gospodarstva. Poudaril je, da bo treba v bodoče polagati veliko na kvaliteto izdelkov v proizvodnji. Tri glavne naloge v gospodarstvu pa so: povečevanje življenske ravni prebivalcev, povečevanje proizvodnje in izvoz. V industriji naj se kolektivni usmerijo v sodobne tehnološke postopke, ker bomo samo na ta način lahko naše izdelke uveljavljali na mednarodnem tržišču. S. Sk.

ge naloge, ki so vezane na boljše gospodarjenje.

S tem so nehoti ovirale splošni napredek v občini. V občinski skupščini so jih na to začeli kmalu opozarjati. Odborniki želijo, da se pri planiranju kaj podobnega ne bi več ponovilo, kajti glavna naloga družbenega načrta je, da pritegne k sodelovanju in ustvarjanju slehernega občana.

Letošnji plan je sestavljen na podlagi ocene za preteklo leto. Po tej oceni sodeč je bil lani v primerjavi z letom 1963 družbeni bruto proizvod povečan za 20,3 odst., narodni dohodek pa za 17,8 odst. Značilna je hitra rast proizvodnje v družbenem sektorju. Delovne organizacije so dosegle to s povečanjem produktivnosti, z vključevanjem novih proizvodnih zmogljivosti in tudi sicer z boljšim gospodarjenjem. Največji skok so zabeležili v obrti in komunalni dejavnosti. To je treba pripisati hitremu razvoju konfekcije Jutrjanika, Kovinske delavnice in Mizarske zadruge.

Vrednost proizvodnje in storitev se bo v letu 1965 povečala za 18,1 odst., od tega v družbenem sektorju za 20,4 odst., v zasebnem sektorju pa za 9 odst. Največjo razgibanost je tudi letos pričakovati v obrti (28,8 odst.), v prometu (31,4 odst.), v industriji (20,8 odst.), v gradbeništvu (52,2 odst.), trgovini, kmetijstvu in gostinstvu. V industriji je v vodstvu konfekcija Lisca ki bo povečala vrednost svoje proizvodnje za 34,4 odst. To bo vidno vplivalo na skupno povečanje v industrijskih

panogah. Drugo mesto bo gotovo zavzel Jugotanin, ki mu bosta sledila še Kopitarna in obrat Metlike v Krmelju.

V kmetijstvu bodo skušali povečati proizvodnjo za 8,3 odst. Usmerili se bodo na pridelavo hmelja in sadja ter na obnovo plantažnih nasadov obeh kultur. Posebno pozornost bodo namenili živinorejli. Izboljšali bodo plemensko službo, povečali število pitanih goved in izboljšali preskrbo z mlekom.

Pomemben razvoj pričakujejo tudi v gostinstvu in turizmu. V zadnjem letu se je zelo razmahnil zasebni sektor. Skoro tretjino gostinskih storitev so opravili privatniki. Letos se nadejajo v občini precej turistov, zato bodo poskrbeli za večje število prenočišč in za čimprejšnjo ureditev Lutrove kleti ter sevniškega gradu.

V delovnih organizacijah bo v tem letu še izpopolnjevali sistem nagrajevanja in usklajovali osebne dohodke z rezultati pri delu. Tam, kjer so prejemki še vedno zelo nizki, jih bodo skušali zvišati vendar ne bodo to socialni ukrepi ampak ekonomski. Osnova za večje osebne dohodke bo povečana produktivnost.

Družbene službe odslej ne bodo smele več zaostajati za splošnim razvojem v občini. Delovne organizacije zaposlujejo vedno več ljudi iz okolice, zato naraščajo potrebe po stanovanjih, po otroškem varstvu in podobno. Občinsko skupščino čakajo velike naloge pri urejanju komunalnih objektov, med katerimi je najpomembnejša izgradnja vo-

dovoda v Sevnici in Krmelju, ter ureditev kanalizacije v teh dveh krajih. V Sevnici bo treba čimprej asfaltirati cesto in poskrbeti za dokončen urbanistični načrt mesta.

Za letos predvidevajo v občini precejšnjo investicijska vlaganja. Skupna vrednost teh bo znašala 1.325.000.000 dinarjev. V gospodarstvu se bodo investicije podvojile, drugod pa zmanjšale. Pretežen del naložb je namenjen industriji, ki ji sledijo še kmetijstvo, obrt in komunalna ter trgovina. —EY

DENARNA ODDOLŽITEV BORCEM NOV

Za priznavalnine borcem bi potrebovali letos v sevniški občini 202.000.000 dinarjev. Upravičencev je 113. Med njimi so v glavnem starejši ljudje, ki so bili borci po več let.

Za enkratne priznavalnine predvidevajo vsoto 3.645.000 dinarjev. To pomoč bi prejelo 162 upravičencev. Povprečna priznavalnina bi bila v tem primeru 22.500 dinarjev.

Oljajšav pri plačevanju davkov bo letos deležnih 160 borcev kmetov. Povprečno znaša ta olajšava 31,72 odst. od katastrskega dohodka. Po podatkih o lanskem katastrskem dohodku je to za vso občino 3.593.000 dinarjev.

Priprave na 20-letnico osvoboditve v Sevnici

Krajevna organizacija Zveze borcev NOV v Sevnici je že pripravila program za proslavo 20. obletnice osvoboditve. Začetek slavnostnih prireditvev bo 14. maja. Na ta dan bodo zagoreli kresovi na Lisici, na Zajčji gori, v Lankovcu, v Boštanju in nad Dobravo v Sevnici.

Isti večer bo v domu TVD Partizan slavnostna akademija oz. gledališka predstava. Sevniški grad bodo naslednjo noč osvetlili z žarometi. V grajskem parku bo tedaj ljudsko rajanje. Za nedeljo, 16. maja, je napovedan partizanski napad na grad in nato partizanski miting.

Konstituirala se je nova občinska skupščina

V občinski skupščini v Sevnici so na nedeljski seji novo izvoljeni odborniki zamenjali čiste, ki jim je letos potekel dveletni mandat. Svečano so izjavili, da se bodo zavestno in prizadevno vključili v delo skupščine za napredek in razvoj domače občine in celotne družbene skupnosti. Predsednik občinskega zbora je Stanko Slapšek, za predsednika zbora delovnih skupnosti pa so izvolili Vlada Senčarja. Dolžnosti predsednika občinske skupščine in njenega podpredsednika bosta še naprej opravljala Jože Knez in Ficko Vendel.

Preprečili so večmilijonsko škodo

Preteklo soboto je iz neznanih vzrokov nastal požar na gozdni parceli ob železniški progi Tržišče-Jelovec. Ogenj je ogrožal 25 hektarov gozda. Le izredno hitri in učinkoviti pomoči krmeljskih gasilcev, ki so omejili požar tik pred nasadom smrekovih mladik, gre zahvala, da ni nastala škoda okoli 100 milijonov dinarjev.

Pri gašenju požara so sodelovali tudi delavci gozdne obrata in cestnega podjetja.

V občinski proračun občine Sevnica se bo letos steklo 668.226.000 dinarjev. Iz teh sredstev bo občinska skupščina financirala kulturno-prosvetno dejavnost, socialno skrbstvo in zdravstveno varstvo, komunalno dejavnost, delo državnih organov, krajevne skupnosti, družbene-politične organizacije in društva.

V zadnjih letih je bila zlasti zapostavljena kultura in prosveta. Večji del izdatkov je bil namenjen za stipendije učiteljskega kadra, skromne dotacije pa so dobivale telesno-vozgojne, taborniške in še nekatere druge organizacije. Letos bodo nadaljevali z obnavljanjem gradu v Sevnici in Lutrovi kleti.

Dolžnost občinske skupščine bo tudi, da bo nudila več sredstev za izobraževanje odraslih. To nalogo opravlja delavska univerza, ki ima zdaj stalnega upravnika.

V občini je zelo malo možnosti za razmah telesne vzgoje. Telovadnici sta samo v Sevnici in Boštanju in še ti dve sta obnem kino dvorani. Letos bodo uredili več igrišč in telovadnih prostorov. Za celotno kulturno-prosvetno dejavnost je v proračunu namenjenih 23 milijonov dinarjev.

Denarja bo komaj za najnujnejše potrebe!

Za podpore, preživnine, priznavalnine borcem in oskrbnine v zavodih planirajo 49.800.000 din, za zdravstveno varstvo pa 53 milijonov dinarjev. V občini imajo tudi dva domova za ostarele ljudi. V Impolci so lani uredili centralno ogrevanje ter izboljšali sanitarije in pralnico. V domu počitka v Loki so preuredili kuhinjo, za centralno ogrevanje in preureditev kopalnice pa bodo v kratkem dobili načrte. Oba domova sta prenapolnjena.

V občini bodo poskrbeli tudi za sodobno varstvo predšolskih in šolskih otrok. Sredstva za gradnjo varstvene ustanove zbirajo gospodarske organizacije.

Za komunalno dejavnost so predvideli v proračunu 17 milijonov, za krajevne skupnosti 6 milijonov in za družbeno-politične organizacije ter društva 28 milij. din. Poslovanju občinske skupščine so namenili 170 milijonov dinarjev. Njeno delo bodo izboljšali z boljšo organizacijo in strokovno zasedbo nekaterih delovnih mest. V družbenem planu priporočajo občinski upravi, da v tem letu varčuje z dodeljenimi sredstvi in da izboljša odnose do občanov. To niso pretirane zahteve in delovna skupnost jih bo z večjim prizadevanjem samoupravnih organov lahko izpolnila.

Obsežne naloge čakajo občinsko skupščino v zvezi s Solstvom. Za to dejavnost je predvidenih 221 milijonov dinarjev. Uvesti bo treba nagrajevanje učnega osebja po delovnih programih šol, izboljšati higienične in druge pogoje nekaterih okoljskih šol ter poskrbeti za nakup najnujnejših tehničnih pripomočkov za pouk. Na Telčah so razmere še posebno težke. Sola je bila med vojno požgana in otroci se zdaj silkajo v dveh kmečkih sobah. Potrebnovali bi novo šolo in to čimprej.

Izvoljeni odborniki v sevniški občini

Objavljamo seznam odbornikov, ki so bili izvoljeni na volitvah 26. in 28. aprila:

V OBCINSKI ZBOR: Alojz Zalašček iz Boštanja, Ivan Kranjc iz Metnega vrha, Ivan Salamon iz Gaberja, Franc Kos iz Rupe, Janko Pinoza iz Ledine, Leopold Veber iz Loke, Ivan Jazbec s Podvrha, Leopold Krnc iz Gor. Impolja, Marija Pavlovič iz Sevnice, Rudolf Kokove iz Rovišč, Alojz Flažs iz Hinj, Martin Slapšak iz Telč in Jože Urbančič iz Vel. Cirknice.

V ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI so bili izvoljeni: Jože Pavlin iz Sevnice, Marija

Kolman iz Sevnice, Alojz Vidic iz Smarij, Ljubomira Mohor iz Sevnice, Julijana Cehovin iz Sevnice, Marjeta Ficko iz Sevnice, Franc Pubner iz Sevnice, Jože Strnad iz Sevnice, Anton Sinkovec iz Loke, Stanko Bale iz Sentjanža, Milka Senčar iz Krmelja, Anton Stare iz Arta in Marica Keršič iz Smarja.

Delovne organizacije zbirajo dodatna sredstva

Delovne organizacije v sevniški občini bodo zbrale letos 75.400.000 dinarjev in s tem nadoknadile manjkajoča sredstva v občinskem proračunu. Za dodatni prispevek se je odločil zbor delovnih skupnosti in bo znašal 2,8 odst. od bruto osebnih dohodkov v letu 1965.

Kopitarna bo prispevala 15.500.000, konfekcija Lisca nekaj manj kot 12.000.000, Mizarska zadruga 10.600.000, druge delovne organizacije pa bodo prispevale manjše vsote. V gospodarstvu se bo na ta način zbralo 72.000.000 din, zavodi pa bodo zbrali 3.300.000 dinarjev. Občinska skupščina je za ta sredstva že sklenila pogodbe s podjetji in zavodi.

Kako smo volili v Šentjanžu

Na območju krajevnega urada v Šentjanžu so štiri volilne enote, letos pa smo občinske odbornike volili kar v treh. V šentjanjski volilni enoti je bil izvoljen Alojz Flažs iz Hinj, v Velikem Cirknici Jože Urbančič (dosedanji odbornik) in na Kalu Franc Kos iz Rupe. Odbornikom želimo veliko uspehov pri delu v skupščini, zlasti za šentjanjsko dolino.

A. P.

Junija že nov hotel v Čateških Toplicah

Zdravilišče je vso zimo zasedeno — Letos planirajo 370 milijonov dinarjev prometa — Zasebniki na Čatežu pridno urejajo tujske sobe — Zdravilišče bodo razbremenili letos za 6.000 nočitev

Letos se obeta v Čateških Toplicah velik dotok gostov, ki bo precej presegel obisk v zadnjih dveh letih. Tudi pozimi ni bilo premora in zdravilišče je veseskozi zasedeno.

Junija bo dograjen nov hotel z restavracijo in terapijo. V hotelu bo 90 postelj, v restavraciji pa bo prostora za 250 gostov. Sredstva za izgradnjo so zagotovljena in splošna gospodarska banka je odobrila 207 milijonov dodatnega kredita. Denarja bo to leto žal zmanjkalo za ureditev okolja in parkirnega prostora.

Letos bodo v zdravilišču predvsem domači gostje. Precej je tudi že posameznih rezervacij iz Avstrije, Nemčije in Italije. Skupinske obiske

Razširjajte domači pokrajinski tednik DOLENJSKI LIST!

Na Izviru so zbrali 540 tisoč din za vodovod

Ker hribovska vasica Izvir nima vode, so se njeni prebivalci odločili, da bodo napeljali vodovod. Ta jih bo veljal 3.000.000 dinarjev. Dela, ki ga bodo vložili sami, ne računajo. Opravili bodo vsa nestrokovna dela. Zdaj popravljajo cesto, da bodo s tovarnjaki lahko navozili gramoz. Vaščani tega ne zmorejo z vpregami, ker vodi pot zelo strmo v hrib.

Del finančnih sredstev bodo prispevali vaščani sami.

tujih interesentov je zdraviliška uprava morala za sedaj še odkloniti. Za prihodnje leto pa bo lahko že sklepala trdne dogovore in tako zagotovila stalen dotok tujecev v svojem zdravilišču. To bo prinašalo precejšnjo devizna sredstva.

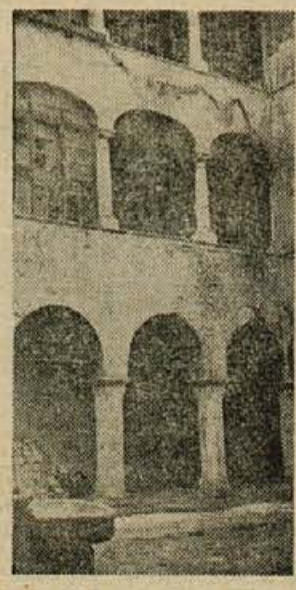
Terapijski pogoji bodo v novem zdravilišču izvrstni in zadovoljili bodo še tako zahtevne goste. Moderne prezračevalne naprave bodo omogočale dovajanje suhega toplega zraka v prostore za hidroterapijo, da ne bodo vlažni, kot je to običajno v zastarelih zdraviliških zgradbah.

Za letos računajo, da bodo dosegli 370.000.000 prometa, prihodnje leto pa že pol milijarde. Promet vsako leto vidno narašča, saj je lani znašal le 140.000.000, predlanski pa komaj polovico te vsote.

Trenutno so zasedene vse razpoložljive postelje in tudi

za april je že vse oddano. S pomladjo se veča razen tega število prehodnih gostov in že nekaj nedelj so bili komaj kos velikemu navalu Zagrebčanov.

Nočitev so lani zabeležili 32.335, to je za 10.000 več kot v letu 1963. Del zdraviliških gostov je stanoval pri zasebnikih na Čatežu. Ti so razbremenili zdravilišče za 3000 nočitev. Letos jih planirajo 6000. Prebivalci na Čatežu pridno urejajo sobe in malone vsi so napeljali vanje tekočo vodo. Zasebniki si pri urejanju tujskih sob pomagajo s turističnimi krediti, ki so zanje zelo ugodni. —EY

Arkade — vabljev motiv s sevniškega gradu

Ženske iščejo zaposlitev

Lani je bilo pri Zavodu za zaposlovanje v Krškem vse leto prijavljenih po 250 žensk, ki so iskale zaposlitev, letos pa bo iz šol prišlo 200 novih deklet — Problem zaposlovanja žensk skušajo rešiti s konfekcijskim obratom, ki bi deloval v kooperaciji s Tovarno perila LABOD iz Novega mesta.

Zavod za zaposlovanje delavcev v občini Krško je imel lani kar dovolj dela. Delovne organizacije v občini so v lanskem letu zahtevale naj jim posreduje 22 strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo, 40 ljudi s srednješolsko izobrazbo in 3 z nižjo šolsko izobrazbo. Glede delavcev za proizvodnjo pa so bile zahteve takšne: delovne organizacije so potrebovale 13 visoko

kvalificiranih delavcev, 182 kvalificiranih delavcev, 49 polkvalificiranih in 1.075 nekvalificiranih delavcev.

Vsem zahtevam zavod ni mogel ustreči, kljub temu pa lahko rečemo, da je svoje poslanstvo pri posredovanju delavcev kar dobro opravil. Posreduje je zaposlitev 11 strokovnjakov z visoko in višjo izobrazbo, 43 s srednjo izobrazbo ter 13 uslužbencem z nižjo izobrazbo. Razen tega je delovnim organizacijam zagotovil 13 visoko kvalificiranih delavcev, 165 kvalificiranih, 48 polkvalificiranih in 1174 nekvalificiranih delavcev. Med ljudmi, katerim je bila lani posredovana zaposlitev, je bilo 188 žensk.

Fluktuacija je bila v krški občini lansko leto precejšnja. O tem nas bodo prepričale številke: za preseljevanje iz podjetja v podjetje so bila izdana nakazila 20 strokovnjakov z visoko in višjo izobrazbo, 20 s srednjo izobrazbo, 7 z nižjo izobrazbo ter 22 visoko kvalificiranih delavcev, 145 kvalificiranih, 117 polkvalificiranih in 374 nekvalificiranih delavcev. Med kvalificiranimi delavci, ki so lani fluktuirali, je bilo 50 žensk. Tudi ta podatek

priča, da si ženske v krški občini težko najdejo primerne zaposlitev in da se morda tudi zavoljo tega selijo iz podjetja v podjetje. V celoti je zavod izdal lani 1.462 napotnic za zaposlitev moškim in 197 napotnic ženskam.

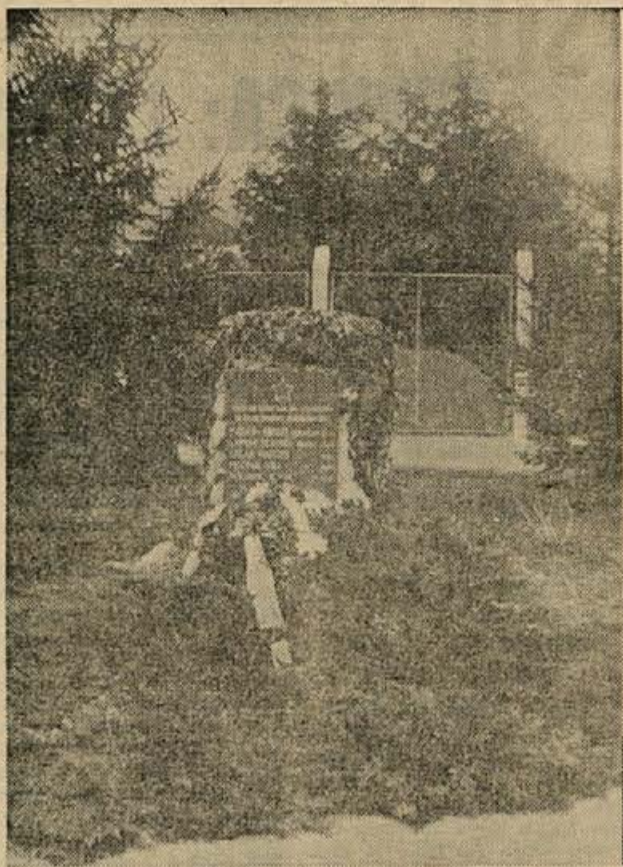
Brez dvoma je trenutno večji problem pri zaposlovanju v krški občini zaposlovanje žensk. Vse lanko leto je bilo čutili precejšen pritisk žensk, saj je bilo povprečno preko vsega leta prijavljenih 250 žensk, ki so iskale zaposlitev. Zavod jim žal ni mogel nuditi primernih delovnih mest, ker so razpoložljiva mesta za ženske v Papir-konfekciji, v tovarni celuloze, v Imperialu in še v nekaterih manjših podjetjih, zasedena. Praktično je lani zavod, če izvenem nekaj delovnih mest v nastajajočem obratu LISCE na Senovem, ki zaenkrat deluje v Brestanici, nardil nakazila za zaposlitev samo ženskam, ki so fluktuirale.

Problem zaposlovanja žensk bo kot upajo, deloma rešen, ko bo letos stekla proizvodnja v novem LISCINEM obratu na Senovem. Kljub temu pa bo ta obrat pomenil le malo več kot kapljico v morje,

saj bo letos zapustilo osnovne šole približno 200 deklet, ki bodo iskale zaposlitev.

Pri zavodu in v občini se zatagadelj že dije časa ukvarjajo z razmišljanjem o tem, da bi v Krškem odprli konfekcijski obrat, ki bi vsaj malo omilil težave pri zaposlovanju žensk. V načrtu imajo konfekcijski obrat, ki naj bi nastal iz nekdanjega krojaškega servisa pri stanovanjski skupnosti v Krškem. V delu tega obrata bi posloval krojaški servis za usluge po meri, v katerem bi bilo zaposlenih 22 stalnih krojačev in šivilij, v ostalem delu pa bi bila konfekcijska proizvodnja s približno 60 ženskami. Prostori za prvi del obrata so že zgrajeni, del stavbe za konfekcijo pa bi bilo treba dograditi.

Ze od lanskega leta se pogajajo s Tovarno perila LABOD iz Novega mesta, da bi ta obrat deloval v kooperaciji z njo. Za gradnjo prostorov in za opremo bi potrebovali približno 20 milijonov din. Potrebna sredstva skuša zavod za zaposlovanje zagotoviti v sodelovanju z občinsko skupščino.

Cvetje pred spomenikom in lepo urejena okolica pri spomeniku padlim pri termoelektrarni v Brestanici pričajo, da tako kolektiv Termoelektrarne kot tudi Brestaničani ne pozabljajo na padle v NOV.

Izvoz čokoladnih izdelkov v Afriko

Tovarna čokolade IMPERIAL v Krškem je lani izvozila 25 ton čokolade na Poljsko in 5 ton v afriške države. Letos je prva pošiljka 5 ton čokolade na afriško tržišče že odposlana, tja pa bodo letos odposlali še 20 ton svojih izdelkov. Letošnji izvoz bo zaradi zahtevnejših izdelkov, ki jih izvažajo v Afriko, pomagal ustvariti veliko večji dolarski priliv kot je bil lanski. Za isto količino izvoženih čokoladnih izdelkov, ki so jih prodali v tujino lani, so dobili vsega 21.000 dolarjev, letos pa bodo dobili za prav toliko ton čokoladnih izdelkov 40 do 45.000 dolarjev.

Novi odborniki občinske skupščine

26. in 28. aprila so bili na volitvah v občinsko skupščino izvoljeni:

V OBČINSKI ZBOR: v volilni enoti Drnovo — Jože Paček; v volilni enoti Senuše — Franc Zorko; v volilni enoti Velika vas — Marija Glas; v volilni enoti Sutna-Brezje — Anton Kodrič; v volilni enoti Brestanica — Ivan Zupančič; v volilni enoti Presladol — Karl Kozmus; v volilni enoti Smednik — Ivan Dimc; v vo-

lilni enoti Črnača vas — Martin Klemenčič; v volilni enoti Orehovec — Franc Penca; v volilni enoti Senovo — Ivo Kolar; v volilni enoti Reštanj-M. Kamen — Rado Lapuh; v volilni enoti Dovško - Gor. Leskovec — Vidko Skoberne; v volilni enoti Krško — Jože Zabkar; v volilni enoti Videm

Krško

— Stane Nunčič; v volilni enoti Zdole — Vili Bosteje; v volilni enoti Gora-Pijavsko — Jože Mavsar.

V ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI so bili izvoljeni: Lado Trampuš, Anton Vodišek, Mirko Koritnik, Breda Ribič, Boris Kostanješek, Milica Volarič, Anton Bučar, Franc Dornik, Emil Kodrič, Roman Dular, Ivan Varšek, Anton Kunej, Janez Plestenjak, dr. Andrej Lenardič, Edo Komolar in Andrej Kovačič.

Mimo samoupravljanja ne more nihče več!

V vašem listu števil. 12 (783) z dne 25. marca 1965 ste objavili na drugi strani nepodpisani članek pod zgorajšnjim naslovom. Razmere v tem članku so prikazane pretirano enostransko, tendenciozno in neresnično. Dopisnik je napravil kaj slabo uslugo vašemu listu in bralcem, ko je na tako grd način izmalilčil resnico o meni kot direktorju TSS Krško.

Če bi dopisnik poznal postopek o razrešitvi direktorja v naši pravni praksi, ne bi mogel trditi, da so po sklepu sveta za občino upravo in notranje zadeve pri občinski skupščini ustanovili komisijo za presojno zahtevo po razrešitvi direktorja TSS Krško. To res kaže, da dopisnik ne pozna osnovnih načel samoupravljanja, o katerih govori v začetku svojega članka, kajti zadeva o razrešitvi direktorja se prične v delovni organizaciji in ne nekje pri upravnih organih.

Da sem povzročil precejšnjo škodo šolskemu kolektivu in družbi, kot poroča dopisnik, ni resnica, kajti tega ni trdila niti komisija in v sklepu o moji razrešitvi je svet šole ugotovil, da bi lahko nastala škoda (sklep TSS št. 702/65 od 17. marca 1965). — Od kod ve dopisnik, da je škoda nastala? Nadaljnje ugotovitve o podpisovanju odločb o vrednosti delovnih ur v delavnicah in o sklicevanju na pravilnik, ki ga ni, naj si dopisnik ogleda v zapisniku s dne 17. marca 1965, ki je bil sestavljen v prisotnosti članov komisije za presojno zahtevo za razrešitev direktorja. Tu je bilo ugotovljeno, da je takšen pravilnik s sklepom šolskega odbora s dne 12. novembra 1962. Da šola ni imela finančnega in investicijskega programa, je spet neresnica. Takšna programa je v osnutku sprejel upravni odbor na svoji seji 8. decembra 1964, svet

šole pa jih je potrdil na svoji seji 25. decembra 1964. Nabavljanje in odpujanje osnovnih sredstev je v članku prikazano zelo dvomljivo. Dve nedokončani stiskalnici za plastične mase sta bili prodani tako, da do darov šole še ni imela nobene škode, kar je ugotovila tudi preiskava in otrošnji javni točilec, Režalni stroj, ki ga dopisnik tudi omenja, češ da ga šola nima kaj rabiti, je bil nabavljen po posvetovanju strokovne službe, ker je šlo za porabo namenskih sredstev in ugoden nakup. Z rezkalnim strojem je bil hkrati nabavljen tudi brusilni stroj in to za dinarje. Stroja sta za šolo uporabna, kar je znova ugotovil in potrdil upravni odbor na svoji zadnji seji 26. marca 1965. Dopisnik omenja zasedbenika, ki sem mu posodil stiskalnico za bakelit. Ta zasebnik je namreč mojster v šolskih delavnicah in sklep kolektiva delavnic je bil, da se stiskalnice izročijo mojstru za delo doma in da bodo delali za šolo, ker so se naročila povečala za več kot sto odstotkov. To torej ni bila moja osebna odločitev, in kar sem storil, sem storil v najboljši veri, da ni nič protipravnega. Čim sem izvedel, da tako ni prav, sem takoj odredil, da je treba stiskalnico vrniti. To je povzročilo v kolektivu nejevolje.

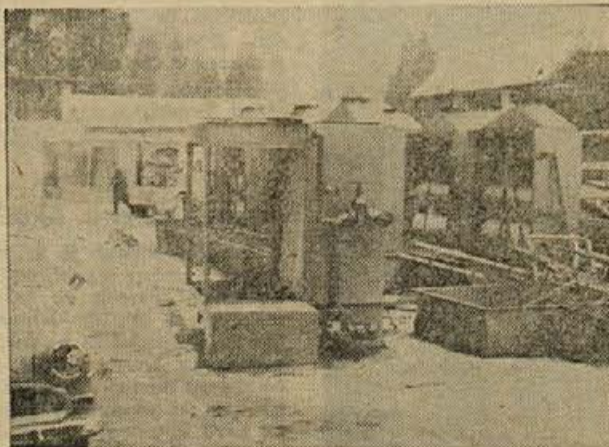
Prav tako tendenciozna je trditev, da sem prekinil delovno razmerje štipendistu, preden mu je potekla delovna obveznost. Komisija je ugotovila, da štipendist ni izpolnil obveznosti do štipenditorja, časa pa, ki ga je prebil na šoli, nisimo šteli v delovno obveznost. Zato komisija ni našla v celotnem postopku nobenega prekrška. Sicer se bo morala okrog štipendista pozabavati še sama skupščina, ki je s njim sklenila pogodbo, vendar te pogodbe na šoli ni še nihče videl. Za

njo trditve, da nisem spoštoval zakonitih predpisov o službenih potovanjih in dopustih, naj povem le toliko, da je komisija morala ovadbo o dopustih, ki jo je sprejela med delom, zavrniti, ker se je izkazalo, da je ovadba lažna.

Kje je dopisnik dobil podatke, da je svet soglasno sprejel sklep Njegove navedbe niso resnične, o moji razrešitvi, res ne vem, kar je razvidno iz zapisnika sveta. Morda bi večjo uslugo napravil dopisnik svojim bralcem, če bi osebno prisotnost seji sveta, ker bi mu bilo marsikaj bolj jasno. Dodajam še, da jaz na tej seji nisem smel biti navzoč.

Mislím, da tak način obveščanja bralcev o razmerah na TSS Krško ni moralen.

CIRIL MURNIK, profesor, Krško

Tako je bilo na dvorišču Splošnega obrtnega podjetja v Krškem v februarju letos, ko so še delali prezračevalne naprave in brizgalne kabine za večje naročnike. Takšnih naročil zdaj ni več, prizadevni kolektiv, ki se je na tržišču s kvaliteto svojih izdelkov že uveljavil, pa si bo poiskal kruha z drugim delom

Kako bo s kruhom v krški občini?

V IMPERIALU ugotavljajo, da bi morala družbena skupnost poseči v težave, ki so v oskrbi s kruhom, ker nobena pekarija ni sodobno urejena in prav nobena od obstoječih ne zadošča sanitarno higienskim predpisom in zahtevam.

Tovarna čokolade IMPERIAL v Krškem je od 1960. zaradi težav pri preskrbi s kruhom v občini odkupila zasebno pekarijo v Krškem in začela s peko kruha. Pred tem je bilo dogovorjeno, da je ta rešitev samo začasna in da bo najpozneje v dveh letih zgrajena sodobna pekarija, s čimer bodo težave v preskrbi s kruhom odpravljene. Povedati velja, da ta krat pa tudi zdaj nobena od obstoječih pekarij v občini (niti ta ne, ki jo je odkupil IMPERIAL) ne zadošča sodobnim sanitarno higienskim zahtevam pri peki kruha. Zdaj štejemo 1965., stanje

pa je še vedno neizpremenjeno. O sodobni pekariji, ki naj bi bila zgrajena kot je bilo 1960. obljubljeno, ni še ne duha ne sluha. Potrošnja kruha se je od takrat močno povečala. V dokaz samo nekaj podatkov: leta 1960., ko je IMPERIAL odkupil in prevzel pekarijo, je čez vse leto v njej napekel 180 ton kruha in peciva v vrednosti 10 milijonov din, lansko leto pa je napekel 438 ton kruha v vrednosti 41 milijonov dinarjev. Potrošnja je danes torej za 2 in pol krat večja kot je bila pred štirimi leti.

Razen neizpolnenih obljub pa so še nekatere stvari, ki kolektivu IMPERIALA ne gredo v račun. S kruhom oskrbujejo področje krške občine razen IMPERIALA še 3 zasebne pekarije. Če se primerja s temi tremi pekarijami, kolektiv ugotavlja, da je

v neenakopravnem položaju. Kolektiv je do konca lanskega leta odvajal od prodanega kruha 0,5 odst. prometni davek, zasebni peki pa so tega davka oproščeni. IMPERIAL nima nobene svoje prodajalne kruha in mora zato ves napečen kruh in pecivo razvoziti po trgovski mreži v vsej občini. Peči zasebniki napečejo le toliko kruha, kolikor ga lahko prodajo v svojih prodajalnah in nima sivo težav s prevozi, pri čemer se pač ne da ustvarjati dobičkov. Razen tega plačuje IMPERIAL premožni po ceni, ki velja za večje potrošnike, zasebni peki pa ga lahko dobijo ceneje, z regresi in raznimi drugimi ugodnostmi.

4. marca letos je občinska skupščina Krško sprejela odlok o povišanju maloprodajnih cen kruha. IMPERIAL je v dogovoru z občinskimi organi sklenil s povečanjem cene po odloku počakati tako dolgo, dokler odlok ne bo objavljen v Uradnem vestniku. Odlok do danes, po preteku enega meseca, še ni bil objavljen, zasebni pek v Brestanici pa že od 2. dne po sprejemu odloka prodaja kruh po novih cenah.

Ko je 1. aprila letos začel IMPERIAL prodajati kruh kljub temu, da odlok še ni bil objavljen, po novih cenah (takšne cene so že dobršen čas v veljavi po vsej Sloveniji), pa je bil od referenta za blagovni promet pri občinski skupščini opozorjen, da po novih cenah kruha ne sme prodajati, ker zvezni odlok o zamrzovanju cen, razveljavlja za letos sprejeti občinski odlok, ki še ni objavljen...

Kolektiv IMPERIALA sicer nima izgube v vsiljenem pekarskem obratu, toda ta ne ustvarja nobenih skladov in zaradi nizkih cen kruha so osebni dohodki pekov nižji kot v drugih pekarskih obratih in v drugih strokah, čeprav delajo peki največ ponoči. S peko kruha ima torej IMPERIAL mnogo odvečnih skrbi, ki mu pri tem, da ima dovolj težav s svojo osnovno proizvodnjo, pač niso v uteho. Vprašanje peke in prodaje kruha v občini Krško pa bo, kot vse kaže, končno le treba rešiti!

Penca ima prav!

Na eni zadnjih sej je odbornik Anton Penca iz Orehovca, ki se je vedno rad oglašil s pametno besedo ali predlogom, povedal tole:

»Lepo in prav, kar je dejal govornik pred menoj. Slišali smo, da ni deviz za uvoz malih kmetijskih strojev. Toda, tovariši, moram vam povedati še tole: če grem v gostilno, ne morem v miru popiti dva deci vina. Kaj mislite, zakaj? V kotu stoji tisti 'džu-boks' in tuli na ves glas svoje melodije — a je bil kupljen za devize...«

Smeh v dvorani krške občinske skupščine — a Penca je vendarle spet imel prav! Kot takrat, ko so glasovali, da bi spadal Orehovec v III. namesto v IV. skupino, razen zgorajnjega dela, ki je res hribovit, medtem ko leži večina njiv skoraj tik za Kostanjevico. Pa se je oglašil Penca: »Tovariši, ne bom rekel, da nimate prav. Doma me bodo volivci sicer kregali, toda če sami ne veste, kam spada Orehovec, vam jaz tudi ne bom povedal...«

ŠOLSTVO V ŠKRIPCIH

Pomanjkanje sredstev in stanovanj poglavitna vzroka za zaskrbljenost šolnikov v trebanjski občini — Kdo bo omogočil večje štipendije?

180 milijonov dinarjev je premalo za osnovno šolstvo v trebanjski občini. Čeprav bodo šole dobile več denarja kot lani, bodo leto 1965 preživele le s skrajnim varčevanjem, pri čemer bodo morale, kot kaže, znatno zmanjšati materialne izdatke. Primanjkovalo bo tudi sredstev za stanovanja in štipendiranje učiteljskega kadra.

Do teh ugotovitev sta prišla svet za šolstvo in šolski sklad na skupni seji 30. marca v Trebnjem, ko sta pretehtavala sedanje stanje, potrebe, možnosti in sredstva za osnovnošolsko dejavnost. Neizpodbitno res je, da v takem stanju ni možno zagotoviti pouka, kakršnega zahteva zakon o osnovnih šolah. Sama merila za delitev sredstev osnovnim šolam so narejena po najboljši presoji, vendar ne ustrezajo popolnoma, ker premalo upoštevajo dejanske potrebe in stroške posameznih šol. Zato bodo do

začetka prihodnjega leta šole pripravile račune vseh storitev, na podlagi katerih bodo izdelali pravičnejši razdelilnik za prihodnje leto.

Slabši pouk je zlasti v tistih osnovnih šolah, ki nimajo primernih prostorov in malo učiteljskih stanovanj. Na splošno primanjkuje predmetnih učiteljev, vendar teh ne bo, dokler ne bo primernih stanovanj. Več učiteljskih družin ne premore boljšega doma, kot je podstrešno stanovanje.

Če bi hoteli rešiti vsaj najbolj pereče težave, bi mo-

rali pripraviti najmanj 30 stanovanj. Učiteljska stanovanja najbolj pogrešajo v Velikem Gabru, Mokronogu, Sentrupertu in na Mirni. Možnosti, da bi že skoraj prišli iz stiske, so vsaj za letošnje leto. Kot kaže, bodo letos lahko gradili učiteljska stanovanja v Velikem Gabru, v Sentrupertu bodo prišli do stanovanj s preureditvami drugih prostorov, na Mirni pa nameravajo za učitelje odkupiti neko zasebno hišo. Predvidoma bo letos na razpolago za učiteljska stanovanja 20 milijonov dinarjev, tako da bo dala pol republika in pol občina.

Bodoče učitelje štipendirajo šole same. Trenutno imajo 23 štipendistov na srednjih, višjih šolah in fakultetah, štipendirati pa hočejo

še 6 ljudi. Nihče ne more reči, da šole ne skrbijo za pridobivanje kadra, kakor tudi ne, da si ne prizadevajo izboljšati pouka. Dokler bodo imeli dijaki le po 7.000, 8.000 ali 9.000 in študentje do 15.000 dinarjev štipendije, je upanje na boljše čase lahko samo polovično. Zavoljo premajhnih štipendij, ki spriče današnje draginje ne morejo spodbudno vplivati na študente, bodo šole kaj težko »privezale« nase novega učitelja, predmetnega učitelja ali profesorja, čeprav samo za nekaj let. Svet za šolstvo je bil mnenja, da bi morali štipendije povečati do slovenskega povprečja, vendar tako da najnižja štipendija ne bi bila manjša od 10.000 dinarjev. Večje štipendije bi pomenile dodatno obremenitev šolam, ki v ta namen že zdaj črpajo denar iz sredstev za materialne izdatke. Za v uvodu smo zapisali, da bodo morale šole zelo zelo zmanjšati materialne izdatke, (nekateri bodo imele celo manj sredstev v ta namen kot lani), če bodo hotele v danem stanju preživeti leto. Tu torej ni podlage za ugotovitev spodbudnega študija štipendistov. Svet za šolstvo je s tem v zvezi omenjal dodatna sredstva in pripomnil, da bi bilo nujno zagotoviti stalne virove za štipendije. Niti svetu za šolstvo niti šolam (verjetno nikomur) pa še ni znano, kdo bo to lahko zagotovil.

Cvetje na grobove borcev!

Predsedstvo občinskega združenja borcev v Trebnjem je 30. marca obravnavalo sklepe nedavne redne skupščine in imenovalo več komisij in sekcij. Pogovorili so se tudi o merilih za odlikovanja ob 20. obletnici osvoboditve, letovanjih in drugih borčevskih vprašanjih. To je bila prva seja novo izvoljenega predsedstva ZB.

Na seji so potrdili sklep skupščine, da se je treba letos, v jubilejnem letu, posvetiti partizanskim grobiščem in spomenikom ter jih urediti, predvsem grobišča v Velikem Gabru, Sentlovcu, Grmu, Dobrnju, Mokronogu, na Mirni in Catežu. Na grobovih bodo posadili rože in primerno zelenje. Posebno skrb morajo občutiti živi borci, za kar so odgovorne krajevne organizacije hkrati z občinskim predsedstvom ZB. Bolj kakor do zdaj bo treba pomagati posameznikom, ki nimajo primernih stanovanj. Pri ZB v Trebnjem je bil po skupščini že ustanovljen sklad za borce, ki bo začel poslovati s 500.000 dinarji. Večjo pomoč pričakujejo od stanovanjskega sklada. Letos bodo zdravniško pregledali vse borce, 12 bolehnih pa z družinami vred poslali na izmensko letovanje v Banjole.

Na seji so imenovali člane štirih komisij in dveh sekcij. V komisiji za borce, otroke padlih, umrlih in živih borcev so: Jože Jerič kot predsednik, Jože Urana, Marjan Uhan, Anton Praznik, Ivan Janežič, Franc Skubic, Anton Kožemelj, Feliks Pekolj in Karel Ribič. Komisija za predloge posebne delovne dobe vodi Ludvik Golob, člani pa so: Jože Tomič, Anton Smole, Franc Milavec in Ivan Dim. Komisija za zgodovinsko dejavnost NOB predseduje Pavel Miklič, Franc Zefran, Vladimir Berce, Jože Zakrajšek in Franc Milavec pa so člani. V komisiji za spomeniško varstvo (NOB) je predsednik Ludvik Strajnar in člani: Vinko Ceglar, Ivan Janežič, Franc Strej in Franc Zefran. Sekcija za internance sestavljajo: Jože Zakrajšek, Alojz Breznik, Ignac Praznik, Marjan Uhan in Leopold Rugelj, sekcija za vojne ujetnike pa: Peter Hercog, Franc Novak, Janez Pungerčar, Bogo Žgajnar in Jože Medved.

Na seji so se pogovarjali tudi o predlogih kandidatov za odlikovanje ob 20. obletnici osvoboditve. Za odlikovanja bodo predlagali res najbolj zaslužne občane.

ISKRIN sklep: le prehud udarec!

Trebanjska občina si prizadeva, da bi organi upravljanja v ISKRI prekljali sklep o odpustu 37 delavcev iz mokronoškega obrata in poiskali rešitev, ki bi manj prizadela občino v razvoju.

Občinska skupščina v Trebnjem je vložila pismeni prijav pri organih upravljanja v ISKRI, ker meni, da je premalo proučen sklep o odpustitvi 37 delavcev iz ISKRINEGA obrata v Mokronogu. ISKRA se je namreč za tak korak odločila zavoljo težav, v katere so zabredli nekateri njeni obrati.

Za trebanjsko občino, ki z največjimi napori izgrajuje svoje gospodarstvo in resno računa tudi na obrate zunanjih podjetij, je ISKRINA odločitev hud udarec. Sklep njenih organov upravljanja je boleč zlasti zato, ker so ga objavili v času, ko čaka v trebanjski občini na redno

zaposlitev okoli 320 ljudi. Veliko lažje bi ta udarec preboleli, ko bi lahko odpuščene delavce zaposlili v kakšnem drugem obratu. Takšnega obrata pa ni, vsaj v Mokronogu ne, zato bo 37 delavcev ostalo na cesti, če bo obveljala odločitev o odpustu. Pri-

ziv skupščine v Trebnjem je bil vročen organom upravljanja v ISKRI prav z namenom, da ti znova sedejo za okroglo mizo in se drugače odločijo, predvsem pa sprejmejo tak sklep, ki ne bi bistveno prizadel občine.

Po ISKRINEM sklepu bi morali delavce iz mokronoškega obrata odpustiti že 1. aprila, če odločitev ne bo spremenjena, pa bodo to storili s 1. majem.

SELA-ŠUMBERK: pitne vode bo zmanjkalo

Pred 30 leti je bivši higienški zavod v Selih — Šumberku zgradil tri vaške vodnjake: dva v Selih-Šumberku in enega v Dol. Podšumberku. Skupna kapaciteta je bila 260 m³ vode, vendar je po tolikih letih pločevina žlebov popustila, tako da se polovica vode razgubi. Tisti, ki vodo čr-

pajo, se malo zmenijo za to, da bi žlebove popravili, še manj pa, da bi uvedli samoprispevke vaščanov, ki ga je pred časom že predlagal svet za socialno varstvo in higieno.

Prav lahko se zgodi, da bodo vaščani ostali brez pitne vode. V primeru požara bo tudi delo gasilcev močno oteženo.

Za ta problem in druge težave bi bilo prav, da bi kar najhitreje ustanovili krajevno skupnost, ki bi v bodoče lažje reševala tovrstne probleme.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Dobra volilna udeležba v trebanjski občini

V pregledu o volilni udeležbi dne 26. 3. 1965 so v zadnji številki DL pomotoma izostali podatki iz občine Trebnje. Za zbor delovnih skupnosti je volilo v trebanjski občini 96,15 odst. volivcev, za občinski zbor 91,40 odstotkov in za kmetijsko podskupino 97 odstotkov.

Na aprilske volitve brez nejasnosti

Občinska volilna komisija v Trebnjem je 31. marca obravnavala uspehe in hibe minulih volitev odbornikov v občinsko skupščino.

V razgovoru so poudarjali, da je bil rezultat volitev odvisen od predvolilne dejavnosti, propagande, razlaganja pomena volitev in drugih priprav. Zaradi premajhne pozornosti so se tudi tokrat vtihotapile nekatere napake in nejasnosti. Spričo prešibkega tolmačenja je prišlo do nesoglasij med volivci, ki ponekod niso vedeli, kdo voli predstavnik v kmetijsko podskupino. Volilni imeniki so bili marsikje pomanjkljivi, kar je tudi vplivalo na potek in izid volitev. Temu primeren je bil seveda rezultat na volitvah: večinoma so bila volišča dobro obiskana, tam, kjer je bilo običajno slabo, pa je bila udeležba tudi na zadnjih volitvah slabša.

Iz analize rezultatov marčnih volitev se je torej dalo precej naučiti. Zelja občinske volilne komisije je, da se na volitvah poslanskih kandidatov ne bi ponovile vsaj večje napake.

Na Mirni so ceneni gradbinci

Gradbeno opekarstvo podjetje na Mirni se ukvarja z gradbeništvo, z izdelavo gradbenih materialov kot so zidna opeka in cementnarskimi izdelki, ima mizarski obrat in nudi na svoji žagi žagarske usluge.

S takšno dokaj razvejano dejavnostjo se podjetje uveljavlja na področju Mirne, Mokronoga in v Novem mestu. V gradbeništvo je eno najcenejših podjetij v Sloveniji in na našem področju. To trditve lahko takoj podkrepimo z nekaj dokazi: 85 milijonsko investicijo v Destilaciji alkoholnih pišč DA-NA na Mirni so na primer prevzeli za 26 milijonov din

cenejšo ponudbo od ostalih udeležencev natečaja. V ponudbi za gradnjo 6 stanovanjskega bloka v Mokronogu so bili prav tako za 6 milijonov cenejši od ostalih udeležencev natečaja.

Tudi v Novem mestu gradijo 6-stanovanjski blok za IMV, v Jurki vasi pa bodo letos začeli graditi stanovanjsko poslopje in gospodarsko stavbo za živinorejski obrat.

Lani je podjetje ustvarilo za 202 milijona din družbenega bruto proizvoda ali za 114 odst. več kot v 1963. Približno 68 odst. vrednosti v proizvodnji je ustvaril obrat za gradbeništvo, opekarna 20 odst., cementnarski obrat 3

odst., žaga 4 odst., mizarstvo pa okoli 5 odst.

V Gradbeno opekarstvo podjetju na Mirni je preko vsega leta zaposlenih po 120 delavcev. Da bi se izognili težavam pri najemanju sezonskih delavcev, število letnih nenehno zmanjšujejo in bodo verjetno že v prihodnjem letu lahko izhajali brez njih. V opekarni so izboljšali tehnološki postopek s tem, da so uvedli strojni transport gline in strojni izkop.

Podjetje je lani zgradilo 1600 m³ gospodarskih stavb, 700 m² neto stanovanjskih površin ter poleg tega opravilo za okoli 14 milijonov din adaptacij na raznih stavbah.

Cel vrtiljak problemov za ZMS

Med 2.800 mladinci v brebanjski občini je le okoli 600 članov ZMS in od teh le kakšnih 350 aktivnih. »Zakaj tako?« smo vprašali predsednika občinskega komiteja ZMS v Trebnjem Staneta Pečka.

»Zdi se mi, da bi bilo možno samo dvoje, da mladino odbijajo suhoparni sestanki (neustrezne oblike), ali pa se mladinci izogibljajo političnemu življenju. Da bi to vprašanje razvozlati, je občinski komitej ustanovil skupino mladincev za konkretne raziskave na terenu.«

»Kaj predvsem pričakuje komitej od tega dela?«

»Radi bi imeli na dlani sestavo samih aktivov, ker je često prav od sestave odvisno delo mladine. Izrazito vaških aktivov ni, temveč je v njih precej delavske in srednješolske mladine. Po nekakšnem nepisanem pravilu pa so predsedniki aktivov nemalekje srednješolci. In razlike so tu. Najbolj očiten je občutek manjvrednosti kmečkih in delavskih mladincev. Vplivne so tudi starostne razlike med mladino. Smoter je, da bi razlik ne bilo, ampak da bi aktiv delal uglašeno kot orkester. Če hoče orkester dobro igrati, mora vsak član poznati skladbo. Gre torej za to, da je skladba razumljiva za vse.

Z drugimi besedami: vsebina in oblika dela mladinskega aktivna naj bosta privlačni. Iz celotne problematike naj bi se izluščil le tisti del, ki ga je mladina sposobna obravnavati in o njem odločati.«

»Kaj je bilo do zdaj v praksi?«

»Iz naše občine se precej mladincev vozi na delo drugam. Nanje ni računati, ker sta prav zavoljo podobnega razloga propadla aktivna v Sentrupertu in na Catežu. Ples in šport

take mladince menda še združujeta.

Marsikje je težko podreti miselnost, ki vidi v organizaciji ZSM brezciljno združevanje mladih, drugi pa jim spet ne zaupajo, ker jih ocenjujejo z zornih kotov izpred desetih ali več let. Ponekod je tudi še močan vpliv staršev, ki ne pustijo svojih otrok na sestanke. Vse to smo morali do zdaj premagovati. Kratko rečeno: ni bilo lahko!«

(i. z.)

KDO SO NOVI ODBORNIKI

Volilci trebanjske občine so 26. in 28. marca izvolili 29 odbornikov v oba zbora občinske skupščine. V občinski zbor so bili izvoljeni: Franc Rataje (volilna enota št. 1), Ivan Pakiš (VE 3), Ludvik Grden (VE 5), Jože Anžlovar (VE 8), Jože Smolič (VE 10), Franc Lah (VE 12), Franc Trep (VE 14), Anton Piškur (VE 15), Ivan Bon (VE 18), Bojan Kolenc (VE 19), Franc Novak (VE 21), Pavel Končina (VE 22), Franc Lindič (VE 26), Jože Gačnik (VE 27) in Karel Ribič (VE 28)

V zboru delovnih skupnosti so novi tile odborniki: Cveta Vebler (VE 2), Viljem Udovič (VE 4), Ivan Urbič (VE 6), Janez Kovačič (VE 8), inž. Drago Kotar (VE 12), Franc Prpar (VE 14), Alojz Mežan (VE 15), Jože Zupančič (VE 16), Milan Berdik (VE 18), Aleksander Borštnar (VE 20) in Alojz Papež (VE 22). V kulturnoprosvetno skupino so bili izvoljeni: Vladimir Silvester (VE 24), Ivan Urbančič (VE 27) in Jana Hillmayr (VE 28).

Do šole in nazaj vsak dan 15 km peš...

Občinska skupščina v Brežicah je zaprosila brežiško podružnico SAP za otvoritev nove šolske proge Brežice — Sobinja vas. S tega območja obiskuje osnovno šolo v Brežicah 56 otrok. Pot v šolo jim skrajša avtobus le za 3 km. Pričakajo ga v Prilipah in Dvorcah, ko pripelje z Velike Doline. Do tam prehodijo ti šolarji že po 6 km.

Za povratek nimajo ugodne zveze in domov se odpravijo peš. Do doma prepešajo po 8 in celo 9 km. Ko pridejo iz šole, so utrujeni, saj imajo za seboj tudi po 15 km hoje. Utrujeni pridejo tudi že v šolo in pouku ne morejo slediti s tolikšno

pozornostjo kot mestni otroci. Razumljivo je, da so učni uspehi teh otrok slabši. Učne zahteve so enake za vse učence, pogoji za učenje pa zelo različni. Otroci iz oddaljenih krajev so v primerjavi z ostalimi vrstniki v neenakopravnem položaju. Nujno bi bilo treba urediti avtobusni prevoz in jim tako olajšati šolsko delo.

Mesec dni so pešali v šolo tudi otroci iz Sromelj, ker cesta do Artič ni bila prevozna. Niti kombi ni mogel voziti po njej. Pred tednom so jo spet usposobili za promet z vozili. Otroci se vozijo kot običajno z avtobusom, ki jim precej skrajša pot do šole.

O novem pokojninskem zakonu

30. marca je Delavska univerza v Brežicah organizirala skupaj s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje predavanje o novem pokojninskem zakonu. Udeležilo se ga je nad 100 ljudi, ki jih ta zakon osebno zanima, svoje predstavnike pa so poslala tudi skoraj vsa podjetja. Vsem je bilo predavanje zelo všeč, posebno pa so bili veseli pripravljenosti predavatelja, da je odgovarjal na vprašanja posameznikom in hkrati svetoval.

Navzoč so bili mnenja, da bi bilo potrebno in koristno organizirati še več takih predavanj, ki so marsikomu nepotrebno, kako po čim krajši poti priti do zasluženih pravic. Predaval je dr. Aleksander Hrašovec iz Celja, kateremu so se prisrčno zahvalili. V.P.

Mleko zbirajo samo do 6. ure zjutraj

V Cerkljah ob Krki ima kmetijska zadruga iz Brežic zbiralnico mleka. Do 1. aprila je bilo tam vse v redu in ljudje so bili zadovoljni. Od tedaj dalje pa negotujejo, ker zbirajo mleko samo do 6. ure zjutraj. Posebno za kmete iz oddaljenih vasi je to zelo nerodno. Mleko nosijo po 6 kilometrov daleč in v zbiralnici ga je že zdaj tudi do 40 litrov manj kot prej. Upravnika mlekarne v Brežicah so

prosili, da bi ponovno uvedli zbiranje do sedmih, vendar niso dobili zaželenega odgovora. Dobili so vtis, da jim je v mlekarni vseeno, če ljudje mleko nosijo ali ne.

Dnevno ga v Cerkljah zberejo 500 do 600 litrov. Prinašajo ga prebivalci desetih vasi. Med njimi so taki, ki živijo daleč v hribih in prodajajo mleko zato, da si lahko kupijo sol. S tem ukrepom pa so bili prizadeti prav najbolj revni in najbolj oddaljeni.

Do tega je prišlo verjetno zaradi tega, ker odvažajo mleko v Brežice z vprežnim vozom. Ljudje se temu čudijo, saj je vso zimo prevažal mleko tovornjak. To stvar hočejo urediti na drug način, zato bodo še v tem tednu sklicali sestanek. Pričakujejo, da bodo njihove želje prej ali slej uresničene. Jt.

Ogenj v Srednjem Lipovcu

30. marca ob 17.30 so se vneli svinjaki v Srednjem Lipovcu, naka je pogorela še stanovanjska hiša. Lastnik Ciril Longar je tako utrpel blizu 600 tisoč dinarjev škodo. Požar so zagnili otroci, ki so se brez nadzorstva igrali z ognjem.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Prvega aprila so začeli veljati trije novi zakoni, katerih uresničevanje pomeni nadaljnjo liberalizacijo obmejnih postopkov in formalnosti glede potnih listov za tuje turiste. To bo vsekakor pozitivno vplivalo na povečanje prometa tujih turistov v Jugoslavijo in mednarodnega prometa nasploh. Se več: uvajanje treh novih zakonov pomeni nadaljevanje dosedanje politike »odpiranja naših meja«. Jugoslavija resnično postaja odprta skupnost.

Kakšne so bistvene novosti teh treh zakonov? Predvsem naj omenimo, da bodo turisti lahko ostali v Jugoslaviji tri mesece (doslej 30 dni) ali pa še celo dlje, če bodo zaprosili za podaljšanje bivanja, s posebnim dovoljenjem bodo lahko ostali tuji turisti pri nas celo eno leto. Te ugodnosti pa seveda ne bodo veljale za tiste, ki so na listi vojnih zločincev.

In še ena novost: tuji bodo lahko prišli v Jugoslavijo, in sicer za tri dni, brez vsakega potnega lista in brez slehernih formalnosti na mejnih prehodih. Potrebno bodo samo turistično propustnico, ki jo bodo prejeli brez posebnega postopka na meji sami.

Z novimi zakoni se ukinja tudi obmejna cona. Z njimi dobivajo posebne pravice tudi naši državljani, ki bodo imeli v prihodnje še manj težav, ko si bodo urejali vse potrebno za potovanje na tuje.

● Končno so usklajeni zvezni zakoni in drugi zvezni predpisi z novo ustavo. Zadnjih 29 zakonov je bilo sprejetih te dni. Med njimi je bil tudi nov zakon o delovnem razmerju, ki bo omogočil, da bodo delovni ljudje še bolj neposredno odločali o medsebojnih odnosih. V novem zakonu je tudi določilo o sodni zaščiti vseh pravic delavcev, izvršajočih iz delovnega razmerja, če se sporna vprašanja ne uredi v delovni skupnosti.

● Zvezna skupščina je sprejela med drugim tudi tele zakone: zakon o uvedbi 42-urnega delovnega tedna, zakon o spremembah v organizaciji jugoslovanskih železnice, zakon o podjetjih, zakon o elektrogospodarstvu in številne druge. Posebnost zakona o spremembah v organizaciji jugoslovanskih železnice je ta, da bodo železniška transportna podjetja samostojno določala cene. Zakon o podjetjih posveča posebno pozornost

JUGOSLAVIJA SE ČEDALJE BOLJ ODPIRA SVETU

odnosom med delovnimi enotami, deli podjetja in podjetjem kot celoto, kar doslej zakonsko ni bilo urejeno. Zakon o elektrogospodarstvu izenačuje elektrogospodarska podjetja z ostalimi gospodarskimi organizacijami.

● Uvodničar Dušan Kuret piše na prvi strani ponedeljkovega »Dela«, da se bo 15. aprila začela v Ljubljani športna prireditve, ki bo doslej pri nas brez primere. Beseda je o XXVIII. svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki bo trajalo deset dni. Na častnem borbišču se bo pomerilo 500 tekmovalcev iz 49 držav. Prireditve, ki bo v novi športni palači v parku inženirja Stanka Bloudka, bo spremljaljo 250 poročevalcev tiska in radia.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V ponedeljek se je na puljskem letališču poslovil od nas predsednik Tunizije Habib Burgiba, ki je bil na prijateljskem obisku v Jugoslaviji en teden. Poleg Beograda je obiskal še Bosno in Hercegovino, Hrvaško in Slovenijo. Na vsej poti so občani visokega gosta prisrčno pozdravljali. Na Briunih, kjer so tekli zaključni razgovori med delegacijama Tunizije in Jugoslavije, pa so podpisali zaključno sporočilo o obisku, v katerem je izraženo soglasje o vseh važnih mednarodnih vprašanjih in še posebej o tem, kako naj se v prihodnje razvija sodelovanje med obema državama. Obe namreč zavestno usmerjata svoj razvoj, zaradi česar je tako vnaprej predvideno in podrobneje določeno sodelovanje še toliko nujnejše.

Tako Jugoslavija kot Tunizija sta nerazvrščeni deželi in četudi se v posameznih odtokih razlikujeta, sta vendarle soglasni glede poglavitnih vprašanj miru in mednarodnega sožitja. Zato sta oba predsednika hitro lahko našla skupni jezik tudi glede medsebojnega sodelovanja med obema državama v prihodnje.

In prav to je tisto in tako sporazumevanje, ki ga drugod po svetu tako manjka, zaradi česar so milijoni ljudi po svetu v nenehnem strahu, ali bo jutri še miran dan. Glede Vietnamu je pretekli teden že sijal žarek upanja, da se bodo Američani vendarle odločili za pogajanja, pa je bilo vse skupaj le milni mehurček, ki zablesti v mavričnih barvah le za hip, da bi se naslednji hip razblinil v nič.

Sefi držav in vlad 17 nevezanih držav so poslali vsem zainteresiranim

skupen poziv, naj se začno pogajati o politični ureditvi vietnamskega problema. V pozivu izražajo skrb zaradi poslabšanja položaja v Vietnamu in so prepričani, da je to posledica tujega vmešavanja v raznih oblikah, v številni vojaško intervencijo, kar preprečuje

Prijateljsko sporazumevanje

uresničitev ženevskih sporazumov o Vietnamu. Na vse zainteresirane apelirajo, naj nikar ne postavljajo kakšnih pogojev za pogajanja, ampak naj se deajo za zeleno mizo ter se pogovore, kako bi uredili ta problem.

Poziv skupine nevezanih držav je na široko odjeknil po vsem svetu. No, ameriški predsednik Johnson pa je izjavil, da kakšna mednarodna konferenca o Vietnamu po njegovem mnenju ne bi obrodila sadov. Trdil je tudi, da ZDA nočejo vojne, da pa »v nobenem primeru ne bodo prepustile Južnega Vietnamu komunistični agresiji«. ZDA torej nočejo vojne. To so izjavili tudi taktat, ko so pošiljali v Južni Vietnam le »vojaške svetovalce«, pa so obljubljali taktat, ko so prvič bombardirali Severni Vietnam, in to zatrjujejo že zdaj. Toda stvari se kaj na-

glo spreminjajo. Zdaj že ni nič tako posebnega, če ameriška letala bombardirajo Severni Vietnam. To niti v naslove časopisov ne pride več, kajti postalo je vsakdanja praksa ameriških reaktorjev. Prav ob tem se valja zamisliti! Vpriču vsega sveta in s polnimi ustmi fraz o miru in demokraciji stresajo bombe na suvereno državo. Kaj pa je poleg sploh še vojna? Toda malce so se že opekli. V soboto in nedeljo so sklatili kar 57 ameriških zračnih piratov. Na nebu so se nenadno pojavila severnovietnamska letala Mig 15 in Mig 17 in v Beli hiši so oznanili, da je nastopila v Jugovzhodni Aziji s tem nova faza. Nič drugega kot nova faza vojne, kajti težko si je bilo predstavljati, da bo ostala Sovjetska zveza ob strani. Če Severnemu Vietnamu ne bi pomagala, bi to pomenilo, da pušča-jo na cedilu socialistično državo, in to v najhujši stiski. Če bi se pa angažirala, bi to pomenilo vojno z ZDA. Vendar so tisti, ki so le tako razglabljali, pozabili na nekaj: Sovjetska zveza ne tvega nič manj vojne, kot jo tvegajo ZDA z vmešavanjem v vietnamske zadeve. Zdaj so stvari in čistim in vsakomur je jasno, da so ZDA napadalec in da se DR Vietnam le brani, pri čemer mu je Sovjetska vlada pomagala z letali. Toda kaj bi se zgodilo, če bi zdaj DR Vietnam bombardiral letališča, od koder vzletavajo ameriška letala? Navsezadnje bi se tudi to lahko zgodilo, in to s povsem enako pravico, s kakršno Američani bombardirajo »vojaške naprave« v DR Vietnamu.

Bolje je, da opustimo vlogo zlih prerokov, saj je stvarnost v Jugovzhodni Aziji že sama dovolj mračna.

NESREČE

Eden mrtev, dva hudo ranjena

V prometni nesreči, ki se je pripetila 4. aprila na avtomobilski cesti pri Medvedku, je izgubil življenje Alojz Znidaršič iz Lukovca v severni občini, Leon Kos in njegova žena Johana pa sta bila težko ranjena in so ju odpeljali v bolnišnico. Voznik osebnega avtomobila LJ 318-01 Leon Kos, ki je imel v vozilu še tri potnike, se je iz nepojasnjene razloga zaletel v prikolico H-16 TU tovarniška TU 26-90, ki ga je vozil Ljubka Novakovič. Škoda cenijo na 600 tisoč dinarjev.

Storilec se je opekeli v Žužemberku

31. marca so varnostni organi prijeli v žužemberški gostilni Kazimir Jeraja, 35 let, iz Stične, ki je bil osumljen številnih vlovov. Spodletelo mu je, ko je plačeval z ukradenim pettisotčnikom, ki je bil zamašen. V preiskavi je Jeraj sam priznal več

kaznivih dejanj, tako da je vložil v Straži, gostilno Lovca v Dolenjskih Toplicah, gradbeno opersko podjetje in pošto na Mirni, Mercatorjevo posovalnico v Pristavici pri Velikem Gabru in tako dalje. Razen tega je Jeraj vlamjal tudi v Ivančni gorici. — Preiskava proti njemu se nadaljuje.

Otrok utonil v apneni jami

V apneni jami v Kanižarici je 5. aprila popoldne utonil Stanko Sadok, 6 let, ki se je igral na domačem dvorišču. Ker jama ni bila zavarovana, je otrok padel v 1,30 metra globoko vodo. Kljub takojšnji zdravniški pomoči otroka niso rešili.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Eksplozija v Saigonu. Pred ameriškim veleposlanstvom v Saigonu je eksplodiralo kakih sto kilogramov trinitrotoluola. Zgradba je bila močno poškodovana, ubitih je bilo 22 ljudi, ranjenih pa okrog 180.

● Posledice potresa v Čilu. Ze prejšnji teden je prizadel Čile hud potres. Najhuje je bilo v rudniku El Soldado, ker je vođa zalila rudnik in bližnje mestece. Podri se je namreč jez in je deset metrov visok val podri vse pred seboj. Okrog 400 ljudi je ubilo. Škoda pa je okrog 60 milijard dinarjev. Potresi so bili tudi v Grčiji, na Peloponezu, kjer je podri več vasi.

● Combe kuje zaroto. Blivši predsednik brazzavilskega Konga opat Youlou je ušel iz hišnega zapora k Combeju. Boje se, da bo sta skupaj skovnila zaroto proti sedanji demokratični vladi v Brazzavillu.

● Madžarski praznik. Na praznovanju obletnice osvoboditve Madžarske je bila tudi naša delegacija, ki jo je vodil podpredsednik republike Aleksandar Ranković.

● Tito polje v Alžirju. Predsednik republike Tito bo odnovoval na uradni obisk v Alžirju še ta mesec. Tam se bo mudil od 15. do 22. aprila.

● Odlikovanje koroškemu deželnemu glavarju. Predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Viktor Avbelj je pretekli teden izročil koroškemu deželnemu glavarju Ferdinandu Wedenigu red jugoslovanske zastave z lento, s katerim ga je odlikoval predsednik SFTL za zasluge pri razvoju političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja med sosednjima državama.

● Stiriurna blokada Zahodnega Berlina. V ponedeljek se je nenadno začel položaj v Berlinu. Vzhodnonemške oblasti so zaorle mejo in niso pustile prek svojega ozemlja potovati v Zahodni Berlin. Uradno so izjavili, da je to zaradi manevrov vzhodnonemške in sovjetske armade, sodijo pa, da je to v protest, ker bo ta teden v zahodnem Berlinu zasedal zahodnonemški parlament, kar smatrajo za čisto izzjavo.

● Predsednik Tunizije Burgiba, ki se je mudil na prijateljskem obisku v Jugoslaviji, kjer je bil gost našega predsednika Tita, je obiskal tudi Slovenijo. Po pripovedovanju tistih, ki so bili v njegovem spremstvu, je bil zelo navdušen nad lepoto Slovenije. Všeč mu je bila naša Ljubljana in prijetno se je počutil na Gorenjskem, zlasti na Bledu. Ko si je ogledoval blejski grad, je rekel, da bo še prišel v Slovenijo, toda kot turist.

Ugledni gost iz prijateljske Tunizije je doživel številna prijateljska srečanja z ljudmi iz naše republike. Predsednik skupščine Ivan Maček je priredil visokemu gostu slovesno kosilo, na katerem sta si gostitelj in gost izmenjala zdravici.

● Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval z redom jugoslovanske zastave z lento koroškega deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga in z redom jugoslovanske zastave z zlatim vencem kulturnega referenta koroške deželne vlade dvornega svetnika dr. Othmarja Rudana. Odlikovanca ste prejela visoka odličja iz rok predsednika izvršnega sveta Viktorja Avblja, ki je še enkrat poudaril njune zasluge pri razvoju političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja med sosednjima državama.

● Na skupnem zasedanju republiškega in organizacijsko-političnega zbora so razpravljali o družbeno škodljivih pojavih. Med drugim so v razpravi poudarili, da je poglavitna naloga vseh družbenih organov varovati osebnost našega občana pred vsakršnim nasiljem, samovoljo, nezakonitostjo in izkoriščanjem. Varovati je treba tiste družbene vrednote in odnose, v katerih občan lahko uživa in razvija svoje pravice in svoboščine ter nemoteno opravlja tudi vse svoje človeške in družbene dolžnosti.

Vnetje slepiča

Velikanski napredek sodobne medicine je zelo znižal v zadnjih dvajsetih letih obolenje in smrtnost za vnetjem slepiča. Vendar se vedno ta vnetja še najdejo, včasih na deželi, včasih v mestu. V vsakem slučaju je čimprejšnja zdravniška pomoč nujna.

Nenadno vnetje slepiča se običajno začne z bolečino v trebuhu. Ta je lahko zelo rahla, lahko pa tudi precejšnja. Temperatura se le malo dvigne, bolnik postane zaprt, sili ga na bruhanje ali pa tudi kar krepko bruha. Bolečina se mu v trebuhu počasi omeji na desno spodnjo četrtino trebuha. Če bolnika tam potipujemo, ga močno zaboli. Da bi bolnik bolečine ne tako zmanjšal ali umiril, skuša spremiti lego in sicer nekoliko skrči desno nogo v dimljah ter v kolenu. Ta drža je značilna za bolnika z vnetjem slepiča.

Zal pa ni vedno tako. Slepič je v telesu včasih postavljen malo drugače. Takrat bolečina ni na običajnem mestu, ampak tam, kamor je vnet slepič obrnjen. V takem primeru največkrat najprej ne pomislimo na vnetje slepiča, pač pa na vse kaj drugega.

Ce se je slepič vnel, potem spada bolnik v bolnišnico, kjer bodo odločili, če je potrebna takojšnja operacija ali pa se ga bo dalo pozdraviti drugače. Največkrat je operacija ne samo potrebna, pač pa tudi nujna.

Kaj sledi iz tega? Če so znaki vnetja slepiča, potem je potreben takoj posvet z zdravnikom, ki bo ugotovil diagnozo in ukrenil vse potrebno. Če ni vnetje slepiča, bo dal zdravlila, če pa je bil slepič vnet, bo bolnika takoj napotil v bolnišnico v roke kirurgov.

Dr. B. O.

Trebanjske športne perspektive

V trebanjsko občinsko zvezo za telesno kulturo so vključena šolska športna društva iz Mokronoga, Mirne, Sentruperta in Trebanje, ter društva Partizan iz Mirne, Mokronoga in Trebanje. Medtem ko šolska društva še nekaj delajo, pa delo v Partizanu čedalje bolj zamira. Tako v tej občini šport ne napreduje, ampak stagnira in celo nazaduje. To vsekakor ni razveseljivo dejstvo!

ObZTK v Trebnjem je lani za svoje delo dobila 400.000 din, letos pa se je ta vsota povečala na 1.000.000 din. To dvainpolkratno povečanje je omogočil letošnji Zlet v Karlovcu, delno pa so se za denarno povečanje odločili tudi zaradi razvijajoče se odbojke. Ta sredstva bodo za redno delo teh sedmih športnih organizacij hrkone zadostovala, medtem ko bo spet onemogočeno popravilo domov Partizana v Mokronogu in na Mirni, ki sta v nemogočem stanju. Na veselje trebanjskih športnikov bo vsaj v centru komunne stanje bolj razveseljivo, ker bo telovadnica dograjena v maju, kot zatrdjujejo. Čudno pa je, da so zgradili 2 m prenzek strop in so tako že pred dograditvijo onemogočena vsa tekovanja v njej!

V Trebnjem menijo, da je eden od najvažnejših vzrokov za trenutno stanje ta, da nimajo profesionalnega športnega delavca, ki bi organiziral športno delo v občini. Seveda ni potrebno posebej poudarjati, da tudi vodniškega kadra ni dovolj! Res je, da so na okrajni zvezi nudili, da bi lahko šli na tečaj v Rovinj. Ker so vsi tisti, ki bi prišli v poštev zaposleni, so tudi ti načrti splavali po vodi.

ObZTK že dolgo časa išče nekoga, ki bi prevzel delo, vendar do zdaj še niso nikogar našli. Prav gotovo bi profesionalcu uspelo, da bi organiziral mladino, ki kaže veliko zanimanje za šport. V celih občini je en sam športni objekt (smučarska skakalnica na Mirni) in bi bilo torej zastoj pričakovati kakšen napredek, če ne bodo zgrajena vsaj nekatera igrišča. V perspektivi je predvidena gradnja športnih objektov v Trebnjem.

vendar ni denarja in najbrž še nekaj let ne bo z objekti nič.

Odbojka je edini tekmovalni šport v občini, zato je ObZTK prevzela nalogo, da bo vzdrževala to panogo. V Trebnjem je dolgo vladalo napačno mišljenje, ki ponekod še zmeraj vlada, »Najprej nekaj potkažite, potem pa boste dobili denarje. Nihče noče slišati, da množičnosti in kvalitete ni mogoče doseči brez denarja.

Športniki so z veseljem pozdravili nov veter, ki je v zadnjih dveh letih zaplaval na občinski skupščini v Trebnjem: športu, posebno odbojki, je namenjenih več sredstev!

In kako je z drugimi športi? Strelstvo životari pod težkimi pogoji, medtem ko je za košarko, nogomet, roketni in namizni tenis veliko zanimanja, vendar ni ne sredstev ne igrišč, da bi se te panoge lahko uvrstile in razvile!

Načrti ObZTK so zaenkrat skromni: obdržati odbojko v drugi slovenski ligi. Kaj drugega se zdaj ne da narediti: vadijsko in finančno vprašanje sta preveč boleči točki in ni nobenega upanja, da bi v krajšem času ti dve vprašanji ugodno rešili.

Tisoč gledalcev na tekmi

Trebanjski odbojkarji so lani zasedli četrto mesto v drugi slovenski ligi. Lani je za ta šport vladalo res veliko zanimanje in se je okoli igrišča zbralo tudi do 1000 gledalcev. Kakšno je zdaj stanje v njihovi vrstah? Odbojkarji so v krizi z igralci, kljub temu pa se pripravljajo dvakrat tedensko v še nedograjeni telovadnici. Ob enem pa tudi urejajo igrišče na prostem. Če bo kdo od aktivnih igralcev lahko prevzel treninge, bodo sestavili tudi žensko in mladinsko ekipo. Ker v Trebnjem ni dosti možnosti za trening, je še skromna želja, da ostanejo trebanjski odbojkarji tudi letos v ligi.

Občinska skupščina je letos za vzdrževanje odbojkarjev namenila 300.000 din. Ker je ta športna panoga tudi pri občinski skupščini našla na precejšnje razumevanje, se odbojkarjem ne bo treba ubadati tudi s temi vprašanji. Ko so si zagotovili vsaj finančna sredstva, si želijo še igrišča in garderobe. Igrišče so jim do zdaj namerje vsako leto premikali. Prva slovenska liga je za zdaj še vedno nedosegljiva. Če pa bo čez nekaj let odbojka še vedno šport številka 1 kot je sedaj, potem bo tudi ta tih želja igralcev, ob ugodnih pogojih, izpolnjena!

Tako je torej pri edinem predstavniku trebanjske občine v slovenskih ligah tekmovalnih. Prav gotovo se bodo odbojkarji tudi letos obdržali v ligi, še posebno, ker so tudi do zdaj uspešno prebrdli vse težave. Nekateri so namreč precej postrani gledali na te res prizadevne športnike.

Športna dejavnost je na tleh

Nace Bukovec uči na osnovni šoli v Trebnjem. Mnogi mladi smučarji pa se ga prav gotovo spominjajo še s smučarskih tečajev v Črmošnjicah.

Borbeni košarkarski turnir na Loki

Novo mesto še naprej ostane košarkarska prestolnica Dolenjske. Iz prvenstva Dolenjske je nastal le turnir med dvema ekipama iz Novega mesta in ene iz Kočevja. Košarkarjev iz Brežice, Sevnice, Vel. Laš in Ribnice namreč v novo mesto ni bilo na Loko.

Gimnastična vrsta je sestavljena

V telovadnici novomeške gimnazije je bilo izbrano tekmovanje gimnazijcev in učiteljskihnikov za sestavo gimnastične vrste, ki je 7. aprila nastopila na srednješolskem prvenstvu Slovenije v telovadnici v Ljubljani. Med 11 telovadnic je zmagal Pavlin, ki je zbral 59,8 točke. Drugi je bil Kovič s 57,2 točke, tretje mesto sta si razdelila Sedaj in Kovačič, ki sta nabrala po 55,5 točke. Najboljši učiteljski član je bil Goran na 5. mestu z 52,8 točkami. Šesti je bil spet gimnazijec Fabjan, ki je na 6. orodjih zbral 50,8 točke. Ta šestčlanska je sestavljala novomeško vrsto.

Katastrofa Medvod v Kočevju

Pa zmagi članov preteklo nedeljo v Trbovljah smo bili optimisti v prvi tekmi na domačem igrišču. Mladinci so v predtekmi zmagali z 9:1. Gostujoči nogometaši se niso zmanjali, domači pa so se rehabilitirali za tečaj poraz v Trbovljah. Magolič, Bruner, Protič, Lunder, Bregar, Svete, Smur, Bejtović I., Bejtović II., Berlan in Zegarič so takoj v začetku pokazali, da imajo vedno kondicije kot gostje, ki so kmalu začeli popuščati in na koncu doživeli katastrofalno poraz. Domači so zasluženoma zmagali s 7:0 (5:0) z štirimi goli Berlana, obeh Bejtovičev in Zegariča. Vsi, posebno strelci, so igrali zelo dobro. Čučnik iz Ljubljane je sodil dobro in objektivno. Domači gledalci so zadovoljno zapuščali stadion, saj so videli kar 17 golov. Želimo, da bi kočevje vzdržalo do konca.

A. ARKO

Živahno v Kočevju

Prvi nastop atletov kočevskega Partizana je bil uspešen: Bratkovič se je na nedeljskem republiškem krosu uvrstil med deseteterico najboljših v teku na 4000 metrov. Prihodnje nedeljo gre številnejša ekipa na otvoritveni atletski miting v Novo Gorico.

Pionirji se pridno pripravljajo za nastop 25. maja, pionirji-oročjaki za consko prvenstvo v telovadbi v Novem mestu in republiško v Celju, odbojkarji pa imajo prvo tekmo v drugi slovenski ligi 18. aprila doma z Medvodami. Pripravljajo tudi občinsko prvenstvo v namiznem tenisu.

A. A.

Kočevje : SAP 6487:6408

3. aprila so se v prijateljskem srečanju na kegljišču Maksa Perca v Ljubljani srečali kegljači Kočevja in SAP iz Ljubljane. Zmagali so gostje iz Kočevja z zelo dobrim rezultatom 6487 kegljev (Bončina 852, Serčer 846, Koster 838, Kočevar 821, Vidmar 809). Domači so podrli 6408 kegljev. Razveseljiv je napredek mladih kegljačev Bončine in Košmrlja.

J. S.

Novo mesto - Črnomelj 17:8

Prijateljska pionirska rokometna tekma. Igrišče na Loki, gledalcev okrog 50. Sodnik Fečnik iz Novega mesta.

Novo mesto: Malič, Šepetavc 3, Skobe 6, Turk 2, Uhan 1, Verbič 1, Ilvar, Lenardič 4, Smit, Munih, Ivančič. — Črnomelj: Weiss I., Weiss II., Milojerič, Barbič 6, Čemas 1, Šenica, Kocič, Plevnik, Zgavec, Turk 1, Ahačič.

Novomeščani so prikazali pravo malo rokometno mojstrovino. Ta tekma je bila dokaz, da rokometnega naraščanja v Novem mestu ne bo še kmalu zmanjkalo. Kazalo je, da lahko Novomeščani dosežejo gol, kadar se jim zdi. 1:0 je bilo edino vodstvo gostov. 1:1 pa edino izenačenje. Vse ostalo je bilo le večanje rezultata. Videli smo tudi nekaj res lepih golov.

Medtem ko so gostje skušali zadeti Malčev gol s strani od daleč, ki jih je zanesljivo domači vratar večinoma brez težav ujel, pa so domači pionirji z duhovitim kombinacijami prihajali do črte, ki označuje 6 metrov, od koder jim ni bilo težko zadevati mreže. Posebno sta ostala maloštevilnim gledalcem v spominu dva gola: Šepetavčev iz sedemmetrovke v zadnji minuti in Skobetov sredi drugega polčasa, ko je vratar Črnomeljcev hotel onemogočiti hiter nasprotni napad, Skobe pa ga je presenetil s parabolo iz polovice igrišča.

To je bila lepa tekma z zanesljivim sodnikom in z upanjem, da gre novomeškemu rokometu odloč-

Metlika : Črnomelj 28:13

Metlika: Pezdirc, Mozetič 7, M. Matekovič 2, Matekovič 4, Brinc, Kočevar 5, Gašperšič 2, Križanič 4, Udovič 4, Končar.

Črnomelj: Klepec, Simec 3, Muštra 3, Vidovič, Gabrijan 2, Veselič 2, Starha 1, Putjak 2.

Brežice : Črnomelj 11:9

V prvenstveni rokometni tekmi slovenske lige v Brežicah so domače igralce po vodstvu rokometne Črnomlja močno napadle in uspela s strelci od blizu premagati oslabiljene in pomlajene gostje. Črnomelj je še naprej drugi domačinka pa sta ti točki izredno dragoceni v boju za obstanek.

J. S.

ELAN : BORAC 3:1

Prijateljska nogometna tekma. Sodnik Mrzлак.

Elan: Retelj, Poznanovič, Duvatovič, Bučar, Jerkovič, Murn (Hrovat), Mrvar, Macele, Stokanovič, Krenovšek, Kranjc. — Borac: Kapdič, Lampret, Rincič, Džukič, Vučković, Kaps, Maksimovič, Pastoder, Kobašler, Antonič, Pivarček.

Tekma je bila zanimiva. 15 minut pred koncem je zaradi nešportnega obnašanja sodnik izključil Kapsa, kar je napadel Krenovška. Novomeščani bi lahko zmagali z višjim rezultatom, saj je Stokanovič, ki je skor dosegel dva gola, zastrejal kazenski strel.

PEDAGOGI - V izredno praktično korist vam bo knjiga pedagoških člankov in študij - PEDAGOSKI TEDENI V NOvem MESTU

Izdala Dolenjska založba. Dobite v knjigarnah. Samo 500 dinarjev!

ŠAH

»SREBRNI KONJ« v Novem mestu

V nedeljo, 11. aprila, ob 8.30 bo v Novem mestu 9. nagradni brozopotezni turnir za pokal »Srebrnega konja«, ki ga organizira Ljubljanski dnevniki. Pravico do udeležbe imajo vsi igralci iz občin Krško, Brežice, Kočevje, Ribnica, Črnomelj, Metlika, Trebnje, Ivančna Gorica in Novo mesto, ki še niso nastopili na nobenem tovrstnem tekmovalju.

BREŽIŠKI ŠPORT

Za predsednika upravnega odbora brežiškega Partizana so izvolili Marijo Veblo, podpredsednik je Franjo Lončarič, tajnik pa Polje Rovan.

Začetek sezone je prinesel lepe uspehe brežiškim rokometšem: moška ekipa je v Križah zmagala z visokim rezultatom 26:15, ženska ekipa pa je s Slovanom igrala v Ljubljani neodločeno 7:7. Domačinke so izenačile šele z golom iz 7-metrovke na koncu tekme.

Tudi moštvo iz Cerkele je uspešno začelo spomladanski del prvenstva. Osvojili so točko proti Krmelju. Pred 200 gledalci je odlično sodil Zibert iz Trbovelj. Za Cerkelo sta dala največ golov Kukavica (8) in Kuželj (7), za Krmelja Logar II (9) in Žitnik (5). O. G.

Mladi strelci med seboj v Novem mestu

4. aprila je bilo na strelišču na novomeški tržnici tekmovanje z zračno puško. Med seboj se je pomerilo 28 članov iz strelških društev JANEZ TRDINA, NOVOTEKS, PIONIR, MILAN MAJČEN in VINKO PADERŠIČ. To so bili pretežno delavci in dijaki novomeških srednjih šol. Med drugim so se tekmovalja udeležili tudi 4 člani iz organizacije gluhih. Prvo mesto je zasedla ekipa NOVOTEKSA z 860 krogi, družina MILAN MAJČEN je dosegla 806 krogov, PIONIR 800 krogov itd. Najboljši posameznik je bil Andrej Petrič 623 krogov iz NOVOTEKSA, Jože Smodej (VINKO PADERŠIČ iz gimnazije) je zbral 225 krogov, Branko Krošelj (učitelj) je bil z 222 krogi tretji, četrti Martin Aš (NOVOTEKS) in peti Janez Tavčar iz grmske šole.

Novo mesto - Brežice 14:29

Igrišče na Loki. Gledalcev nekaj čez 100, vreme lepo. Sodnik Vidmar iz Brežice.

Novo mesto: Perko, Vidmar 4, Setina 1, Benčina, Kobe 1, Jaklič 3, Smerdu, Možina 1, Fiftolt 4, Marn, Gantar, Gasior. — Brežice: Berglez, Bosina 5, Blatnik I. 6, Knežević 8, Kukavica, Avsec 4, Rovan 2, Bršec 3, Pavlov, Setino II.

Nihče ni pričakoval katastrofe domačih po razburjivih in obetajočih prvih minutah. Gostje so povedli z 2:0. Novomeščani pa so medtem trikrat zadeli vratnico. Po desetih minutah izenačenja igre so gostje vodili s 4:3. Novomeščani si so se, kot vse kaže, takrat ni ustrašili renomiranega nasprotnika in nenadoma popuščili, gostje izkoristili in napolnili mrežo domačega gola. Zlasti sta se v teh trenutkih odlikovala Setina I. in Knežević. Novomeški rokometiši so igrali popolnoma zmehčano. Razen Perka in Vidmarja so igrali čisto brez glave: mladi še zdaleč niso dorasli za težje tekme. Podaje so rakova rana predvsem krilnih igralcev, posebno Fiftoltu delajo dosti preglavice. Jaklič je šele v drugem polčasu izkoristil smisel za ostre odmerjene udarce

AMD Novo mesto sekcija NOVOTEKS pro da

AVTOMOBIL ZASTAVA 750 in in MOTORNO KOLO JAVA 175 ccm

LICITACIJA bo 12. 4. 1965 ob 11. uri v prostorih sekcije.

Poki petard so odmevali po Ribnici

„ILEGALEC“ v Ribnici

V počastitev občinskega praznika smo taborniki čete »Veseli Ribničani« organizirali s pomočjo komande garnizona in osnovne šole našo tradicionalno akcijo »ilegalec«. Med starejšimi taborniki so bili izbrani 39 illegalec, ki so morali metati petarde na določene objekte.

Z zeleno raketo je vodja obrambe začel akcijo. Ilegalič smo se takrat začeli približevati mestu, med njimi sem bil tudi jaz. Petardo sem moral ob določeni uri vreči pred občino. Srečno sem

prispejal po stranskih poteh, medtem pa, ko sem čakal, so drugi illegalič opravljali svoje naloge. Glavna ulica je bila polna otrok in starejših prebivalcev Ribnice, ki so si hoteli ogledati spretnost tabornikov. Odmevali so poki petard in hitri koraki illegalec, ki so bežali pred obrambo, ki jih je zalotila. Pogledal sem na uro in videl, da je prišel moj čas! Vrgel sem petardo. V trenutku so me prepoznali in stekli za menoj. Začel sem bežati in si prizadeval, da bi se otresel zasledovalcev. Posebno eden je bil zelo nevaren. Za vrati v eni od ulic sem počakal, da je zasledovalec stekel mimo mene, nato pa sem odšel v štab napada in javil, da sum nalogo uspešno rešil. Poki petard so še vedno odmevali po mestu, ker je bilo do konca akcije še deset minut. Točno ob 17. uri je vodja obrambe zaključil akcijo, potem ko je izstrelil rdečo raketo.

Po končani akciji so se vsi sodelujoči zbrali v dvorani osnovne šole na zakusko in ples. Z veseljem smo sprejeli tudi prvo številko »Ribniškega tabornika«. Ta časopis bi moral iziti še ob koncu lanskega leta, vendar so njegove izid preprečile finančne težave. Ob taborniških igrah, plesu in glasbi se je starmnilo in bližal se je konec akcije. Po končani akciji smo se vsi odpravili še na akademijo naših znancev iz osnovne šole.

GRADIMIR BOZINKOVIČ delo ni bilo na Loko.

ELAN : BELA KRAJINA 1:2

ELAN: Retelj, Belavič, Davutovič, Bučar (Turk), Murn, Jerkovič, Mrvar, Macele, Krenovšek, Kranjc, Hrovat. — BELA KRAJINA: Kastir, Kmeviča, Englaro, Žunič II., Weiss, Žunič III., Plevnik, Frfojla, Žunič I., Vidovič, Adlešič. Prijateljska nogometna tekma na igrišču Bratstva in enotnosti v Novem mestu. Igrišče dobro. Strelci: 0:1 Vidovič, 0:2 Frfojla, 1:2 Krenovšek.

Takoj po prvem sodnikovem življenju so domači nogometaši prevzeli pobudo ter ostro napadali vrata gostov. Nevarne situacije in priložnosti za doseg gola so se vrstile kot na tekočem traku, vendar so se gostje na svoji polovici spretno branili in prehajali v nevarne protinapade, iz katerih sta Vidovič in Frfojla tudi dosegla 2 gola. Novomeščani niso izgubili volje tudi po veliki izobestitvi nogometašev iz Črnomlja in še naprej napadali ter na koncu dosegli častni gol. V nedeljo jim je tudi sreča obrnila hrbet, saj so nekaj-

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 9. aprila — Tomaž
Sobota, 10. aprila — Mehtilda
Nedelja, 11. aprila — Filip
Ponedeljek, 12. aprila — Lazar
Torek, 13. aprila — Ida
Sreda, 14. aprila — Valerija
Četrtek, 15. aprila — Helena

ČESTITKE

Naši dobri in skrbni mami Alojziji Jordan iz Zg. Voda 1 želimo ob 82. letnici vse najlepše in se mnogo leti Jožica z družino.

Sinu Jožetu Matjažu, ki služi vojaški rok v Beogradu, želimo za 20. rojstni dan vse najboljše, največ pa zdravje in srečno vožnjo — ata, mama, sestra Mimi z družino, sestra Veronika z možem ter brata in ostalo sorodstvo.

Dragi mami in stari mami Heleni Merharjevi iz Novega mesta čestitajo ob 80-letnici hvaležni otroci z družinami.

Soferju Mirku Ajdniku iz Gradnje želimo srečno vožnjo za volanom Angelca.

Na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo je iz matematike in fizike diplomirala Metka Valenčičeva iz Novega mesta. Iskrene čestitke!

ZAHVALE!

Ob smrti našega dragega brata in strica **FRANCETA MARKOVICA** iz Gor. Polja pri Straži se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti ter mu poklonili cvetje in vence.

OPRAVIČILO

Opravičujem se Francu Levstiku iz Rakitnice 21 za svoje izjave in obnašanje 24. marca 1965 v gostilni v Prigorici. Franc Hemigman, Rakitnica 22, p. Dolenja vas.

PROGLASILA

PRODAM HIŠO z gospodarskimi poslopji in nekaj zemlje v bližini Novega mesta. Naslov v oglasnem oddelku (324/65).
PRODAM POLTOVORNI AVTO znamke Mercedes, nosilnost 2 tona, v dobrem stanju. Naslov v upravi lista (336/65).
PRODAM ženski šivalni stroj znamke Grizmere — šiva naprej in nazaj, z okroglim čolnicom. Cena 50.000 din. Ivan Kulovec, Straža, blok 72.
PRODAM PESO in kolerabo. Naslov v upravi lista (320/65).
PRODAM HARMONIKO, 60 basov (nemško). Kašnik, Glavni trg 30, Novo mesto.
PRODAM MLATILNICO in pajtelj. Zamenjam tudi za debele prašiče. Lesce 128.
PRODAM MOTOR BMW z rezervi.

Solidno in hitro očisti oblačila

KEMIČNA ČISTILNICA

Novo mesto
Germova ulica 5

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00 ure.
PETEK, 9. APRILA: 8.05 S simfonični ples po domovini 8.35 Romunska zabavna glasba 9.35 Pet minut za novo pesmico. 10.15 Ženski komorni zbor iz Ljubljane poje skladbe Benjamin Britana in Joana de Manena. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Lado Simončič: Gobjlmo več orehov. 12.30 Odlomki iz Verdijeva Rigoletta. 14.35 Variacije za pisano zasedbo. 15.30 Romunska narodna glasba. 15.45 Novo v znanosti. 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe. 20.00 Zvočni mozaik. 20.40 Svetovne operne hiše. I. oddaja. 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakih. 22.10 Za ljubitelje jazza.
SOBOTA, 10. APRILA: 8.05 Poje Ljubljanski vokalni oktet. 9.25 Mladi glasbeniki glasbene šole V. Rudnik pred mikrofonom. 9.45 Četrta ure s pevcem Kristom Petrovičem. 10.15 Glasbeni sejum. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Stane Zorčič: Katere sorte so najbolj primerne za posavski vinogradni rajon. 12.30 In on od Chopina. 14.05 S francoskih baletnih odrov. 14.35 Naš poslušalec čestitajo in pozdravljajo. 17.55 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 18.15 Arije iz

nimi deli (cilinder, bata za drugo brušenje in ležaja za krmilo). Avsenik, Drganja sela 39, Novo mesto.
KUPIM vsehstanovanje ali hišo v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (323/65).
KUPIM dobro ohranjen Fiat 600. Ponudbe z opisom in ceno poslati na naslov: Jože Kraus, Zagrebška, blok B, Novo mesto.
KUPIM MLIN na kamne — bele. Ivan Rozman, Gor. Globodol 22, Mirna peč.
DELAVNICO ODDAM v najem. Naslov v upravi lista (325/65).
GOSPODINJSKO POMOČNICO lahko začelnico, iščem k 3-članski družini. Gerdovič, Majda Silc 14, Novo mesto.
STAREJŠA ZENSKA dobi 18.000 dinarjev za delo v gospodinjstvu. Butara, Šišenska 113, Ljubljana.
SAMOSTOJNO gospodinjstvo pomočnico sprejemem k odrasli 4-članski družini. Plača do 25.000 din. Dr. Vargazon, Ljubljana, Goce Delčeva 76.
SPREJMEM MIZARSKEGA POMOČNICA. Hrana in stanovanje priskrbljeno. Milan Orašem — Ribenska 14, Bled.
SPREJMEM PARKETARJA za pričufitev. Vinko Novak, Podturen 3, Dol. Toplice.
ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Če bolehte ali na jetrih, žolču ali črevesju, če vas muči zaprtje ali hemoroidi in vam umetna zdravila ne pomagajo, posvetujte se z zdravnikom in poizkusite zdraviljenje z učinkovitim naravnim sredstvom: rogaškimi »Donats vrelcem. Zabeležite ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri Trgovskem podjetju »Hmeljnika« — telefon 21-129 in »Standards« — telefon 21-153.
SPREJMEM GOSPODINJSKO POMOČNICO. Omerzel, Pekarna, Krško.
ZA GOSPODINJSKO POMOČNICO grem k samskemu inteligentu. Ponudbe na upravo lista pod »50 letna prosvetna delavka.«
USLUŽBENEC IŠČE SOBO v mestu ali v Brslinu. Ponudbe pod »Aprila.«
PRODAM STANOVANJSKO HIŠO. Cegelnica 12. Cena po dogovoru. (341/65).
GOSPODINJSKO pomočnico, samostojno ali začelnico, sprejemem. Pokovec, Dalmatinova 8, Ljubljana.

KINO

Brezice: 9. in 10. aprila Italijanski barvni film »Aladino čarobna svetilka«. 11. in 12. aprila mehki barvni film »Nevhita nad Meksikom«. 13. in 14. aprila nemški film »Tajni arhiv na Elbia«.
Cranjci: 7. 4. angleški film »Nezadržani«. 9. in 11. 4. ameriški film »Dvoboj na soncu«. 13. in 14. 4. francoski film »Kosilo na travici«.
Brod na Kolpi: 10. in 11. 4. mehki barvni film »Jaz, pustolovec«.
Dol. Toplice: 10. in 11. 4. angleški film »39 stopnic«. Kočevje: »Jadrane«. 7. in 8. 4. ruski film »Bilka za Sevastopol«. 9. in 11. 4. angleški barvni film »Džungla lepotic«. 12. in 13. 4. ameriški film »Privajanje na za-

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cvetje: lapuha (500 din), malih marjetic, črna trna. Listje: bršljana. Lubje: krehlike, češminovih korenin, češminovih palic. Korenine: trobentice, regrata, srčne moči. Pohitite! Za nabiranje lapuhovega cvetja! Cene in navodila dobite v vaši zadrugi ali direktno v poslovalnici DROGA (prej GOSAD), Novo mesto, Slakova ul. št. 8.

konsko življenje. 14. in 15. 4. italijanski barvni film »Pasje življenje«.
Kostanjevica: 11. 4. ameriški barvni film »Zakonski vrtljaki«. 14. 4. madžarski film »Zver«. Metlika: 10. in 11. 4. španski film »Madam San Zens«. 14. in 15. 4. francoski film »Alarm na jezus«. Mokronog: 10. in 11. 4. ruski film »Prijetelje«. Ribnica na Dol.: 10. in 11. 4. francosko-italijanski film »Bila je noč v Rimu«. Sevnica: 10. in 11. 4. ameriški

film »Zakonski vrtljaki«. 14. 4. jugoslovanski film »Narodni poslanec«. Sodražica: 10. in 11. 4. ameriški film »Enooki Džek«. Stara cerkev: 10. in 11. 4. poljski film »Križarja«. Straža: 10. in 11. 4. ameriški film »Hudičev učenec«. Trebnje: 10. in 11. 4. jugoslovanski film »Maček pod šlemoma«. Novo mesto: 7. in 8. 4. japonski film »Sanjuro«. 9. do 12. 4. ameriški barvni film »Sladka ptica mladost«. 13. do 15. 4. češki film »Vražja zanka«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto
V času od 29. 3. do 5. 4. je bilo rojenih 19 dečkov in 19 deklic. — Porok ni bilo. — Umrl je Anton Kastelic, kmetovalec iz Sentjošta, 76 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški bolnišnici rodile: Marija Rohida iz Sela Semberka — Majdo, Milena Kavšek iz Vavte vasi — Aleša, Gizela Avsenak iz Brestanice — Mirka, Magdalena Fabjančič iz Stolovnika — Marka, Milena Keček iz Sentjerneja — Sana, Vera Kump iz Uršnih sel — Bojana, Alojzija Zurga iz Dobindola — Marijo, Jožeta Virant iz Male Strnice — Ivana, Jožica Magister iz Crnomlja — Boruta, Terezija Stepan iz Brezove rebrl — Rozko, Ana Kavšek iz Mirne peči — Jožeta, Frančiška Marj iz Dolenje vasi — Martina, Eda Hudorovac iz Srednje vasi — Biserko, Marija Zvegljč iz Stržišča — Emilia, Martina Bačar iz Sela pri Ratežu — Pavlo, Nežka Kozlevar iz Smavra — Mileno, Štefica Vintar iz Sentjanja — Anito, Frančiška Rifelj iz Zdinje vasi — deklico, Antonija Kos iz Sentjurja — dečka, Valentina Crnič iz Dolenjskih Toplic — deklico, Ana Pekolj iz Zagorice — deklico, Ottilija Plut iz Uršnih sel — dečka, Kristina Pavlin iz Pake — dečka, Tatjana Jordan iz Mihovalce — deklico, Amalija Krevs iz Malenske vasi — deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Terezija Božič iz Goleka — Frančiško, Ljudmila Filej iz Vrbinje — Tatjana, Jera Pieterski iz Krškega — Tatjana, Helena Plevel iz Vel. Malenc — Branka, Antonija Lovrek iz Tomševca — Marijo, Neža Kodrič iz Sutne — Jožeta, Marija Hlebec iz Krajnih brd — Marka, Lea Habinc iz Polšce — Matjaža, Viktorja Asi iz Mihovalca — Jadranko, Marija Cernelc iz Globokega — Jožeta, Antonija Grlic s Senovega — Darjo, Angela Mlakar z Radne — Franca, Marija Zivkovič iz Sremiča — Aleksandro, Frančiška Urh iz Prešladola — Dragico, Jožeta Krizan iz Cundrova — Heleno, Barica Ameršek iz Krškega — Borisa, Jelena Hotko iz Drenja — Nikolo.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Viktor Resnik, sidar iz Dola, si je pri prometni nesreči poškodoval glavo; Marija Kocjančič, delavka iz Dolnjega Podšumberka, je padla v 1 meter globoko jarno in si poškodovala levo nogo; Cvetka Broz, hči posestnika iz Krivoglavice, je v tiskalni prst leve roke v stroj za mletje mesa; Martin Kic, vnuč posestnika z Daljnega vrha, je padel v vroč pepel in se opeknil po obrazu in rokah; Bernarda Korenci, hči strojevodje s Pristave, se je z vročim mlekom opekla po prsih, trebuhu in rokah.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Jože Leben, invalidski upokojenec iz Sevnice, je padel na dvorišču in si poškodoval glavo; Ana Zupevc, žena posestnika z Dečnih sel, je padla s podstrešja in si poškodovala glavo; Avgust Duhančič, delavec iz Vel. Mraševega, je padel z mopedom in si poškodoval glavo in levo roko; Vinko Simončič, socialni podpiranec iz Leskovca, se je vseknil s sekuro v desno nogo; Marija Starki, delavec iz Globokega, si je pri nakladanju blodov poškodoval desno nogo; Nikola Severovič, posestnik iz Stojdrage, je padel na poti in si poškodoval rebra; Aleksa Verič, delavec iz Agina sela, se je s sekuro vseknil v levo nogo; Antonija Andrejaš, žena delavca iz Dol, je padla s podstrešja in si poškodovala glavo; Antona Barbiča, posestnika iz Zupeče vasi, je nekdo pretepel in mu prizadel poškodbe po glavi in rebrih; Franja Dragozeta, posestnika iz Pokleka je kolo voza poškodovalo po levi nogi.

Matični urad Krško

Marca je bil doma rojen 1 deček. — Poročili so se: Blaž Ban, delavec, in Terezija Koprive, delavka, oba iz Krškega; Miroslav Oštr, vodovodni instalater z Vrblne, in Terezija Kolman, šivilja iz Krškega; Ante Glavan, tekstilni tehnik iz Zadra, in Dušica Stupar, tekstilni tehnik iz Krškega; Alojzij Germek, finomehanik, in Sonja Vas, uslužbenka iz Krškega; Alojzij Salamon, sofer, in Marija Puntar, delavka, oba z Gore; Janez Znidaršič, mizarski pomočnik iz Loga, in Marija Močivnik, uslužbenka iz Sevnice. — Umrli so: Marija Božič, gospodinja iz Krškega, 38 let; Franc Pavlin, kmetovalec s Senožet, 77 let; Ivan Ašič, upokojenec z Zdol, 78 let, in Alojz Šoba, posestnik z Zdol, 67 let.

VELEBLAGOVNICA NAMA v Ljubljani

bo konec aprila 1965 odprla **TRGOVSKO HIŠO ob Titovi cesti I**

Potrošnikom bo na voljo več kot 10.000 predmetov za osebno potrošnjo, za opremo stanovanj, za šport in rekreacijo. Vse, kar potrebujete zase, za družino in dom, boste lahko kupili pod eno streho in po ugodnih cenah. 20 odstotni popust pri nakupu za devize! Obročno odplačevanje!

KMETIJSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo osnovnih sredstev:

- mlatilnice »ZMAJ«
- kamiona TAM
- raznih traktorskih priključkov
- sodov za vino, kmetijskih strojev, vprežne in ostale kmetijske opreme

Licitacija bo v četrtek, 15. aprila 1965, ob 8. uri na delovišču Okljuk in na proizvodnih okoliših Adlešiči in Semič za družbeni sektor, ob 10. uri za kooperante in ob 12. uri za ostali privatni sektor. Interesenti si lahko ogledajo za licitacijo predvidena osnovna sredstva vsak delavnik od 9. do 11. ure.

ZAVOD ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV ROG

NOVO MESTU

razpisuje delovno mesto

RAČUNOVODJE

z nekaj let prakse (srednja ekonomska šola) Osebnih dohodek po dogovoru. Nastop službe 1. maja 1965. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

POZIV LASTNIKOM PSOV

Pozivamo vse, ki do sedaj iz kakršnegakoli razloga niso pripeljali svojih psov na redno obvezno cepljenje proti steklini, da jih pripeljejo k naknadnemu cepljenju 14. aprila, od 10. do 12. ure na sejmišče v NOVO MESTO!

OBJAVE — RAZPISI

Natečaj za sezonsko zaposlitev

UPRAVNI ODBOR »POČITNIŠKEGA DOMA« Zveze borcev NOVOKRAJA Ljubljana razpisuje **NATEČAJ** za naslednja delovna mesta v počitniškem domu v Banjolah pri Puli za sezono od 1. junija do 30. septembra:
1. računovodje (blagajnika);
2. nameščena za recepcijo in administracijo;
3. kuharskih pomočnic (kvalificiranih ali polkvalificiranih kuharskih delavki);
4. 2 blagajničark za bife;
5. točarke za bife;
6. skladiščnika;
7. snažilke;
8. nekaj deklet (študentk) za serviranje.
Nagrada za delo po dogovoru. Razpis velja do zasedbe mest. Prednost imajo člani ZB. Pisemne ponudbe na naslov: Upravni odbor Počitniškega doma ZZZB, Ljubljana, Komenskega 7.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta in brata

Antona Brulca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti, mi izrekli sožalja in zasuli njegov prerani grob z vencem in cvetjem. Hvala tov. Skrablju in tov. Zorku za poslovljene besede ob odprtem grobu.

Posebna zahvala dr. Bajcu, dr. Savlju in dr. Mastenovi ter streežnemu osebju kirurškega oddelka novomeške bolnišnice, ki so mu lajšali bolečine. — Lepa hvala delavcem osnovne PTT enote, upravi PTT, pošti Novo mesto, pošti Straža in Zužemberk, organizaciji ZB Novo mesto, osnovni šoli Katja Rupena, sovaščanom iz Rumanje vasi in sostanovalcem iz bloka 5. Prav lepa hvala vsem za vsestransko pomoč!

Zalujoča žena Kristina, sin Drago, hčerka Jelka, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gočnik (glavni in odgovorni urednik), Rita Bačar, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka: 40 din — Letna naročnina: 1200 din, polletna: 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — **NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:** Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — **TISKAR:** Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.